

”EI SAA ANTAA TÄHDEN SAMMUA”

Perinteen tuottamisesta Narvan soittokunnassa

Aku-Pekka Kurjenniemi

Musiikintutkimuksen pro gradu -tutkielma

Viestinnän, median ja teatterin yksikkö

Tampereen yliopisto

Toukokuu 2016

TAMPEREEN YLIOPISTO Viestinnän, median ja teatterin yksikkö

KURJENNIEMI, AKU-PEKKA: ”Ei saa antaa tähden sammua”. Perinteen tuottamisesta Narvan soittokunnassa.

Pro gradu -tutkielma, 86 s.

Musiikintutkimuksen maisteriopinnot

Toukokuu 2016

Musiikintutkimuksen pro gradu -tutkielmassani käsittelen perinnettä, sen muodostamista ja soittokuntalaisten sille antamia merkityksiä vuonna 1904 perustetun ja siitä asti aktiivisesti toimineen Narvan soittokunnan kontekstissa. Tutkimusaineistoni koostuu soittokuntalaisten kanssa tekemistäni haastatteluista sekä kirjallisesta että arkistoaineistosta. Perinteen käsitteen tutkimisen ohella esittelen tutkielmassani myös Narvan soittokunnan tiivistetyn historiikin, joka auttaa olennaisesti ymmärtämään niitä asioita, joiden pohjalta soittokuntalaiset muodostavat käsityksiään perinteestä.

Tässä tutkielmassa käyttämäni perinteen käsite on aineistolähtöinen, soittokuntalaisten itsensä käyttämä, sana. Tarkastelen perinteen käsitettä ja sen muodostamista teorialähtöisen sisällönanalyysin avulla keskittyen ensisijaisesti sosiaalisen pääomaan, horisontaaliseen ja vertikaaliseen jatkuvuuteen, Ruth Finneganin musiikkipolkuihin sekä Henri Lefebvren sosiaalisen tilan teoriaan.

Narvan soittokunnan tapauksessa perinteeksi käsitetty koostuu jaetusta musiikillisesta harrastuksesta, sen tarjoamasta sosiaalisesta ympäristöstä, yksilöille ja yhteisölle merkityksellisistä paikoista ja tapahtumista, näiden toistuvasta luonteesta seuraavasta jatkuvuuden tunteesta, harrastuksen periytymisestä sekä soittokunnan ja paikkakunnan historiasta.

Asiasanat: soittokunta, perinne, sosiaalinen pääoma, jatkuvuus, periytyminen, tila

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO.....	1
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	3
2.1 Kysymyksenasettelu	3
2.2 Teoreettinen tausta	9
2.2.1 Sosiaalinen pääoma.....	9
2.2.2 Periytyminen, jatkuvuus ja musiikilliset polut	11
2.2.3 Sosiaalinen tila	12
3 AINEISTO	16
4 NARVAN SOITTOKUNNAN LYHYT HISTORIIKKI.....	20
4.1 Soittokunnan perustaminen ja alkuvuodet.....	20
4.2 Suojeluskunnan ja nuorisoseuran soittokunta	23
4.3 Seitsikosta puhallinorkesteriksi	28
5 PERINNE NARVAN SOITTOKUNNASSA	32
5.1 Sosiaalisesta pääomasta ja sosiaalisesta toiminnasta	32
5.1.1 Soittokuntaharrastus sosiaalisena toimintana.....	33
5.1.2 Luottamus.....	36
5.1.3 Soittokunta paikallisena sosiaalisena foorumina	39
5.1.4 Soittokuntalaiset ja muut.....	43
5.2 Harrastuksen periytyminen ja perinteen jatkamisen tärkeys	45
5.2.1 Musiikkipolut ja jatkuvuus.....	45
5.2.2 Horisontaalinen ja vertikaalinen jatkuvuus	51
5.2.3 Soittokuntaharrastuksen periytyminen	56
5.3 Paikat ja tila soittokunnan toiminnassa	60
5.3.1 Narvan seurojentalo.....	62
5.3.2 Toistuvat esiintymiset.....	65
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	69
LÄHTEET	76

1 JOHDANTO

Pro gradu -tutkielmani käsittelee Narvan soittokuntaa ja sitä, miten soittokuntalaiset käsittelevät harrastuksen parissa usein esiin nousevaa perinteen käsitettä sekä puheessa että toiminnassa. Olen itse ollut mukana Narvan soittokunnan toiminnassa vuodesta 1999 lähtien ja juuri soittokunnan yhteydessä olen aloittanut yhä jatkuvan yhteissoittoharrastukseni. Omat vuoteni ja kokemukseni soittokuntaharrastuksen parissa ovat huomattavia taustatekijöitä aiheeni valinnalle. Etnomusikologian, yleisen etnologian ja musiikintutkimuksen opintojeni kautta olen ajan myötä alkanut tulkita musiikkiharrastusta Narvan soittokunnassa soittamiseni ohella myös paikalliskulttuurin ilmenemismuotona, jonka ohella minua on enenevässä määrin alkanut kiinnostaa yksilöiden harrastukselleen antamat merkitykset.

Perinteen käsite on vuosien saatossa noussut kerta kerran jälkeen esiin soittokunnan jäsenten välisessä kanssakäymisessä, keskusteluissa ja muissa harrastusvuosien aikana tapahtuneissa sosiaalisissa tilanteissa. Halusin selvittää, mitä perinne kaikessa monimuotoisuudessaan on ja mitä se on eritoten Narvan soittokunnan yhteydessä ja minkä takia sille annetaan usein huomattava arvo. Tarkastelin etnomusikologian kandidaatintutkielmassani keväällä 2012 ensimmäisen kerran perinteen käsitettä Narvan soittokunnan tapauksessa. Kiinnostukseni aiheeseen kumpusi harrastuksen ohella sekä opinnoistani että alati kasvaneesta kiinnostuksesta perinteen käsitettä kohtaan.

Tutkimuskohteenani on Narvan soittokunta, joka on perustettu Vesilahden kunnan Narvan kylässä loppuvuodesta 1904 ja on toiminut perustamisestaan lähtien yhtäjaksoisesti nykypäivään asti (Haavisto 2004, 4, 12). Narvan kylä sijaitsee Vesilahden kunnan maantieteellisessä keskipisteessä noin 40 kilometrin päässä Tampereelta (Vesilahden kunta – Narva, 2016). Soittokuntalaisia yhdistäviin tekijöihin kuuluu jaetun musiikkiharrastuksen lisäksi muun muassa se, että monet soittajista ovat kotoisin paikkakunnalta ja tuntevat tai tietävät toisensa jollain tavalla harrastuksen ulkopuolellakin – harrastajiin lukeutuu niin naapureita kuin sukulaisiakin. Osatekijänä tähän on sekä Narvan kylän että Vesilahden kunnan suhteellisen pieni koko: 24.4.2016 Vesilahden kunnan asukasluku oli 4481, joista noin 1000 asuu Narvan kylässä (Vesilahden kunta – Narva, 2016; Vesilahden kunta –

Vesilahti pähkinänkuoressa, 2016). Veli-Pekka Niemen (2011) mukaan Narvan soittokunta onkin kuin ”kylä pienoiskoossa”.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Kandidaatintutkielmani myötä sain jonkinlaisen käsityksen siitä, mistä perinne koostuu haastattelemieni soittokuntalaisten mielestä. Tutkielmani tuloksien mukaan tärkeimmiksi koettuja perinteen osia ja muodostajia olivat sekä yksilöille että yhteisölle merkitykselliset paikat ja tapahtumat, soittokunnan ja paikkakunnan historia, soittokuntaharrastuksen tarjoama sosiaalinen ja musiikillinen ympäristö, harrastuksen periytyminen suvussa tai sukupolvissa ja näiden kautta tunne jatkuvuudesta sekä perinteen säilyttämisen tärkeydestä. Merkityksellisiin paikkoihin lukeutuu muun muassa jo vuosikymmenien ajan soittokunnan harjoituspaikkana toiminut Narvan seurojentalo. Merkityksellisiin tapahtumiin voidaan lukea toistuvat tilaisuudet, joissa soittokunnalla on merkittävä osa. Näistä tapahtumista esimerkkeinä muiden muassa Narvan vapputori, itsenäisyyspäivän juhlatilaisuus, Narvan markkinat sekä Narvan metsästysseuran vuosittaiset peuranpeijaiset.

Seuraavassa kahdessa alaluvussa esittelen tutkimuskysymyksiäni sekä aineiston käsittelyssä käyttämiäni työkaluja. Pyrin selittämään, mitä tarkoitan perinteen käsitteellä tässä tutkielmassa Narvan soittokunnan kontekstissa sekä sitä, miten käyttämäni aineistosta nouseva perinteen käsite on suhteessa yleisesti käytettyyn perinteen käsitteeseen. Käyn myös yleisemmällä tasolla läpi perinteen käsitteen määrittelyä tämän tutkielman ulkopuolella.

2.1 Kysymyksenasettelu

Tässä tutkielmassa pyrin selvittämään, mitä soittokunnan parissa paljon puhutulla perinteellä oikeastaan tarkoitetaan ja mitä aktiivisella perinteen luomisella pyritään saavuttamaan – toisin sanoen, pyrin selvittämään, mitä kaikkea perinteeksi koettava pitää sisällään ja minkä takia perinteeksi koettavat asiat koetaan merkityksellisiksi. Tutkielmassa käyttämäni perinteen käsite nousee keräämästäni aineistosta eikä niinkään perinteentutkimuksen käsitteistöä, ja tästä syystä se onkin tutkielmani keskiössä. Käyttämäni perinteen käsite on Narvan soittokunnan soittajien käyttämä käsite enkä käytä sitä yleisemmän perinteen käsitteen vastineena – kyseessä on vain sama sana. En pyri pitämään näitä kahta täysin erillään toisistaan ja vaikka

käsittelenkin perinteen käsitettä nimenomaan Narvan soittokunnan tapauksessa, voidaan se silti lukea inhimillisenä ja kulttuurisena toimintana osaksi perinteen määrittelyn jatkumoa, eikä tiukka erottelu olisi mielekästä tai hyödyllistä. Perinteen käsitteelle lienee vähintään yhtä monta erilaista määritelmää kuin määrittelijääkin enkä pyri muodostamaan minkäänlaista yleispätevää tai yleistettävää perinteen käsitettä.

Narvan soittokunta on vapaaehtoiseen harrastustoimintaan pohjautuva puhallinorkesterimusiikkia esittävä kokoonpano. Kollektiivisesti tapahtuva soittoharrastus saattaa ensisijaisesti pohjautua musiikkiin ja sen tuottamiseen mutta on kiinteästi sidoksissa sosiaaliseen kanssakäyntiin ja yhdessä toimimiseen ajassa ja tilassa. Soittokunta on vuonna 2016 toiminut jatkuvasti 112 vuoden ajan ja se, mitä soittokuntalaiset kokevat perinteeksi on muotoutunut pääasiassa tämän ajanjakson aikana. Tarkoitukseni on tarkastella Narvan soittokuntaa ajassa ja paikassa tapahtuvana sosiaalisena harrastuksena ja tätä kautta selvittää, mitä kaikkea lukeutuu niihin asioihin, joita harrastajat kokevat tärkeiksi ja merkityksillisiksi juuri soittokuntaharrastuksensa puitteissa. Tarkastelen aineistoani kolmella toisiinsa limittyvällä lähestymistavalla: sosiaalisella pääomalla, periytyvyydellä ja jatkuvuudella sekä sosiaalisella tilalla. Lähestyn aineistoani näiden työkalujen avulla ja pyrin selvittämään ja määrittelemään niitä piirteitä ja asioita, joita soittokuntalaiset käsittävät paljon puhutun perinteen osaksi sekä sitä, miten he muodostavat perinnettä aktiivisella toiminnallaan.

Vaikka perinteen käsitteeseen on kiinteästi sisäänrakennettuna ajatus ajallisesta jatkuvuudesta, ei se automaattisesti tarkoita, että perinteeksi tai sen osasiksi luettavat asiat olisivat kaukaisesta menneisyydestä. Perinteet ovat useimmiten monimuotoisia ja alati muuttuvia eikä niillä ole olemassa definiitivisiä määritelmiä tai ilmenemismuotoja. Se, mitä esimerkiksi Narvan soittokunnan tapauksessa koetaan perinteeksi, on koko ajan teoilla ja puheella luotua toimintaa, joka pohjautuu aiemmin tehtyyn ja puhuttuun – jotain asioita jää uusiutuvassa perinteessä taakse, jotain tulee tilalle. Olennaista on se, että perinteeseen luettavat asiat ovat kulloinkin kyseessä olevan ryhmän mielestä muistamisen arvoisia. Ne asiat, jotka valikoidaan – tietoisesti tai tiedostamatta – osaksi perinnettä, valitaan menneeseen peilaten. Historiaa luodaan jälkikäteen eivätkä epäolennaisiksi koetut

asiat säily osana perinnettä. (Korkiakangas 1999, 156; Negus 1996, 137–138; Uusitalo 1999, 205; Williams 1981, 187.)

Apo ja Anttonen (2001) kirjoittavat perinteen olevan ”kulttuuri-ilmio tai kulttuurin osa-alue käsitettynä ajallisesti jatkuvana” ja heidän mukaansa perinteen käsite on ”modernin kulttuurin tuote”, joka on ”luotu osoittamaan tietty kulttuuri-ilmio ajallisesti jatkuvaksi ja yhteisölliseksi, useamman kuin yhden yksilön kantamaksi”. Heidän mukaansa ”[I]änsimaiseen kulttuuriin on valistuksesta lähtien kuulunut pyrkimys paljastaa ja katkaista epätoivottavat perinteet” (Apo & Anttonen 2001).

Eric Hobsbawmin ja Terence Rangerin toimittamassa keksittyjä perinteitä käsittelevässä teoksessa Hobsbawm (1983, 1) taas kirjoittaa monien pitkäaikaisilta vaikuttavien perinteiden olevan usein varta vasten keksittyjä ja verrattain tuoreita. Hobsbawm (Mt., 1) määrittelee keksityt perinteet seuraavasti:

”’Invented tradition’ is taken to mean a set of practices, normally governed by overtly or tacitly accepted rules and of ritual or symbolic nature, which seek to inculcate certain values and norms of behavior by repetition, which automatically implies continuity with the past. In fact, where possible, they normally attempt to establish continuity with a suitable historic past”.

Tällaisenaan Hobsbawmin määrittely tuntuu liiankin yksinkertaistavalta ja onkin huomionarvoista, että loppujen lopuksi kaikki ihmisen perinteet ovat perusteltavissa keksityiksi niiden ollessa väistämättä inhimillisen toiminnan vaikutuksesta muotoutuneita. Perinteet eivät koskaan muotoudu itsestään, vaan ne vaativat aktiivisia toimijoita, joiden tekemien valintojen pohjalta voi syntyä jotain perinteeksi koettavaa ja tulkittavaa. Myöhäismodernia kulttuuriteoriaansa esittelevässä teoksessa Johan Fornäs (1998, 17, 48) kirjoittaa traditioiden olevan enemmän tai vähemmän satunnaisia subjektien välisiä historiallisia ja sosiaalisia rakennelmia. Williamsin (1981, 187) mukaan perinteet voidaan nähdä toiminnan välityksellä tapahtuvana uusintamisena, ”*reproduction in action*”, jotka eivät edusta niinkään välttämätöntä kuin *haluttua* jatkuvuutta. Jatkuvuuteen luettavat osat valitaan aktiivisesti sekä ”menneisyyden perintönä saaduista että sen uudelleen henkiin

herätetyistä aineksista” (Fornäs 1998, 35). Williams (1981, 187) painottaa, että *haluksi* koettava on aina kontekstisidonnaista ja se muotoutuu kulloisessakin tilanteessa ennalta olevien sosiaalisten suhteiden pohjalta, jotka määräävät mikä milloinkin on hyväksyttävää ja suotavaa.

Laura Ahon (1999, 179) mukaan perinne voidaan ymmärtää prosessina: se ei ole pysyvää, vaan se elää ja muuttuu jatkuvasti ajan kuluessa. Sitä synnytetään ja elätetään ja perinteille on myös ominaista se, että niitä myös kuolee ja häviää. Hänen mukaansa jatkuvuus ja kollektiivisuus ovat perinteen ja myös kulttuurin ominaisuuksia, mutta niitä luonnehtivat myös yksilöllisyys, omalaatuisuus, vaihtuvuus ja muuntuvuus. Hänen mukaansa perinteen ja identiteetin käsitteissä on kysymys keskenään monella tavalla samanlaisista asioista: identiteetti on samana pysymistä ja erilaisuutta muihin nähden ja identiteettityöskentely on jatkuvaa kamppailua pysymisen (pysyttämisen) ja muuttumisen (muuttamisen) välillä. (Mt., 179.) Fornäsin (1998, 277) mukaan identiteetti on sekä ajallista jatkuvuutta, ”jotakin, joka voidaan tunnistaa pitkällä aikavälillä” ja jolla ”on myös jossain määrin pysyvä luonne” että tilallista, jonka puitteissa ”henkilökohtaiset identiteetit sitovat yksilöiden eri puolia yhteen rakenteellisten vastaavuuksien [samankaltaisuuksien] kautta” ja voidaankin sanoa, että ”[k]ollektiiviset identiteetit liittyvät juuri näihin samankaltaisuuksiin”.

Aho (1999, 179) kirjoittaa perinteen olevan uudelleen luomista, tiettyjen asioiden ja ilmiöiden ajallista, sosiaalista ja paikallista siirtymistä eli tulemista osaksi kulttuuria mutta samalla myös jostain aiemmasta luopumista. Pirjo Korhokankaan (1999, 157) mukaan ”[p]erinne on periaatteessa muistin kertautumista siten, että muistettu mukautuu vallitseviin olosuhteisiin ja saa uusia merkityksiä mukautumisen kautta”. Fornäsin (1998, 11) mukaan ”[k]ulttuuriset prosessit ovat kommunikatiivisia käytänteitä”, joiden muodostamisen puitteissa

”[m]e emme passiivisesti mukaudu ennalta olemassa oleviin kehyksiin, sääntöihin ja koodeihin, vaan muovaamme ja luomme uudelleen itseämme, toinen toisiamme, maailmojamme ja symbolisia muotojamme prosessissa, joka ainakin periaatteessa on luonteeltaan avoin, aktiivinen ja luova”.

Tässä tutkielmassa käsittelemäni perinne on tietenkin vain yksi yleistävä näkemys ja väistämättä omasta näkökulmastani muotoiltu jäsenys siitä, millaisena minä aineistoni ja käyttämäni kirjallisuuden kautta näen Narvan soittokunnan sisäisen perinnekäsityksen ja sen, miten harrastajat kokevat perinnettä. Omat näkemykseni ovat myöskin väistämättä kiinni nykyhetken perspektiivissä: sekä aineistoni että oma reflektointini on menneen tulkintaa nykyhetkestä käsin. Vaikka monet Narvan soittokunnassa perinteeseen luettavat asiat ovat pysyneet samoina vuosien tai jopa vuosikymmenten ajan, on mahdotonta saada selville pysyykö tilanne samankaltaisena tulevina vuosina – eritoten kun vuosikausia harrastuksessa mukana olleet jäävät jossain vaiheessa pois. Kuten aiemmin kirjoitin, perinteellä on kutakuinkin yhtä monta määritelmää kuin määrittelijääkin eikä siis ole olemassa mitään yhtä tiettyä perinnettä vaan useita samanaikaisia ja keskenään erilaisia, toistensa kanssa jatkuvasti limittyviä perinteitä. (Uusitalo 1999, 205.)

Tutkielmani ei ole lähtökohtaisesti niinkään itse musiikkiin tai sen esittämiseen liittyviin asioihin keskittynyt eikä toisaalta myöskään suoraan historiallinen tutkimus, vaikka ajallinen jatkuvuus onkin erittäin tärkeässä osassa aihettani. Sekä historia että aatteet ovat sidoksissa Narvan soittokuntaan ja sitä kautta myös tähän tutkielmaan enkä koe näiden erottamista ja tulkintaa toisistaan irrallisina millään tavalla mielekkäänä. Tästä johtuen esittelen tutkielmani kolmannessa luvussa lyhyesti tiivistettynä soittokunnan 112-vuotisen historian. Perinnettä luodaan ja muodostetaan aina ajassa ja paikassa, jolloin esitys soittokunnasta ja sen historiasta on olennainen koko tutkielman kannalta.

Tutkielmani sijoittuu musiikin kulttuurihistorian puolelle ja erityisesti mikrotasolle koskiessaan yksittäisiä ruohonjuuritason soittokuntalaisia ja heidän näkemyksiään. Tästä huolimatta tutkielmani ei kuitenkaan ole ensisijaisesti historiaan ja menneeseen painottuva. Vaikka jatkuvuus ajassa perinteeseen kiinteästi liittykin, tutkielmani kohteena ovat yksittäiset ihmiset erään musiikkiharrastuksen parissa. Tästä johtuen onkin mielestäni perusteltua tarkastella tutkielmani aihetta useammasta eri suunnasta, jotka eivät suorasti liity soivan musiikin tutkimukseen. (Rantanen 2013, 13; Sarjala 2002, 177, 181, 183.) Eilolan (2006, 22) mukaan

”mikrohistoria - - tarjoaa hallittavissa olevan ajallisesti ja alueellisesti rajatun kokonaisuuden”, jonka ”keskeiseksi erityispiirteeksi nousee tutkijan orientoituminen tutkittaviin”, josta seuraten ”[t]utkimuksen kohteena on siis viimekädessä [sic] se elämänpiiri tai sosiaalisten suhteiden verkosto, johon ihmisten elämä asettuu”, jolloin ”tutkija pyrkii katsomaan asioita ja ilmiöitä tutkimiansa henkilöiden näkökulmasta ja heidän elämänsä tai maailmansa osina”.

Jukka Sarjalan (2002, 177) mukaan musiikki on yhteiskuntaan levittäytynyt ja eri ilmiöihin ja merkityksiin kietoutunut merkitysten verkko, jota tutkiessa kohtaa ”kaikenlaisia asioita aistimellisuudesta ja identiteettien rakentamisesta politiikkaan ja sosiaalisiin jännitteisiin”. Hänen (Mt., 177) mukaansa verkoston monimuotoisuudesta johtuen sen tarkastelu edellyttää poikkitieteellisyyttä. Saijaleena Rantanen (2013, 13) kirjoittaa musiikin olevan kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta ”erottamaton osa yhteiskuntaa”, joka ”kietoutuu tiiviisti erilaisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja merkityksiin”. Sarjalan (2002, 181) mukaan kulttuurihistoriallisessa näkökulmasta tarkastellessa

”[k]ulttuurihistorioitsija on kiinnostuneempi siitä, miten havainnoitsija, kokija ja kulttuurin jäsen toimiin kuin siitä, onko kulttuurin tuotteissa - - määrätyistä konteksteista riippumattomia arvoja ja merkityksiä”.

Tutkielmani keskiössä ovat siis aktiivisesti perinnettä luovat ja ylläpitävät soittokuntamusiikin harrastajat, jotka musiikki on tuonut yhteen. Valtaosa haastatelluista mainitsi jossain vaiheessa haastatteluja, että harrastusta aloittaessaan heille tärkeimpiin asioihin lukeutuivat soittaminen ja yhdessä oleminen sekä tekeminen. Sarjala (2002, 183) näkeeikin musiikin sekä koostuvan sosiaalis-poliittisista muutosvoimista että olevan niiden alainen: musiikki ”saa samalla aikaan tapahtumia ja tekoja ja on samalla niiden tuote”.

2.2 Teorettinen tausta

Tässä tutkielmassa pyrin tarkastelemaan sosiaalisen ja yhteisöllisen toiminnan merkityksiä sosiaalisen pääoman, sosiaalisen musiikkiharrastuksen ja yhteisöllisyyden kautta. Yhteisöllisyys on kiinteästi sidoksissa kuluvaan aikaan, menneeseen ja nykyiseen. Narvan soittokunta toimii suhteessa menneeseen ja menneet asiat vaikuttavat siihen, miten asioita tehdään nykyisyydessä. Tarkastelen soittokunnan ajallista jatkumoa harrastuksen jatkuvuuden ja periytymisen kautta. Fornäsin (1998, 77–78) mukaan kaikki kulttuuriset käytännöt ovat aina myös sosiaalisia käytäntöjä ja ”yhteistä merkitysten tuottamista ei voida selkeästi erottaa yksilöiden välisestä yhteistyöstä tai normatiivisista säännöistä, jotka sääntelevät tätä kanssakäymistä”.

Ihminen on erottamattomasti yhteydessä tilaan; kaikki mitä ihminen tekee tapahtuu väistämättä samanaikaisesti ajassa ja paikassa. Tästä johtuen käsittelen työssäni myös sosiaalista tilaa ja sitä miten Narvan soittokunta ja sen soittajat muodostavat ja merkityksellistävät tilaa toiminnallaan. Tarkoitukseni on tämän tutkielman puitteissa tarkastella samaa asiaa, perinteen käsitettä, kolmesta toisistaan eroavasta mutta kuitenkin samanaikaisesti limittyvästä näkökulmasta. Näiden avulla pyrin jäsentämään sitä, mitä Narvan soittokunnan jäsenet kokevat perinteen olevan.

2.2.1 Sosiaalinen pääoma

Sosiologi Pekka Kaunismaan (2000, 121) mukaan sosiaalisen pääoman käsite voidaan tiivistää siten, että se on

”sosiaaliseen rakenteeseen kuuluva toimijoiden (yksilön, yhteisön tai yhteiskunnan) käytössä oleva suhteellisen pitkäkestoinen voimavara, joka muodostuu kolmesta komponentista: sosiaalisista verkostoista, toimijoiden keskinäisestä luottamuksesta sekä vastavuoroisuuden normeista”.

Kaunismaan esittelemä tulkinta sosiaalisesta pääomasta ei tietenkään ole ainoa laatuaan ja hän pohjaakin käsitystään Robert D. Putnamiin. Putnamin (1993a, 167, 171–173) mukaan sosiaalinen pääoma koostuu kolmesta toisiinsa limittyvästä

komponentista, joita ovat sosiaaliset verkostot, luottamussuhteet sekä yhteisössä jaetut sosiaaliset normit. Limittymisen lisäksi nämä komponentit ovat osittain päällekkäisiä. Tästä esimerkkinä Kaunismaa (2000, 125) kirjoittaa, että esimerkiksi luottamus toisia toimijoita kohtaan vaatii tuekseen keskinäisen solidaarisuuden normeja sekä toimivia sosiaalisia verkostoja. Luottamus toisiin edesauttaa sosiaalisten verkostojen kehittymistä sekä yleisten normien vakiintumista. Toimiessaan suhteessa toisiinsa, edellä mainitut kolme komponenttia muodostavat toisiaan tukevan kehämäisen rakenteen: sosiaaliset verkostot – vastavuoroisuuden normit – luottamus – sosiaaliset verkostot. (Ilmonen 2000, 23; Kaunismaa 2000, 122–125; Putnam 1993a, 167, 171–173.)

Kaunismaa (2000, 133–134) näkee sosiaalisia verkostoja olevan kolmea erilaista lajia. Ensimmäisenä ja kaikkein yleisimpänä verkostotyyppinä voidaan pitää epämuodollisia ja enemmän tai vähemmän vapaaehtoisia verkostoja, jotka pohjautuvat arkipäiväiseen kanssakäymiseen tai joihinkin kulttuurisiin tai yhteiskunnallisiin syihin. Näihin Kaunismaa lukee mukaan kuuluviksi esimerkiksi

”perheen tai suvun, naapuruston, asuinpaikan tai paikkakunnan, työyhteisön, yhteisten harrastusten, intressien ja elämäntilanteen perusteella muodostuvat verkostot”.

Toista tyyppiä ovat organisoidut ja vapaaehtoiset verkostot, kuten yhdistykset ja yhteiskunnalliset liikkeet, jotka eroavat edellisistä ”organisoidun ja (oikeudellisesti) institutionalisoidun muotonsa perusteella”. Kolmantena verkostotyyppinä ovat jonkin organisaation toimintaan liittyvät verkostot, kuten talouden, hallinnon ja politiikan toimijaverkostot, jotka ”organisoidut yleensä verrattain hierarkkisesti, kuten talouden verkostot tehtävien ja roolisuuritusten mukaan ja hallinnon verkostot virkahierarkian mukaan”. (Mt., 133–134.)

Narvan soittokunta harrastuksena ja harrastusympäristönä ulottuu lähes jokaiseen Kaunismaan esittämään esimerkkiin. Hänen mukaansa osa epämuodollisista verkostoista on vapaaehtoisuuteen pohjaavia ryhmiä, joiden toimintaan ”voidaan osallistua tai jättää osallistumatta ja jotka sitovat normatiivisesti vain vähän”, esimerkkinä tällaisesta hän nimeää juuri yhteisen harrastuksen ympärille muodostuvat verkostot. (Kaunismaa 2000, 133–134; ks. Teräs 2001, 32.)

2.2.2 Periytyminen, jatkuvuus ja musiikilliset polut

Yhteisöllisyys on selkeä piirre Narvan soittokunnan toiminnassa, ja siihen liittyen olennaiseen lähdemateriaaliin lukeutuu muun muassa Marja Holmilan (2001) tutkimus Maakylästä – erityisesti yhteisöllisyyteen liittyvät horisontaalisen ja vertikaalisen jatkuvuuden käsitteet. Vertikaalisella jatkuvuudella tarkoitetaan ihmisen fyysisen eliniän ylittävää jatkuvuutta ajassa. Tällainen saavutetaan silloin kun, joku tai jotkut kuljettavat eteenpäin ”geneettistä linjaa, opetuksia, nimeä tai vaikka vain muistoa”. Vertikaalinen jatkuvuus voi myös välittyä muutenkin kuin fyysisten henkilöiden kuten yksilön oman jälkikasvun kautta: myös maailmaan jäljen jättävät teot voivat välittää sitä eteenpäin. (Holmila 2001, 136.)

Horisontaalinen jatkuvuus sen sijaan syntyy ihmisen tuntiessa olevansa osa jotakin itseään suurempaa, enemmän kuin se pelkkä yksilö, jonka elämää kulloinenkin henkilö elää tässä ja nyt. Holmilan mukaan esimerkiksi joukkoliikkeet voivat tarjota jäsenilleen voimakasta turvallisuuden ja jatkuvuuden tunnetta, jopa siinä määrin, että niiden toimintaan osallistuva henkilö saattaa kokonaan lakata ajattelemasta syitä mukana olemiselle. Horisontaalisen jatkuvuuden tunteita voi saada erilaisista ja erilaisissa tilanteissa toimivista kokoonpanoista, joista esimerkkeinä Holmila luettelee joukkueet, ryhmät, kollektiivit ja yhteisöt. Olennaista on myös se, ettei horisontaalisen jatkuvuuden tunteiden tarvitse välttämättä juurikaan liittyä yksilön omiin saavutuksiin. (Holmila 2001, 137.)

Holmilan käsitteiden ohella käytän jatkuvuutta ja periytymistä käsitellessäni myös Ruth Finneganin (1989, 305–307) luomaa musiikkipolun käsitettä, jonka hän muotoili tutkiessaan kaakkoisenglantilaisen Milton Keynesin kaupungin musiikkielämää. Musiikillisella polulla tarkoitetaan paikallista musiikkiharrastusta, jonka ihmiset valitsevat ja jota he pitävät yllä omalla toiminnallaan. Musiikillinen polku toimi täydentävänä käsitteenä systemaattisesti ylläpidetyille musiikin ilmenemismuodoille, joita Finnegan (Mt., 305) kutsuu musiikkimaailmoiksi. Yhtenä esimerkkinä systemaattisesti ylläpidettävistä ilmenemismuodoista Finnegan käsiteli soittokuntaharrastusta.

Musiikkimaailma-käsitteellä hän kuvasi harrastajamuusikoiden toimintaa sekä musiikillisen toiminnan moninaisuutta. Musiikkimaailmat eivät erilaisten

musiikillisen harrastamisen muodoissa eronneet toisistaan pelkästään musiikkityylien perusteella, vaan myös niiden toiminnallisten konventioiden osalta – muun muassa siinä, miten ihmiset ottivat osaa toimintaan, millaisia käytäntöjä toiminnan ympärille muodostui ja millaisia arvoja musiikkitoimintaan osallistuvilla henkilöillä oli. Toisistaan erilliset musiikkimaailmat eivät ole Finneganin mukaan kuitenkaan suljettuja yksiköitä, vaan niillä on suhteita omien piiriensä ulkopuolelle sekä keskinäistä vuorovaikutusta. Ihmiset muuntuvat ja tekevät valintoja toiminnassaan ja musiikkimaailmat muuntuvat siinä ohessa. (Finnegan 1989, 32–33, 305–307; Järviluoma 1997, 37; Niiranen 2013, 38–39.)

2.2.3 Sosiaalinen tila

Ranskalainen filosofi ja sosiologi Henri Lefebvre oli kiinnostunut urbaaneista maisemista sekä kaupunkitilasta, ja hänen sosiaalisen tilan teoriaansa onkin käytetty paljolti urbaanin ja ruraalin tilan käsittelyssä. Sojan (1996, 2) mukaan tilaa on alettu käsittelemään enenevässä määrin sosiaalisuuden ja historiallisuuden kautta vasta 1900-luvun loppupuolella, ja Lefebvre oli yksi huomattavimmista tilan erilaisiin tulkintoihin keskittyneistä tieteilijöistä. Ennen Lefebvreä tilaa käsiteltiin ensisijaisesti luonnontieteiden puitteissa. (Mt., 2, 6.) Lefebvren (1991, 26) mukaan (sosiaalinen) tila on (sosiaalinen) tuote.

Lefebvren (1991, 1–37) mukaan tilantutkimuksessa on olennaista tutkia tilan tuottamista kokijan ja tuottajan näkökulmasta. Kumpulaisen (2012, 6) mukaan Lefebvren (1991) kolmijakoinen sosiaalisen tilan teoria on

”yksi tapa pyrkiä luomaan vuoropuhelua eri todellisuuden ulottuvuuksia korostavien traditioiden välille kiinnittämällä huomion tilan sosiaaliseen ja prosessuaaliseen luonteeseen”.

Kumpulainen (2012, 6) kirjoitti tilojen olleen Lefebvrelle ”jatkuvasti muuttuvia prosesseja, joita tuotetaan samanaikaisesti sekä abstrakteina että konkreettisina paikkoina” (ks. Lefebvre 1991, 288).

Määttäsen mukaan sosiaalinen tila on sosiaalisen toiminnan tilaa ja sosiaalinen toiminta on aina tilassa tapahtuvaa toimintaa. Ihmisinä olemme sosiaalisia ja kulttuurisia olentoja, jonka lisäksi olemme kiinteästi sidoksissa fyysiseen maailmaan ja jonka puitteissa liikumme sosiaalisessa toiminnassamme samalla tuottaen ja toisintaen meitä ympäröivää sosiaalista tilaa. Sosiaalisilla suhteilla ei ole todellista olemassaoloa muualla kuin tilassa ja niiden perustana on spatiaalisuus. (Lefebvre 1991, 404; Määttänen 2007, 458.) Lefebvrelle tila on ensisijaisesti se abstrakti taso, jossa fyysinen maailma ja paikat kohtaavat ihmisten luomat ajatukset ajasta, paikasta ja nykyhetken suhteesta menneeseen.

Lefebvren sosiaalinen tila rakentuu kolmesta toisiinsa yhteydessä olevasta momentista, jotka muodostavat dialektisen triadin (Kumpulainen 2012, 7; Lefebvre 1991, 33, 38–40). Triadin kolme osaa ovat:

- 1) *Havaittu tila* (tilasidonnaiset käytännöt), jolla tarkoitetaan konkreettista, aistittavaa ja materiaalista tilaa – empiiristä tilaa – jonka osia ovat muun muassa arkiset rutiinit ja tilan jokapäiväinen käyttö. Esimerkkinä havaitusta tilasta on jotain tarkoitusta varten rakennettu ympäristö kuten Narvan seurojentalo. Arkisen käytön kautta konkreettisesta tilasta rakennetaan sosiaalista tilaa. Tilasidonnaisilla käytännöillä tarkoitetaan tilan tuottamiseen, uusintamiseen ja kuluttamiseen liittyviä käytäntöjä sekä kulloisellekin yhteiskunnalliselle muodostelmalle tunnusomaisia erityisiä sijainteja ja tilakokonaisuuksia. Ne ilmentävät, miten ympäröivä yhteiskunta ja vaihtelevat materiaaliset kehykset ilmenevät paikallisissa käytännöissä. (Anttonen 2002, 172–173; Kumpulainen 2012, 7; Lefebvre 1991, 33, 38; Simonsen 2007, 6; Soja 1996, 66.)
- 2) *Käsitteellistetty tila* (tilan representaatiot), johon kuuluvat tilan viralliset määritelmät ja näiden tuotantosuhteet. Käsite viittaa tilan käsitteellistämiseen, jonka puitteissa poliittisen vallan käyttäjät, suunnittelijat ja tieteilijät suunnittelevat ja muokkaavat tilaa. Momentissa on kyse tilan tuottamisen ja merkityksenannon kontrolloinnista ja vallankäytöstä. Siinä missä havaittu tila on konkreettista ja fyysistä tilaa, on käsitteellistetty tila abstraktia, kuviteltua ja käsitettyä tilaa. (Anttonen 2002, 173; Kumpulainen 2012, 7–8; Lefebvre 1991, 33, 38–39; Simonsen 2007, 7.)

3) *Eletty tila* (representaation tilat) on mainituista kolmesta momentista vaikeimmin tulkittava, ja Soja (1996, 67–68) määritteli sitä ”kolmannen tilan” (*thirdspace*) käsitteen kautta. Kolmas tila rikkoo jakoa havaitun tilan ja käsitteellistetyn tilan välillä ollen yhdistelmä kumpaakin; toisin sanoen tässä kolmannessa tilassa yhdistyvät sekä konkreettisesti havaittava tila sekä abstrakti käsitteellistetty tila. Eletty tila on jokaisen ihmisen omaa elämää kahden ensimmäisen momentin puitteissa; elämme fyysisessä ja konkreettisessa maailmassa, jota osittain jakavat toisaalta annetut abstraktit ohjeet toimia milloin missäkin tilassa. Representaation tilat ovat jokapäiväisessä elämässä elettyä tilan käyttäjien – ei tilan suunnittelijoiden – tilaa, jota tulkitaan symbolisesti ja joka muotoutuu henkilökohtaisesti kuvittelun ja tulkinnan kautta. (Anttonen 2002, 173; Kumpulainen 2012, 8; Lefebvre 1991, 33, 39; Simonsen 2007, 7; Soja 1996, 67–69.)

Tilan eri momenteja ei kyetä erottelemaan tai lohkomaan toisistaan irrallisiksi osiksi, vaan ne ovat keskenään samanarvoisia työkaluja, joiden avulla voidaan tarkastella tilaa ja todellisuutta samanaikaisesti eri näkökulmista; tilaa havaitaan, käsitteellistetään ja eletään samaan aikaan (Kumpulainen 2012, 11). Eri momenteissa korostuvat erilaiset tavat tarkastella todellisuutta: Kumpulaisen (2012, 11) mukaan *havaitussa tilassa* korostuu positivistinen todellisuuskäsitys, *käsitteellistetyssä tilassa* relativistinen todellisuuskäsitys ja *eletty tila* taas avaa tilojen symbolista ja kulttuurista ulottuvuutta. Tila on myös aina keskeneräinen; sitä tuotetaan niin kauan kuin on tuottajia ja se on ihmisen käsityskyvyn kautta sidottu aikaan. Lefebvre näkee momentit sosiaalisina tuotteina ja näin ollen samalla sekä tuloksina että edellytyksinä yhteisön ja yhteiskunnan muotoutumiselle. (Schmid 2008, 29, 43.)

Tutkielmassani keskityn ensisijaisesti juuri Lefebvren kolmanteen momenttiin, elettyyn tilaan. Perinteen käsitettä selvittäessäni hyödynnän soittokuntalaisten kokemuksia ja tulkintoja omasta tekemisestä ja harrastuksestaan. En kuitenkaan sulje muita momenteja pois ja kaikkien kolmen ollessa toisiinsa limittyneitä se olisikin mahdotonta. Narvan soittokunnan toiminta on kiinteästi sidoksissa konkreettisen maailman paikkoihin, aikaan ja yhteiskuntaan, jonka osana soittokunta toimii. Tästä johtuen eletyn tilan tarkasteluun liittyy väistämättä sekä

tilasidonnaisiin käytäntöihin että tilan representaatioihin liittyviä piirteitä: Narvan soittokunta muodostaa perinnettään konkreettisissa paikoissa ja kuluvaassa ajassa. Tutkiessa soittokuntalaisten kokemaa perinteen käsitettä kyse on suurelta osin menneen ja nykyisen ajan peilaamiseen pohjaavasta symbolisesta ja kulttuurisesta prosessista.

3 AINEISTO

Tutkielmani ensisijainen aineisto koostuu kuuden eri-ikäisen ja -sukupuolisen Narvan soittokunnan soittajan kanssa vuosina 2011–2012 tekemistäni vaihtelevissa määrin strukturoiduista teemahaastatteluista. Haastatteluihin mennessäni mukanaani ei ollut varsinaisesti lainkaan suoria kysymyksiä, vaan tarkoitukseni oli keskustella haastateltavien kanssa harrastuksesta ja sen merkityksistä kulloisellekin henkilölle. Haastateltavista puolet olivat miehiä ja puolet naisia, ja ikähaarukan piikkien väli oli haastattelujen tekoaikana 11–80 vuotta. Yksi haastatelluista oli soittokunnan nykyinen johtaja Yrjö Punkari ja muut olivat soittokuntalaisia. Kuudesta soittokuntalaisesta kahta haastattelin kahteen otteeseen. Itse keräämäni haastatteluaineiston lisäksi käytettävissäni oli Timo Haaviston tallentama yhteishaastattelu soittokunnan satavuotishistoriikka varten. Haaviston tallentaman haastattelun kahdesta osallistujasta toinen ei enää haastattelun aikaan vuonna 2004 ollut mukana soittokunnan toiminnassa. Haastatteluaineiston ohella tärkeässä osassa ovat omat kokemukseni soittokunnan toiminnasta vuodesta 1999 lähtien.

Tutkielmani kohteena ovat ihmiset omassa paikallisyhteisössään ja tämän yhteisön perinteen merkitykset yksilöille. Aiheen koskiessa perinnettä ja ihmisten toimintaa sen puitteissa koin vapaamuotoiset teemahaastattelut hyödyllisimpänä tapana kerätä eri-ikäisten ja -sukupuolisten soittokuntalaisten harrastuksensa aikana keräämää muistitietoa (ks. Järviluoma 1994, 76). Haastattelujen avulla pyrin luotaamaan harrastajien omakohtaisia kokemuksia toiminnastaan soittokunnassa ja sitä, miten he kokivat sosiaalisen musiikkiharrastuksen ja kokoonpanon yli vuosisataisen historian osana sitä, mitä usein perinteeksi kutsutaan – tarkoitukseni oli selvittää, mitä ja miten ihmiset kertovat perinteestä ja miten sitä muodostetaan.

Ajallisesti aiheen rajaus kattaa periaatteessa soittokunnan koko historian vuodesta 1904 aina nykypäivään asti. Haastateltavien ensimmäiset omakohtaiset kokemukset soittokunnan toiminnasta sijoittuvat 1940-luvun alkuun, ja ennen sitä tapahtuneet asiat on koottu haastateltavien muistitiedosta sekä erilaisista kirjallisista lähteistä, joihin lukeutuu muun muassa Helena Honka-Hallilan (1996) kirja Vesilahden historiasta vuodesta 1346 vuoteen 1996 sekä Narvan soittokunnan

entisten johtajien Akseli Nopolan (1954) sekä Vilho Punkarin (1979) kirjoittamat 60- ja 75-vuotishistoriikit. Näiden lisäksi olennaisena aineistona on ollut Timo Haaviston (2004) kirjoittama toistaiseksi viimeistelemätön Narvan soittokunnan sata-vuotishistoriikki. Edellä mainittujen lisäksi käytettävissäni oli Haaviston satavuotishistoriikkia varten keräämää aineistoa, johon lukeutuu muun muassa Vesilahden alueen paikallislehtiä sekä Länsi-Vesilahden suojeluskunnan vuosikertomuksia. Muutamia lehtikirjoituksia ja Haaviston julkaisematonta käsikirjoitusta lukuun ottamatta Narvan soittokunnasta on vuosien saatossa kirjoitettu hyvin vähän ja ilman haastatteluin keräämääni aineistoa tämän tutkielman tekeminen olisi ollut täysin mahdotonta.

Lähestyn tässä tutkimuksessa aineistoani teorialähtöisen sisällönanalyysin kautta. Selvimpänä esimerkkinä tästä on se, että koko tutkielman mitan ajan tarkastelemani perinteen käsite nousee aineistosta: sekä haastatteluista että omien harrastusvuosien puitteissa tapahtuneesta osallistuvasta havainnoinnista. Koin että haastattelujen ja omien harrastusvuosieni aikana tapahtuneen – sekä tahattoman että tarkoituksellisen – osallistuvan havainnoinnin kautta minulla olisi mahdollisuus päästä lähelle sitä perinnettä, josta haastateltavat puhuivat: minulla olisi mahdollisuus tulkita aineistoa omakohtaisen kokemuksen läpi. Suutarin (2000, 18) mukaan ”[o]sallistuvan havainnoinnin keinoin on mahdollista päästä lähelle musiikillisia traditioita ja niihin liittyvän merkityksenannon dynamiikkaa”.

Haastateltavat ovat aivan tavallisia ihmisiä ja soittokuntaharrastus kuuluu heidän arkielämäänsä. Juuri tällaisessa tilanteessa muistitiedolla on paikkansa aineistoissa. Koska kyseessä ei ole ainoastaan tarkkoihin historiallisiin faktoihin liittyvä ja niihin pohjaava tutkimus, valikoituvasti mieleen jäänyt ja vaihtelevasti väritynyt näkemys ei ole välttämättä tutkimusta haittaava tekijä. Menneestä puhuttaessa luodaan jatkuvasti uusia tulkintoja – monesti juuri kerrontatilanteessa. Se, miten asioista puhutaan ja mitä ylipäätänsä kerrotaan, on aina suhteessa kulloiseenkin tilanteeseen ja siihen, kenelle kerrotaan. (Järviluoma 1994, 76; Talvitie-Kella 2010, 28.) Ahveniston (2008, 40) mukaan ”[m]uistaminen on aktiivista toimintaa, eikä objektiivista muistia ole olemassakaan”. Hänen mukaansa muistitietoon liittyvä värittyneisyys ja valikoivuus ovat näennäisen heikkouden lisäksi myös vahvuuksia. Se, miten ja mistä puhutaan sekä se, miten ja mistä vaietaan,

viestivät arvoista, mielipiteistä ja asioiden tärkeysjärjestyksistä. (ks. Ahvenisto 2008, 39–41.) Borgesin (2003, 104) sanoin: ”[k]ertomukseni on täysin uskollinen todellisuudelle, tai ainakin todellisuudelle sellaisena kuin minä sen muistan, mikä on sama asia”.

Muistaminen on ensisijaisen tärkeä osa perinteen muodostamisessa. Muistamiseen liittyy kiistatta myös aina valinta: mitä ja miksi muistetaan. Apon ja Anttosen (2001) mukaan

”[u]seat kulttuuritraditiot on konstruoitu - - ja määritelty valikoivasti – menneisyydestä on aktiivisesti nostettu jotakin pikemminkin kuin otettu aineksia passiivisesti vastaan edellisiltä polvilta”.

Kun aiheena on perinne Narvan soittokunnassa, ei kyse ole enää pelkästään yksittäisten ihmisten muistista ja muistamisesta vaan soittokunnan sosiaalisesta muistista. Korkiakankaan (1999, 164) mukaan muistin katsotaan olevan sosiaalista silloin, kun se voidaan jakaa toisten, itselle läheisten ihmisten tai ryhmien kanssa. Muistin sosiaalisuuden tärkeyttä korostaa Korkiakankaan (Mt., 164–165) mukaan osaltaan se, että juuri ne ryhmät ja yhteisöt joihin kuulumme ja joissa elämme osaltaan määrittelevät sitä, mikä on muistamisen arvoista ja mikä ei:

”[v]oimme identifioitua yhteisöllemme tärkeisiin tapahtumiin jopa niin, että ’muistamme’ sellaista, mitä emme ole itse kokeneet tai kokemuksiimme kietoutuu asioita, jotka eivät alunperin ole niihin liittyneet; esimerkiksi historialliset tapahtumat voivat alkaa elää limittyneinä omiin muistoihimme, niistä tulee osa henkilökohtaista muistiamme”.

Vähentääkseni epätavallista ja mahdollisesti epämukavaa tilannetta pyrin toteuttamaan kaikki haastattelut lähtökohtaisesti sellaisissa paikoissa, joissa oletin haastateltavien olevan luonnollisimmillaan. Käytännössä tämä tarkoitti haastateltavien omia koteja, muita yksityisasuntoja sekä muutamassa tapauksessa soittokunnan harjoitustilaa Narvan seurojentalolla. Kerroin jokaiselle haastateltavalle tallentavani haastattelut eikä tallentimen näkyvä asettelu haastattelutilanteissa tuntunut vaikuttavan siihen, miten haastattelut sujuivat. Äänitin jokaisen

haastattelun Zoomin digitaalisella H2 -audiotallentimella pakkaamattomassa WAV-formaatissa 44,1 kHz:n näytteenottotaajuudella. Taltioin jokaisen haastattelun, jotta kykenisin jälkikäteen analysoimaan ja tarpeen mukaan myös litteroimaan keräämäni aineistoa.

Omat harrastusvuoteni Narvan soittokunnassa vaikuttivat huomattavasti haastattelutilanteisiin, ja parhaimmissa tapauksissa jo vuosien ajan jaetusta yhteisestä soittoharrastuksesta seurasi se, että haastattelutilanteesta huolimatta olin ensisijaisesti yksi soittokuntalaisista – osalle haastateltavista myös perheenjäsen. Tästä johtuen haastattelut saivat usein soittokuntalaisten ja paikkakuntalaisten välisen yleisen keskustelun tason ja asemani soittokunnan perinnettä tutkivana haastattelijana jäi, ainakin osittain, toissijaiseksi.

Täysin ulkopuolisena en olisi välttämättä saanut niin paljoa irti haastateltavista. Ihmiset jäivät useissa tilanteissa miettimään ja muotoilemaan vastauksiaan joksikin aikaa, eivätkä vain kuitanneet niitä nopeasti, jotta pääsisivät pois mahdollisesti epämiellyttävästä tilanteesta. Haastattelujen aikana pyrin pitäytymään ensisijaisesti kuulijan roolissa ja tavoitteenani oli antaa haastateltavien puhua vapaasti kulloinkin kyseessä olevasta aiheesta. Haastattelijan ja haastateltavien tuttuudesta johtuen tilanteet pysyivät välittöminä eikä hiljaisia tai sulkeutuneisuuden hetkiä juurikaan ilmennyt. Vaikka omakohtaisiin kokemuksiini Narvan soittokunnan soittajana liittyy myös suuri määrä soittamista haastateltavien kanssa, en keskity tässä tutkimuksessa enkä siten myöskään haastatteluissa juurikaan itse soittamiseen tai esitettävään materiaaliin.

4 NARVAN SOITTOKUNNAN LYHYT HISTORIIKKI

Tässä luvussa käyn tiivistetysti läpi Narvan soittokunnan historian sen perustamisesta nykyaikaan. Myöhemmissä luvuissa käsittelen paljon soittokunnan historiaan liittyviä asioita, jonka vuoksi yleisesitys soittokunnasta on tarpeellinen.

4.1 Soittokunnan perustaminen ja alkuvuodet

Narvan soittokunta perustettiin Vesilahden kunnan Narvan kylässä loppuvuodesta 1904 (Haavisto 2004, 6; Karjalainen 1995, 128). Yhtenä sen perustajana sekä myös soittokunnan ensimmäisenä johtajana oli Narvan koulun opettaja Sefanius ”Seppo” Tiensuu. Tiensuu valmistui opettajaksi Sortavalan seminaarista vuonna 1898 ja aloitti työnsä Narvan kansakoulun opettajana myöhemmin samana vuonna. (Haavisto 2004, 9; Härkönen, Pankakoski & Seppä 1940, 654.) Aamulehdessä (4.10.1904) julkaistun pikku-uutisen mukaan ”[s]oittokuntia on Wesilahdella kaksikin alulla. Narwassa on 8-miehininen torvisoittokunta kansakoulunopettaja S. Tiensuun johdolla aloittanut harjoituksensa”. Mitään dokumentteja soittokunnan perustamisen vaiheista ei ole säilynyt ainakaan Vesilahdessa, ja muut tiedot soittokunnan alkua ajoilta pohjautuvat Tiensuuta seuranneen soittokunnan johtajan Akseli Nopolan (1954) 50-vuotishistoriikkiin. (Haavisto 2004, 3, 4; Haavisto, Kurjenniemi, Nopola, Punkari & Punkari 2014, 2; Karjalainen 1995, 123, 143.)

Tarkempaa tietoa soittokunnan perustamisen syistä ei ole, eikä myöskään siitä, miksi perustaminen tapahtui juuri vuonna 1904. Vuonna 1904 Tiensuu oli ollut opettajana Narvassa jo useamman vuoden ajan, joten kyse ei liene ollut uuden opettajan herättämästä toiminnasta. Haaviston mukaan yksi selittävä tekijä on voinut olla Vesilahdessa uudelleen virinnyt nuorisoseuratoiminta, vaikkei tällaisesta vaikutuksesta löydykään suoria todisteita. (Haavisto 2004, 4.) Rantasen (2013, 33) mukaan torvisoittokuntia tai kuoroja perustettaessa ei kyseessä tavallisesti ollut kovinkaan virallinen tapahtuma, eikä niistä siten välttämättä tehty minkäänlaisia asiakirjoja. Hänen mukaansa yhteisöllinen motivaatio ja soittoinnostus olivat riittäviä syitä musiikkiseuran perustamiseen ja toiminnan ylläpitämiseen (Mt., 33).

Karjalaisen mukaan nuorisoseuraliike alkoi Suomessa 1880-luvun alkupuolella ja seurat vaikutusvaltaisine tukihenkilöineen liittyivät oleellisesti valistus- ja soittoharrastusten perustamiseen ja ylläpitämiseen. Nuorisoseuraliikkeen ohella kansakoulujen perustaminen ja soittotaitoisen opettajan saapuminen paikkakunnalle olivat monilla paikkakunnilla soittokuntatoiminnan liikkeelle sysääviä voimia. (Karjalainen 1995, 20–21.) Joulukuussa 1905 perustettiin Narvan naapurikylässä Kuralassa ”Tähti”-nuorisoseura. (Honka-Hallila 1996, 330.) Vaikka soittokunta ei tässä vaiheessa vielä ollutkaan osa ”Tähti”-nuorisoseuran toimintaa, suuri osa soittokunnan 1910-luvun jäsenistä oli aktiivisesti mukana nuorisoseuran toiminnassa (Haavisto 2004, 13).

Narvan soittokunta ei kuitenkaan ollut paikkakunnan ensimmäinen soittokunta, sillä kauppias K. M. Grönfors oli perustanut Vesilahden kirkonkylään torviseitsikon jo vuonna 1884. Grönforsin johtama orkesteri ei ollut pitkäikäinen eikä yleisesti hyväksytty: Vesilahden seurakunnassa kappalaisena vuosina 1885–1887 toimineen Edvard Hannulan mielestä soittokunta vietti nuorisoa synteihin. Ennen Narvan soittokuntaa Tiensuu perusti lyhytikäiseksi jääneen jousikvartetin, jossa soittajina oli muiden muassa kunnan opettajistoa. (Edvard Hannula 2016; Haavisto 2004, 5.) Vuosisadan alkupuolella opettajat ja kanttorit saattoivat olla maalaispitäjien ainoita musiikkikoulutusta saaneita henkilöitä, jonka seurauksena he usein toimivat soittokuntien ja kuorojen johtajina. Narvan soittokunta oli tyypillinen vuosisadan alun maalaissoittokunta ja sen alkuvuosien johtaja oli musiikkikoulutusta saanut opettaja Tiensuu. (Haavisto 2004, 8; Karjalainen 1995, 20.)

Narvan soittokunnan pääasiallisena kokoonpanona oli ensimmäisen 70 vuoden ajan torviseitsikko tai sen vahvistettu versio, jossa samaa stemmaa soitti useampi henkilö. Motivaationa sovitusten laajentamiseen saattoi olla innostuneiden soittajien määrä, mahdolliset pyrkimykset rikastaa kokoonpanon sointia yläsävelillä ja yksittäisten harrastajasoittajien, erityisesti es-kornetistin, paineiden lievittäminen. (Haavisto 2004, 3, 4; Karjalainen 1995, 75.) Torviseitsikko koostui es-kornetista, kahdesta b-kornetista, altto-, tenori-, baritoni- sekä bassotorvesta. Seitsikko on niin sanotusti suomalainen keksintö, ja lähimmät sitä muistuttavat orkesterityypit löytyivät Saksasta ja Ruotsista. (Jalkanen 2003, 140; Karjalainen 1995, 9; Rantanen 2013, 97.)

Tiensuun seuraaja soittokunnan johtajana oli Akseli Nopola (1954), joka kirjoitti soittokunnan 50-vuotishistoriikissa viiden Narvan seudun miehen keränneen rahat torviseitsikon ostoja varten. Soittokunnan aloittaessa toimintansa soittajia oli kahdeksan, kaikki lähiseudun mautilojen poikia ja isäntiä. (Haavisto, Kurjenniemi, Nopola, Punkari & Punkari 2014, 3.) Nopola oli valmistunut opettajaksi Jyväskylän seminaarista vuonna 1905 ja aloittanut Vesilahdessa Ahtialan koulun opettajana saman vuoden syksynä. Nopola liittyi soittokuntaan keväällä 1906 ja siirtyi saman vuoden elokuussa soittokunnan johtoon sekä myös Narvan koulun opettajaksi Tiensuun muutettua perheineen Narvasta. (Haavisto 2004, 11; Karjalainen 1995, 143; Mikkola, Leinonen & Rekola 1937, 546; Nopola 1954.)

Soittokunta harjoitteli aluksi viikoittain Narvan koululla mutta ”Tähti”-nuorisoseuran seuratalo Tähtelän valmistuttua vuonna 1908 pidettiin harjoituksia myös siellä. Tähtelä oli soittokunnalle tärkeä esiintymispaikka kymmenen vuoden ajan. (Haavisto 2004, 11; Haavisto, Kurjenniemi, Nopola, Punkari & Punkari 2014, 3.) Suuri osa soittokunnan perustaneista ja muista alkuvuosien harrastajista jäi pois toiminnasta 1910-luvulle tultaessa (Haavisto 2004, 12). Akseli Nopola (1954) kirjoitti historiikissaan, että

”[s]oittokunnassa olevat isäntämiehet menivät naimisiin ja perhehuolten tullessa esiin soitot jäivät. Niinpä alkoi uuttera harjoitus saada nousevasta nuorisosta uusia soittajia”.

Soittokunnan esiintyminen vappujuhliissa on tapahtunut ensimmäisen kerran oletettavasti jo 1910-luvun alussa, vaikka vappujuhlija oli järjestetty jo aiemminkin. Nykyään soittokunta järjestää Narvan vapputorin yhteydessä konsertin, josta on muotoutunut yksi soittokunnalle merkittävimmistä vuotuisista tapahtumista. Vappupäivän aamun esiintymispaikkoja on ollut vuosien saatossa useita, mutta jo vuosikymmenten ajan konsertti on järjestetty säiden salliessa Narvan torilla. (Haavisto 2004, 11; Haavisto, Kurjenniemi, Nopola, Punkari & Punkari 2014, 3.)

4.2 Suojeluskunnan ja nuorisoseuran soittokunta

Vuoden 1918 sisällissota koitui soittokunnalle kohtalokkaaksi. Itsenäistymisen jälkeen kaikkialla Suomessa alettiin perustaa sekä suojeluskuntia että punakaarteja. Kaikille paikkakunnille ei ehditty perustaa suojeluskuntaa ennen sodan alkamista tammikuussa 1918. Vesilahden suojeluskunta perustettiin 4.4.1918 valkoisten vallattua Vesilahden kirkonkylän ja muita Lempäälän suunnalla olleita kyliä. Vetäytyessään huhtikuussa 1918 punaiset polttivat valtaosan Narvan ja Kuralan seudun maataloista. Maatalojen lisäksi poltettiin myös kaikki julkiset kokoontumis- ja harjoitustilat, joihin lukeutuivat soittokunnan harjoitustiloina toimineet Narvan koulu sekä ”Tähti”-nuorisoseuran seuratalo Tähtelä. (Haavisto 2004, 16, 18; Honka-Hallila 1996, 350.)

Nopolan (1954) mukaan ”[s]illoin paloivat torvet niin tyystin, että vain barytoni jäi.” Haaviston mukaan soittimista säilyivät vain baritonitorvi ja b-kornetti. Soittokunnan sisällissodassa kohtaamat menetykset eivät olleet pelkästään aineellisia; punaiset myös surmasivat vangiksi ottamansa soittokunnan entisen soittajan. (Haavisto 2004, 16.) Kuten muissakin suomalaisissa seitsikoissa ja soittokunnissa, myös Narvan soittokunnassa valtaosa soittajista oli maanviljelijöitä, talollisia tai heidän poikiaan (ks. Jalkanen 2003, 142; Karjalainen 1995, 39). Haaviston (2004, 18) mukaan soittokunnan jäsenistä ainakin kaksi oli valkoisten joukkojen apuna jossain vaiheessa sotaa.

Sodan seurauksena soittokunnan toiminta keskeytyi yli vuodeksi. Sodanjälkeisenä aikana päähuomio oli seudun uudelleenrakentamisessa, eikä soittokuntaharrastus ja uusien soitinten hankinta tuhoutuneiden tilalle ollut huolenaiheista päällimmäisenä. Vesilahden suojeluskunta jakaantui kahteen osaan länsipuolen haaraosaston itsenäistyessä 8.9.1918. Kun soittokunta sisällissodan jälkeen syksyllä 1919 jatkoi toimintaansa, tuli siitä samalla Länsi-Vesilahden suojeluskunnan soittokunta. (Haavisto 2004, 16, 19; Honka-Hallila 1996, 380.) Karjalaisen (1995, 85) mukaan oli tavallista, että suojeluskuntien soittokuntia ”perustettiin” yksinkertaisesti vain vaihtamalla paikkakunnalla jo toimivan soittokunnan nimi. Nopola (1954) kirjoitti 50-vuotishistoriikissaan:

”Syksyllä 1919 kävin ostamassa Helsingistä uudet torvet, jotka tulivat Länsi-Vesilahden suojeluskunnan nimiin. Entisistä soittajista oli taaskin jäänyt osa pois, joten uusia oli saatava”.

Länsi-Vesilahden suojeluskunnalla ei ollut toimintansa alkuvaiheessa vakituista toimipaikkaa. Kun maatilat oli sisällissodan tuhojen jälkeen saatu rakennettua uudelleen ja taloudelliset mahdollisuudet paranivat, alkoi suojeluskunta suunnitella uutta seurataloa lottien ja ”Tähti”-nuorisoseuran kanssa. Talon rakentamista varten perustettiin osakeyhtiö, jonka pääosakas oli ”Tähti”-nuorisoseura ja toiseksi suurin Länsi-Vesilahden suojeluskunta. Uusi seurojentalo valmistui vuonna 1935 ja siitä lähtien talolla on ollut tärkeä rooli Narvan soittokunnan toiminnassa niin vakituksena harjoituspaikkana kuin myös paikkana erilaisille juhlille ja esiintymisille. (Haavisto 2004, 24; Honka-Hallila 1996, 380.) Seurojentalon avajaisjuhlat järjestettiin juhannuksena 1935, jolloin juhlissa esiintynyttä soittokuntaa johti kapellimestari Arvo Vikman-Lahdensuu. Tuotteliaalla säveltäjällä ja sotilaskapellimestarilla Vikman-Lahdensuulla oli kesähuvila Narvassa, ja 1930-luvun aikana hän harjoitutti soittokuntaa satunnaisesti sekä sävelsi sille useita kappaleita. Vikman-Lahdensuu ei kuitenkaan missään vaiheessa ollut soittokunnan vakituinen johtaja. (Haavisto 2004, 23–25; Honka-Hallila 1996, 380.)

Soittokunnan seuraavaksi johtajaksi tuli vuonna 1936 Narvan seurojentalon vahtimestari Väinö Kataja, kun 30 vuotta soittokuntaa johtanut Akseli Nopola joutui jättämään tehtävänsä sairauden takia (Haavisto 2004, 26; Karjalainen 1995, 143). Vaikka kokoonpanona pysyi seitsikko, oli soittajia silti ajoittain enemmänkin – soittokunnassa on ollut lisäksi myös rumpali ainakin jo vuonna 1931. Vesilahden Sanomissa (5.12.1931) Länsi-Vesilahden maamiesseuran keskustelukerhon kokoontumisesta kerrottaessa kirjoitetaan: ”Narvan torvisoittokunta on aina kerhoissa soittanut, niinpä nytkin pojat puhalsi ja rumpari [sic] löi”. Sotien jälkeen soittokunnan kokoonpanossa ei ollut lyömäsoittajia ennen kuin vasta 1950-luvulla (Haavisto 2004, 31; Penttilä 2012).

Suojeluskunnan alaisena soittokunta harjoitteli ja esiintyi säännöllisesti aina alkukesään 1939 asti, jolloin alkoivat vapaaehtoiset linnoitustyöt itärajalla. Suojeluskuntajärjestö oli mukana organisoimassa linnoitustöitä. Keväällä 1939

soittokuntaan liittyi uusia nuoria soittajia, mutta suojeluskunnan sen aikaiset soitinresurssit eivät olleet riittävät. Tästä johtuen syksyllä 1939 suojeluskunta hankki soittokunnalle toisen torviseitsikon Kangasalan Urkutehtaalta, missä paikallisen soittokunnan toiminta oli hiipunut. (Haavisto 2004, 27.) Vilho Punkari (1964) kirjoitti soittokunnan 60-vuotishistoriikissa, että uusien soitinten hankinnan jälkeen ”harjoituksia jatkettiin nyt uudella innolla kunnes talvisodan alkaminen ne keskeytti”.

Talvisodan alkaessa soittokunnan toiminta jälleen lamaantui, mutta sodan päätyttyä maaliskuussa 1940 jatkoi soittokunta harjoituksiaan loppuvuodesta. Välirauhan aikana alkuvuodesta 1941 lähtien harjoituksia oli viikoittain mutta esiintymisiä ei lainkaan. Seuraava pidempi tauko soittokunnan toiminnassa alkoi jatkosodan alkamisen myötä kesällä 1941. (Haavisto 2004, 28.) Länsi-Vesilahden suojeluskunnan vuosikertomusten (1942; 1943) mukaan harjoituksia ei järjestetty vuosina 1942–1943 ”koska soittajista osa on asepalveluksessa”. Suojeluskunnan ikämies ja soittokunnan johtaja Kataja värväsi kuitenkin uusia nuoria soittajia mukaan sodan aikanakin (Haavisto 2004, 28). B-kornetilla aloittanut ja myöhemmin baritonitorveen vaihtanut Mauno Penttilä (2011) kertoi aloittaneensa soittamisen 13-vuotiaana vuonna 1943. Penttilän mukaan sodan aikana soittokunnassa oli uusien nuorten soittajien lisäksi vanhempia miehiä, jotka olivat liian iäkkäitä ollakseen rintamalla. (Penttilä 2011.)

Jatkosota päättyi syyskuussa 1944 ja solmitun välirauhansopimuksen perusteella Neuvostoliitto vaati lokakuun lopulla suojeluskuntien lakkauttamista viimeistään 7.11.1944. Länsi-Vesilahden suojeluskunta oli yhtenä pääosakkaana Narvan seurojentalon omistavassa osakeyhtiössä, ja sen lisäksi myös suuri osa soittokunnan soittimista oli suojeluskunnan omistuksessa. Kaikkea suojeluskunnan irtaimistoa ei ehditty lahjoittaa tai myydä pois ennen suojeluskuntien lakkauttamista, ja tästä syystä nuorisoseura joutui sotien jälkeen lunastamaan soittimet takaisin valtiolta. (Haavisto 2004, 28; Karjalainen 1995, 83.)

Vuonna 1938 soittokuntaan liittynyt Vilho Punkari ryhtyi rauhan tultua keräämään jälleen soittokuntaa kokoon. Väinö Kataja jatkoi vielä soittokunnan johtajana, mutta Punkari organisoi harjoituksia. Kun suojeluskunnat oli

välirauhansopimuksen perusteella lakkautettu, tuli soittokunnasta vuonna 1905 perustetun Narvan ”Tähti”-nuorisoseuran osana toimiva soittokunta. Kuten aiemminkin, niin tässäkin vaiheessa osa soittajista oli jo valmiiksi mukana nuorisoseuran toiminnassa; muun muassa Vilho Punkari oli nuorisoseuran esimiehenä ainakin vuosina 1940–1945. (Haavisto 2004, 29.)

Tarkkaa tietoa siitä, oliko soittokunta ollut nuorisoseuran soittokunta ennen vuotta 1918 ja aikaa suojeluskunnan soittokuntana, ei ole. ”Tähti”-nuorisoseuran alkuvuosien arkistosta ainoastaan tilikirja säästyi vuoden 1918 tuholta eikä tilikirjassa mainita kertaakaan soittokuntaa. Jos soittokunnalla oli tuohon aikaan rahaliikennettä, sitä ei ainakaan ole kirjattu osaksi nuorisoseuran tilejä. Myöskään Nopola (1954) ei soittokunnan 50-vuotishistoriikissaan suoraan mainitse soittokunnan toimineen nuorisoseuran yhteydessä. Soittokunnalla oli kuitenkin kiinteä yhteys nuorisoseuraan: se harjoitteli välillä nuorisoseuran seuratalolla ja soittajista pääosa oli aktiivisesti mukana nuorisoseuran toiminnassa. Vastaavanlaisia yhteyksiä soittokunnan ja muiden Narvan seudulla tuolloin toimineisiin yhdistyksiin kuten työväenyhdistykseen ja kristilliseen työväenyhdistykseen ei ollut. (Haavisto 2004, 13.)

Vuonna 1949 Vilho Punkari siirtyi soittokunnan johtajaksi Väinö Katajan tilalle (Haavisto 2004, 30; Karjalainen 1995, 143). Mauno Penttilä (2004) muisteli, ettei johtajanvaihdos sujunut täysin ongelmitta ja vaihdokseen oli liittynyt Punkarin ja Katajan välinen kiista siitä, miten jokin kohta piti soittaa:

”Kataja sano ’no olkoon’, ja lähti yläkertaan. Ja sitten kun taas seuraavan kerran kokoonnuttiin soittoharjoituksiin, niin Katajaa ei kuulunut enää johtajan paikalle”.

Haaviston (2004, 30) mukaan Kataja ilmeisesti johti soittokuntaa vielä vuoden 1949 vappusoitoissa. Hänen mukaansa johtajanvaihdos olisi todennäköisesti tapahtunut joka tapauksessa lähitulevaisuudessa: Kataja oli täyttänyt 70 vuotta vuonna 1948, ja viimeistään vuonna 1950 hän luopui korkean iän vuoksi Narvan seurojentalon vahtimestarin toimesta ja muutti perheineen Lempäälään (Mt., 30).

Sotien jälkeisenä aikana soittokunnan toiminta jatkui säännöllisenä ja kokoonpanona toimi yhä vahvistettu seitsikko. Honka-Hallilan (1996, 387) mukaan

”Narvan seurojentalolla pidettiin sotien aikana paljon ohjelmallisia iltamia, joissa torvisoittokunta esiintyi. Tapaninpäivän iltama oli 1940-luvun lopulla ja 1950-luvun alussa erityinen soittokunnan iltama.”

Soittokuntaharrastus ei ollut 1950-luvulla yleinen tai suosittu harrastus, ja soittokunnan toiminta hiipui 1960-luvulle tultaessa, mutta toiminta ei kuitenkaan lakannut kokonaan missään vaiheessa. Soittokuntaharrastus ja torvisoitto yleensäkin eivät olleet tuolloin muotia tai suosittua nuorison keskuudessa. (Haavisto 2004, 32.; Yrjö Punkari 2012.) Uusia nuoria soittajia ei juuri liittynyt soittokuntaan 1950- ja 1960-luvuilla, ja Vilho Punkari (1971) kertoi 60-vuotishaastattelussaan ajan hengestä seuraavasti:

”Harrastuksen luontoisen ja vapaan kansanvalistustyön pohjalta itsensä kehittäminen ja itsekasvatus varsinkin maaseudulla ovat tyrehtyneet. Sijaan on tullut tuollainen pop-henkilöpalvonta, mikä osoittaa henkistä köyhyyttä”.

Vaikka uusia soittajia ei soittokuntaan juuri liittynytkään, eikä ohjelmistokaan juuri kokenut muutoksia, kävi soittokunnan harjoituksissa silti pitkäaikaisia soittajia, joiden into ei tuntunut laantuvan helposti. Johtajana Vilho Punkari oli aktiivinen ja Haaviston mukaan hän varmisti usein ennen harjoituksia puhelimitse, kuka soittajista pääsi paikalle. (Haavisto 2004, 32.) Penttilän (2011, 2012) mukaan soittokunnan harjoituksista tuli ajan kuluessa jonkinlainen velvollisuus, josta luistaminen olisi ollut huono asia.

Narva on ollut vilkas markkinapaikka jo 1700-luvulla ja 1900-luvun puolenvälin paikkeilla nuorisoseuran piirissä virisi kiinnostus herättää hiipunut markkinaperinne henkiin (Punkari 2010). Vuonna 1965 ”Tähti”-nuorisoseura järjesti 60-vuotisen toimintansa kunniaksi Narvan markkinat ensimmäistä kertaa yli 100 vuoteen. Narvan markkinoista on tullut säännöllisesti viiden vuoden välein järjestettävä tapahtuma ja samalla yksi soittokunnalle erityisen tärkeistä toistuvista

esiintymisistä. Soittokunta on esiintynyt markkinoilla säännöllisesti vuodesta 1965 alkaen. (Haavisto 2004, 35.)

4.3 Seitsikosta puhallinorkesteriksi

Jatkosodan jälkeen uusia nuoria soittajia tuli mukaan vasta 1960–1970-lukujen vaihteessa (Haavisto 2004, 32; Yrjö Punkari 2012). Vuonna 1973 ”Tähti”-nuorisoseuran yhteyteen perustettiin musiikkikerho, jonka tarkoituksena oli opettaa paikallisille nuorille musiikin perusteita sekä musiikin teorian että käytännön musisoinnin kautta. Kerhosta tuli suosittu, ja enimmillään harrastajia oli 30. Vilho Punkarin vetämän musiikkikerhon ohjelmaan kuului musiikin teorian opetusta sekä käytännön soitonopetusta erilaisissa pienkokoonpanoissa ja -ryhmissä. (Haavisto 2004, 36; Honka-Hallila 1996, 387.)

Hannele Niemen (2012) mukaan nuorisoseuran musiikkikerho ja soittokunta lukeutuivat ainoisiin siihen aikaan Narvassa tarjolla olleisiin ohjattuihin harrastuksiin, mikä osaltaan lienee ollut syynä kummankin suosioon. Musiikkikerhon johdosta soittokunnan soittajien määrä kasvoi, ja soittokunnan kokoonpano muuttui 1970-luvulla seitsikosta puhallinorkesteriksi (Yrjö Punkari 2012; Yrjö Punkari 2014). Vaikka soittokunnan pääasiallinen kokoonpano oli 1970-luvulle asti seitsikko, on kokoonpanossa ollut jo 1950-luvulla mukana soittimia, jotka eivät ole kuuluneet perinteiseen vaskien seitsikkoformaattiin, kuten trumpetti ja klarinetti (Haavisto 2004, 30).

Musiikkikerhon voidaan sanoa olleen soittokunnan historiassa monessa mielessä tärkeä tapaus: ensimmäiset naispuoliset harrastajat aloittivat useassa tapauksessa pitkäkestoisen harrastuksensa soittokunnassa, soittokunta oli kooltaan suurempi kuin koskaan aiemmin ja sen kokoonpano koki muutoksen. Täysin torviseitsikkoa ei ole kuitenkaan hylätty: soittokunnan yhteyteen on perustettu erilaisia pienyhtyeitä, joista osa soittaa pääasiassa seitsikkonuohteja. Musiikkikerho on ollut myös myöhemmin nollakursseina ja Narvan Soittokunnan Nuorisoyhtyeenä tunnettujen aloittelijakokoonpanojen esimuoto.

Soittokunnan johtajaksi Vilho Punkarin tilalle tuli vuonna 1975 hänen poikansa, Sibelius-Akatemiassa opiskellut Yrjö Punkari (Yrjö Punkari 2012; Yrjö Punkari 2014). Yrjö Punkari oli tärkeässä asemassa Narva Big Bandin perustamisessa helmikuussa 1974. Syy big bandin perustamiseen liittyy kiinteästi 1970-luvun alkupuolella soittokunnan toimintaan mukaan tullessiin nuoriin ja heidän haluunsa soittaa jotain hieman erilaista ja tavallisesta soittokuntamusiikista poikkeavaa. Yrjö Punkari oli tutustunut big band -kokoonpanossa soittamiseen armeija-aikanaan 1960-luvun loppupuolella. (Haavisto 2004, 37; Honka-Hallila 1996, 387; Yrjö Punkari 2012.) Narva Big Band julkaisi vuonna 1985 Yrjö Punkarin säveltämistä kappaleista kootun Kevätpuro-kasetin, joka julkaistiin ”Tähti”-nuorisoseuran yhteyteen perustetun NBB Recordsin kautta (Narva Big Band 1985; Yrjö Punkari 2012).

Big band -musiikki poikkesi yleisistä maalaiskylien musiikkiharrastuksista ja sai huomiota, jonka seurauksena kokoonpanon esiintymisiä sekä radioitiin että televisioitiin useampaan otteeseen 1970-luvulla. Valtaosa sekä soittokunnan että Narva Big Bandin esiintymisistä tapahtui kuitenkin Vesilahden lähiympäristössä muutamia matkoja lukuun ottamatta. (Haavisto, Kurjenniemi, Nopola, Punkari & Punkari 2014, 7.) Narvan soittokunnan tapaan big band on esiintynyt säännöllisesti Narvan markkinoilla heti perustamisensa jälkeen ensimmäisistä vuoden 1975 markkinoista lähtien. (Honka-Hallila 1996, 387.) Viimeisimmät Narvan markkinat järjestettiin 8.–12.7.2015, ja sekä soittokunta että big band esiintyivät useaan otteeseen tapahtuman aikana.

Soittokunta toimi aktiivisena koko 1970-luvun ajan, ja vuosikymmenen aikana järjestettiin useita alkeiskursseja ja koulutettiin uusia soittajia. Soittokunta kuului vuonna 1977 muodostetun Suomen Puhallinorkesteriliiton perustajajäseniin. Soittokunnan nuotistoa saatettiin laajentaa liiton kattavasta nuotistosta, ja jäsenyyden kautta soittokuntalaisia pääsi osallistumaan liiton järjestämille kesäleireille – myöhemmin myös Narvan soittokunnan soittajia toimi opettajina leireillä. (Haavisto, Kurjenniemi, Nopola, Punkari & Punkari 2014, 7.) Vuonna 1980 soittokunnan johtajan Yrjö Punkarin ja soittokuntalaisten toimesta perustettiin Vesilahden musiikkikoulu, joka laajeni myöhemmin Vesilahden-Lempäälän musiikkikouluksi ja joka nykyään tunnetaan Etelä-Pirkanmaan Musiikkiopistona.

(Haavisto, Kurjenniemi, Nopola, Punkari & Punkari 2014, 7; Honka-Hallila 1996, 387; Yrjö Punkari 2014.)

Vuosien 1978–79 nollakurssit olivat harrastajamääriensä puolesta kohtalaisen suuria. Monet soittokunnassa 1970-luvulla aloittaneet harrastajat siirtyivät 1980-luvun aikana joko väliaikaisesti tai lopullisesti pois harrastuksensa parista pääasiassa opiskelusta ja töistä johtuen, ja soittokunnan toiminnassa seurasi aina 1990-luvun loppupuolelle asti kestänyt hiljaisempi kausi. Soittokunnan historian aikana on ollut muutamia aktiivisuudeltaan vähäisempiä kausia, Veli-Pekka Niemen (2011) mukaan niin sanottuja ”hiljaisia kausia”. Merkittävimmät näistä kausista sijoittuivat ajalle 1950–1960-lukujen vaihteesta 1970-luvun alkupuolelle sekä 1980–90-luvuille. (Veli-Pekka Niemi 2011; Penttilä 2011; Yrjö Punkari 2012; Yrjö Punkari 2014.) Soittokunnan toiminnan mielekkyyttä mietittiin Punkarin (2012) mukaan 1960-luvun hiljaisena aikana, mutta toimintaa ei kuitenkaan lopetettu.

Yrjö Punkarin (2012) mukaan 1970-luvun lopun nollakurssien myötä soittokuntaan liittyneet olivat jonkinlaisena kantavana voimana koko 1980–90-luvun hiljaisen kauden ajan. Veli-Pekka Niemen (2011) mukaan soittokunnan toiminta oli tästä huolimatta jälkimmäisen hiljaisemmän kauden aikana ”aika nihkeää ja näköalatonta”. Kauden aikana soittokunta harjoitteli ja esitti pääasiassa puhallinorkesterimusiikkia eikä palannut vähäisestä jäsenmäärästä huolimatta seitsikkoformaattiin (Yrjö Punkari 2012).

Harrastajien määrän alati vähentyessä soittokunnassa havahduttiin 1990-luvun puolivälin jälkeen siihen, että uusien soittajien saamiseksi saattaisi olla aika järjestää jälleen nollakurssi. Vuosituhannen lopulla vuoden 1999 syksyllä järjestettiin aiemmin järjestetyn musiikkikerhon hengessä nollakurssi ensimmäistä kertaa noin kahdenkymmenen vuoden tauon jälkeen. Nollakurssin myötä soittokuntaan liittyi jälleen kerran useita nuoria soittajia, joista osa on vieläkin mukana toiminnassa. Vuosituhannen vaihteesta eteenpäin kurseja on järjestetty aina, kun niille on ollut kysyntää. Viimeisin nollakurssi on järjestetty 2012–2013 ja seuraava alkanee vuoden 2016 aikana. (Yrjö Punkari 2012; Yrjö Punkari, sähköpostiviesti 3.3.2016.)

Soittokunta juhlisti vuonna 2004 satavuotista historiaansa juhlakonsertein; varsinaiseen pääjuhlaan yritettiin kutsua kaikki soittokunnassa soittaneet vielä

hengissä olevat henkilöt – mieluiten soitintensa kanssa. Joillekin satavuotisjuhlat toimivat kipinäinä aiemmin lopahtaneen harrastuksen jatkamiselle. Juhlavuoden yhteyteen yritettiin myös saattaa valmiiksi Timo Haaviston kokoama soittokunnan historiikki. (Haavisto 2004, 3; Yrjö Punkari 2012.) Kymmenen vuotta myöhemmin juhliminen jatkui, kun soittokunta juhlisti 110-vuotista olemassaoloaan muutamalla suuremmalla juhlakonsertilla, joista ensimmäinen järjestettiin 20.4.2014 ja jälkimmäinen, varsinainen pääkonsertti, 15.11.2014. Jälkimmäisessä konsertissa esiintyi soittokunnan lisäksi myös muita soittokunnan yhteydessä toimivia kokoonpanoja, muun muassa 40-vuotista taivaltaan samana vuonna juhlistanut Narva Big Band.

Kuluvalla vuosituhanella soittokunta on tehnyt yhteistyötä useampaan otteeseen muun muassa Vesilahden nuorisoseuran Teatteri Kurjen sekä Rämsöön kesäteatterin kanssa useissa harrastajateatteriproduktioissa. Vuosina 2006 ja 2011 soittokunta on vierailut esiintymässä Vesilahden kunnan ystävyyskunnassa St. Georgenissa Schwarzwaldissa Saksan lounaisosassa. Tällä hetkellä soittokunta toimii aktiivisesti, ja harrastajien ikähaarukka on hyvin laaja – mukana on niin 1950-luvulla kuin 2010-luvulla harrastuksensa aloittaneita.

5 PERINNE NARVAN SOITTOKUNNASSA

Tässä luvussa tarkastelen keräämääni aineistoa lähestymällä perinnettä ja sen muodostamista aiemmin mainitsemieni työkalujen avulla. Pyrin selvittämään, mistä perinteeksi nimetty ja koettu koostuu Narvan soittokunnassa soittokuntalaisten silmin. Luku on jaettu ensin kolmeen alalukuun – sosiaaliseen pääomaan, jatkuvuuteen ja periytyvyyteen sekä tilan merkityksiin – ja nämä vielä uusiin alalukuihin tilanteen niin vaatiessa. Jako kolmeen alalukuun ei kuitenkaan tarkoita, että tarkastelisin kolmea erillistä asiaa – jokainen luku käsittelee samaa asiaa, ainoastaan näkökulma muuttuu. Teemojen osittaisesta limittyvyydestä johtuen luvuissa on jonkin verran päällekkäisyyksiä.

5.1 Sosiaalisesta pääomasta ja sosiaalisesta toiminnasta

Soittokunnan toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista, eikä soittokunnan puolesta aseteta vaatimuksia soittajille. Jokaisella on oikeus päättää oman osallistumisensa määrästä. Ihmiset toivotetaan tervetulleiksi soittokuntaan, vaikka he eivät olisi olleetkaan koskaan aiemmin mukana toiminnassa. (Hannele Niemi 2012; Yrjö Punkari 2012; Uusitalo 2011.) Vapaaehtoiseen yhteisöllisyyteen pohjautuva harrastustoiminta ei välttämättä kuitenkaan toimi jokaisessa tapauksessa yhtä sujuvasti ja joustavasti kuin Narvan soittokunnan tapauksessa. Rantasen (2013, 105) mukaan useimpien suomalaisten soittokuntien ja kuorojen toiminta on perustunut vapaaehtoisuuteen, ja siitä on saattanut aiheutua myös ongelmia. Ilman tarkkoja ohjeita ja vaatimuksia harrastajat ovat saattaneet tulla ja mennä miten haluavat ja saattaneet myös lopettaa harrastuksensa milloin tahansa. Hänen mukaansa tällaiset tilanteet ovat olleet hankalia erityisesti pienikokoisten torvisoittokuntien kohdalla, sillä usein jäljelle jääneiden soittajien tehtäväksi on jäänyt etsiä uusia soittajia harrastuksen lopettaneiden tilalle. (Mt., 105.) Ei tietenkään ole mahdotonta, etteikö edellä mainitun kaltaisia tilanteita olisi sattunut Narvan soittokunnankin kohdalla, mutta asia ei ole noussut esiin haastatteluissa eikä myöskään muissa tilanteissa harrastusvuosieni aikana. Soittokunnassa on ollut

vähintään seitsikollinen soittajia koko sen yli 112-vuotisen historian ajan, mikä on saattanut osaltaan estää ongelmien syntyä.

5.1.1 Soittokuntaharrastus sosiaalisena toimintana

Putnamin mukaan jokaisesta yhteiskunnasta löytyy muodollisia ja epämuodollisia ihmisten välisen kommunikaation ja sosiaalisen vaihdon verkostoja. Osa näistä verkostoista on horisontaalisia ja osa vertikaalisia. Horisontaaliset verkostot rakentuvat ensisijaisesti samanarvoisuuteen sekä statuksen että vallan tasaiseen jakautumiseen verkostoon kuuluvien kesken. Näistä esimerkkinä ovat kansalais-toiminnan kuten jonkin harrastuksen ympärille muodostuneet ryhmät. Vertikaaliset verkostot taas rakentuvat epätasa-arvoisten toimijoiden epäsymmetrisiin hierarkia- ja riippuvuussuhteisiin. Käytännön elämässä lähes kaikki verkostot ovat kuitenkin horisontaalisten ja vertikaalisten verkostojen erilaisia yhdistelmiä; vaikka Narvan soittokunnan harrastajat ovat keskenään samanarvoisia ja -vertaisia, on soittokunnalla silti johtaja, jolla on valta-asema muun muassa esitettävän ohjelmiston ja esiintymisten suhteen. Putnamin mukaan juurikin horisontaalisiin verkostoihin pohjautuvilla ryhmillä on käytössään paljon sosiaalista pääomaa, joka perustuu osaltaan toiminnan vapaaehtoisuudelle ja toimijoiden keskinäiselle samanarvoisuudelle välittämättä yksilöiden erilaisista sosiaalisista ja yhteiskunnallisista taustoista. Narvan soittokunnan harrastajien taustat ovat monenkirjavia; harrastajista löytyy muun muassa koululaisia, opiskelijoita, maanviljelijöitä, muusikoita ja virkamiehiä. Horisontaalisten verkostojen korkea sosiaalisen pääoman aste johtuu osaltaan toiminnan vapaaehtoisuudesta ja sitä kautta myös sosiaalisen paineen vähäisestä määrästä. Kaunismaan mukaan vapaaehtoisuuteen pohjaavat verkostot sitovat normatiivisesti vain vähän ja ovat riippuvaisia osallistujien aktiivisuudesta. (Kaunismaa 2000, 123, 125, 133; Putnam 1993a, 173–175.)

Vapaaehtoisuuden periaatteesta Narvan soittokunnan toiminnassa kertoo muun muassa se, että vaikka viimeisten vuosikymmenten aikana soittajia on ajoittain ollut huomattavasti seitsikkoa suurempi määrä, soittokunnalla ei ole ollut mitään yhtä tiettyä kiinteää esiintymiskokoonpanoa. Soittokunnan esitysvahvuus riippuu siitä, miten soittajat kulloinkin pääsevät osallistumaan esiintymisiin. Täten

esiintymisiin pääsevä kokoonpano vaikuttaa kulloinkin esitettävään ohjelmistoon. Narvan soittokunta onkin enemmän jonkinlainen yleisnimi, jonka alla toimijoina ovat soittokunnan johtaja ja kulloisestakin tilanteesta riippuen vaihteleva määrä soittajia.

Soittokuntaharrastus on vapaaehtoisuuteen pohjautuvaa sosiaalista toimintaa. Mäkelän ja Tuomelan (2011, 97) mukaan sosiaalinen toiminta on sosiaalisista asenteista ja kollektiivisista mentaalisisistä tiloista seuraavaa tai niihin perustuvaa toimintaa. Heidän (Mt., 92–95) mukaansa kulloisessakin tilanteessa erilaisena ilmenevä sosiaalinen toiminta voidaan jakaa neljään kategoriaan, joita ovat sellainen toiminta, joissa toimijoilla on jaettu päämäärä, keskinäinen riippuvuus, yhdessä toimiminen sekä ryhmänä toimiminen. Narvan soittokunnan toiminta lukeutuu näistä ensisijaisesti neljänteen kategoriaan, ryhmänä toimimiseen.

- 1) Sosiaalisen toiminnan perustuessa *jaettuun päämäärään* se koostuu osallistujien ryhmään tai nimenomaisiin yksilöihin kohdistuvista ajatuksista, ja toiminta voi perustua normeihin, olla imitaatiota, tapaperustaista, tradition noudattamista tai pelkkiin me-asenteisiin perustuvaa toimintaa. Esimerkkinä jaetusta päämäärästä on vaikkapa itsenäisyyspäivän juhlistaminen. Toimintaan osallistuvat jakavat yhteisen päämäärän, mutta juhlistavien henkilöiden teot tavoitteen toteutumiseksi eivät välttämättä riipu toisistaan; itsenäisyyspäivää voi juhlistaa monin eri tavoin. Tämänkaltaisen toiminnan sosiaalisuus on melko heikkoa.
- 2) *Keskinäiseen riippuvuuteen* perustuvassa sosiaalisessa toiminnassa teot ovat kollektiivisia ja osallisten yksilöiden osateot ovat riippuvaisia toisistaan ainakin siinä mielessä, että tekojen suorittaminen edellyttää toisten toiminnan huomioonottamista. Esimerkkinä tästä on pöydän kantaminen yhdessä. Toimintaan osallistuvien päämäärät voivat sopia tai olla sopimatta yhteen.
- 3) *Yhdessä toimimiseen* pohjaavassa sosiaalisessa toiminnassa teot ovat kollektiivisia ja tähän osalliset aikovat tehdä yhdessä jotain tai tavoittelevat yhdessä jotain jakamaansa päämäärää. Esimerkiksi tenniksessä on yhteisesti hyväksytyt pelisäännöt, jotka muodostavat perustan yhteiselle toiminnalle, vaikka pelaaminen itsessään on kilpailullista. Jokainen yksilö aikoo tehdä osansa yhteisestä teosta ja uskoo muidenkin aikovan tehdä osansa. Tämä uskomus

muiden aikeista selittää osin kunkin toimijan aikomusta tehdä oma osansa, ja tällaisen yhteistoiminnan sosiaalinen vahvuus voi vaihdella sen mukaan, perustuuko toiminta yksilöiden uskomuksiin toisistaan, yhteisiin uskomuksiin vai joihinkin tehtyihin sopimuksiin.

- 4) *Ryhmänä toimimisella* on vahva ko-operatiivinen perusta: ryhmän jäsenet kollektiivisesti hyväksyvät ryhmälleen tavoitteen tehdä jotain yhdessä ja sitoutuvat täten yhteiseen päämäärään tai intention. Tällaisessa sosiaalisessa toiminnassa yksilöt ovat a) sitoutuneet intention sisältöön, esimerkiksi yhdessä soittamiseen ja soittokunnan toiminnan jatkamiseen, b) uskovat muidenkin olevan sitoutuneita ja c) uskovat, että vallitsee jaettu uskomus siitä, että kohdat a) ja b) pitävät paikkansa. Jokainen toimija on vastuussa muille oman osuutensa suorittamisesta, ja hänellä on toisaalta myös oikeus odottaa muiden suorittavan oman osuutensa. (Mt., 92–95.)

Jotta ryhmän sisäinen sosiaalinen vaihto toimisi ilman suurempia ongelmia, edellyttää se Kaunismaan (2000, 123) mukaan toimijoiden välistä luottamusta: ”mitä syvempää luottamus on, sitä helpommaksi sosiaalinen vaihto ja yhteistyö käy”. Narvan soittokunnan kontekstissa toimijoiden keskinäistä luottamusta edesauttaa jäsenten keskinäinen tuttuus, ainakin osittain jaetut kiinnostuksen kohteet sekä jossain määrin myös sosiaalinen ja yhteiskunnallinen tausta.

Varsinkin menneiden vuosikymmenten aikana suuri osa soittokuntalaisista oli talollisten maanviljelijöiden suvuista ja soittokunta oli profiloitunut talollisten ja heidän jälkeläistensä harrastukseksi (Hannele Niemi 2012; Penttilä 2012; Yrjö Punkari 2012). Nykyisellään talollisten määrä ei ole hallitseva. Soittokunnan nykyisen johtajan Yrjö Punkarin (2012) mukaan viimeisen parinkymmenen vuoden aikana Vesilahden kuntaan on muuttanut muualla työskenteleviä ihmisiä ja tämä on näkynyt virkamiehistön ja toimihenkilöiden lasten määrän kasvussa nollakursseille osallistujien joukossa.

Vaikka valtaosa soittajista onkin taustaltaan keskenään erilaisia, on moni heistä kuitenkin kiinteästi sidoksissa Vesilahteen ja Narvaan. Haastateltaviin lukeutui muun muassa ammattimuusikko, luokanopettaja, koululainen sekä jo eläkkeelle jäänyt maanviljelijä. Vaikka soittajat toimisivat täysin eri aloilla

arkielämässään, yhdistää heitä side paikkakuntaan, esimerkiksi asuinpaikan tai suvun perusteella. Kirjoittaessaan torvisoiton kokoavan ”piiriinsä soittajia kaikista yhteiskuntaluokista” Karjalainen (1995, 37) viittaa ensisijaisesti 1800-luvun loppupuolelle, mutta ainakin Narvan soittokunnan tapauksessa tämä pätee vielä toistasataa vuotta myöhemminkin.

5.1.2 Luottamus

Aiemmin mainituista kolmesta sosiaalisen pääoman komponentista Putnam (1993a, 170) pitää tärkeimpänä luottamusta. Ilmosen (2000, 22) mukaan juuri luottamuksen avulla sosiaalisesta pääomasta tulee aiemman mainitun kaltainen itseään ruokkiva systeemi. Hänen mukaansa luottamus synnyttää yhteistoimintaa ja helpottaa toimintojen koordinaatiota sekä kommunikaatiota. Nämä vuorostaan voimistavat vastavuoroisuuden normeja, jotka edelleen vahvistavat yhteisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä yhteistä identiteettiä. Vastavuoroinen kanssakäyminen taas vahvistaa toimijoiden keskinäistä luottamusta toisiinsa. Ilmonen kirjoittaakin keskinäisen luottamuksen olevan osittain suhteessa aikaan: luottamus on ”sitä vahvempi mitä pidempään vastavuoroista kanssakäymistä on ilmennyt ja mitä suljetumpi vastavuoroisuuden verkosto on”. (Mt., 22.)

Jussi Kotkavirran (2000, 57) mukaan luottamuksen käsite on kuitenkin varsin monimerkityksinen eikä sen erilaisia ja toisiinsa monesti löyhästi liittyviä käytötapoja voida luonnehtia mitenkään yksiselitteisen tyhjentävästi. Kotkavirran mielestä yhden varsin onnistuneen luonnehdinnan mukaan luottamuksella voidaan tarkoittaa yleisesti optimistista asennetta toisen hyvántahtoisuutta kohtaan ja tämän kohteena olevan henkilön kykeneväisyyttä vaikuttaa kulloiseenkin vuorovaikutukseen myönteisellä tavalla sekä näihin liittyvää odotusta siitä, että toinen kokee osoitetun luottamuksen myönteisesti. Hänen mukaansa tämän luonnehdinnan perusteella luottamus on kaiken kaikkiaan tunnepitoinen ja -pohjainen tapa nähdä toinen henkilö luottamuksen arvoisena. (Mt., 57.) Rantanen (2013, 34–35) näkee, että verkostoihin kuuluvien henkilöiden toisiaan kohtaan kokema keskinäinen luottamus muodostaa sosiaalisen pääoman sisällöllisen puolen. Muodollisena puolena ja

rakenteena hänen mukaansa on tavallisesti nähty sosiaaliset verkostot, jotka toimivat varastoina, joista voidaan ammentaa sosiaalista pääomaa (Mt., 34–35).

Soittokuntalaisten välinen luottamus on tärkeässä osassa lisäämässä harrastajien keskinäistä avoimuutta. Moni haastatelluista kuvaili soittokuntaharrastusta sosiaalisena tapahtumana, jonka ohjelmasta vain osa muodostuu yhdessä soittamisesta. Penttilä (2011) vertasi harjoituksia ”kerhoiltaan” ja Veli-Pekka Niemen (2011) mukaan soittokunnan harjoitukset ovat

”niin kuin soitannollinen tapahtuma, jossa on suuri osuus sillä kaikella viestinnällä, oheistoiminnalla, juttelulla, naureskelulla ja pohdinnalla”,

minkä lisäksi

”soittoporukka pitää niin kuin tavallaan palaveria siinä omasta toiminnastaan, välillä kerrataan menneitä ja sitten taas soitetaan. Siinä on monta ulottuvuutta, että tavallaan ehkä se soitto on se mikä on siinä kokoonkutsujana”.

Chavisin ja McMillanin (1986, 13) mukaan ryhmän keskenään jakamat arvot ovat olennaisia henkilön päättäessä kuulumisestaan tai osallistumisestaan johonkin. Keskenään samanlaisia arvoja kannattavat ihmiset tulevat usein toimeen keskenään, ja heille voi muodostua yhteisiä ja jaettuja tavoitteita ja päämääriä kulloisenkin ryhmän toiminnan puitteissa.

Vesilahden kunnan ja Narvan kylän ollessa kooltaan suhteellisen pieniä, on valtaosa soittajista jossain määrin tuttuja myös soittokunnan ulkopuolella. Tuttuudesta johtuen soittajien on harrastuksen puitteissa helpompi keskittyä ensisijaisesti soittamiseen ja toimintaan sosiaalisessa tilanteessa kuin itseensä ja siihen, miltä mahdollisesti vaikuttavat muiden mielestä. Lisäksi harrastuksen piirissä on läpi vuosien ollut soittajia samoista perheistä ja suvuista samanaikaisesti sukupolvea toiseen. Ilmosen (2000, 34) mukaan tuttuus on elimellinen osa luottamusta; henkilöihin kohdistuva luottamus viittaa tulevaisuuteen ja sen ennustettavuuteen. Asioihin ja ihmisiin luotetaan juuri siksi, että heihin tai niihin liittyy piirteitä, jotka tekevät tulevaisuudesta hallittavan: esimerkiksi ystävän tuttuus

on monesti peruste luottaa hänen sanaansa. Aikaperspektiivi pikemminkin kuin kohde tekee luottamuksesta sosiaalisen toiminnan ja pääoman keskeisen mekaniikan. (Mt., 34.)

Kaikki haastateltavat mainitsivat joko suorasti tai epäsuorasti, että soittokuntaan valikoituneet ihmiset tekevät suurelta osaltaan soittamisen, harjoitukset ja esiintymiset niitä varten nähtävän vaivan arvoisiksi. Haastateltavat korostivat moneen kertaan soittokunnan harjoitusten ja esiintymisten merkitystä sosiaalisena kohtaustapaikkana: Penttilä (2011) ja Yrjö Punkari (2012) puhuivat ”kerhoillasta” ja ”äijäkerhosta”, Veli-Pekka Niemi (2011) tapahtumasta, jossa soittaminen on vain yksi osa kaikesta toiminnasta ja Hannele Niemen (2012) mukaan harjoitukset ja esiintymiset ovat myös sosiaalisen kanssakäynnin väline, jonka kautta voi olla tekemisissä lapsuuden ja nuoruuden soittokuntakavereiden kanssa.

Musiikin tuottaminen, kokeminen ja yhdessä oleminen tuntuvat olevan tärkeimpiä syitä harrastukselle. Osa haastateltavista ja muista soittokunnan soittajista ei käytännössä soita muualla kuin Narvan soittokunnassa, eikä osa edes harjoittele juurikaan soittokunnan harjoitusten ja esiintymisten ulkopuolella. Haastateltujen mukaan juuri mahdollisuus yhdessä soittamiseen sekä soittamisen ilo ovat olleet tärkeitä syitä harrastuksen aloittamiselle ja jatkamiselle. (ks. Finnegan 1989, 328; Karjalainen 1995, 38.) Eklinin (2011) mukaan yhdessä soittamisen lisäksi hänelle yksi tärkeimpiä seikkoja harrastuksessa on se, että saa soittaa tuttujen ihmisten kanssa; sekä hänen siskonsa että äitinsä soittaa soittokunnassa. Veli-Pekka Niemi (2011) taas näkee jokaisen soittajan ”tehtävänä” olevan omalta osaltaan muodostaa soittokunnassa vallitsevaa ilmapiiriä sellaiseksi, että se kannustaa soittamaan ja jatkamaan harrastusta.

Seligman (2000, 48–49) näkee Ilmosen tavoin aikaperspektiivin merkityksen, mutta hänen mukaansa ”[l]uottamusta tarvitaan silloin, kun ei voi olla luottavainen, kun käyttäytymistä ja seurauksia ei voi ennustaa”. Luottamusta tarvitaan myös, kun ollaan vuorovaikutuksessa tuntemattomien kanssa eikä toisista voi saada tietoa. Toinen on tuntematon, kun käyttäytymistä ei osata lukea tai ennustaa joko siksi, ettei ole olemassa järjestelmää, jonka rajoissa toiselle voitaisiin langettaa rangaistuksia tai siksi, että samankaltaisuuden ideaa tai yhteisiä ehtoja, joiden pohjalta toisen käytöstä

voitaisiin ennustaa, ei ole. (Mt., 48–50.) Narvan soittokunnan jäsenet eivät välttämättä ole keskenään ystäviä, mutta eivät myöskään toisilleen tuntemattomia. Tuttuuden ohella keskinäiseen luottamukseen liittyvät tässä tapauksessa yhteiset pyrkimykset: yhteinen, sosiaalinen musiikkiharrastus sekä pyrkimys omalla toiminnalla mahdollistaa soittokunnan toiminta ja sen jatkuminen tulevaisuudessa.

5.1.3 Soittokunta paikallisena sosiaalisena foorumina

Tuttuuden lisäksi hyvään ilmapiiriin on vaikuttanut se, että soittokunnassa vaadittava soittotaso sekä kynnys osallistumiseen on tarkoituksellisesti asetettu matalalle (Veli-Pekka Niemi 2012; Yrjö Punkari 2012). Veli-Pekka Niemen (2011) mukaan

”[s]iinä on tarkoituksellakin viljelty sellaista filosofiaa, että siellä olisi mahdollisimman matalalla se kynnys aloittaa ja käydä siellä mukana”.

Harrastajan iällä tai sukupuolella ei ole merkitystä, useimmiten riittää, kun osaa lukea nuotteja ja saa muutamia ääniä soittimestaan. Tämä ei ole pelkästään Narvan soittokunnan tapa toimia, vaan vastaavaa tapahtuu muuallakin. Finneganin (1989, 54) mukaan Milton Keynesin soittokunnissa esimerkiksi ikä oli täysin merkityksetön tekijä, jos ihminen vain osasi soittaa; ikähaitari oli Milton Keynesin soittokunta-harrastajien kesken laaja, tutkimuksen tekoaikana 9–70. Narvan soittokunnassa ikähaitari on kaiken kaikkiaan nykypäivänäkin hyvin samanlainen.

Edellä mainittu soittotaidon puute ei estä aloittamasta harrastusta: haastatelluista Penttilällä ja Veli-Pekka Niemellä ei kummallakaan ollut harrastusta aloittaessaan juuri minkäänlaista musiikillista tietotaitoa (Veli-Pekka Niemi 2011; Penttilä 2011). Veli-Pekka Niemen (2011) mukaan yksi tärkeitä asioita soittokunnassa on aina ollut se, että ”siellä on oikeus olla keskinkertainen” ja että ”[s]en takia siinä ehkä on niin leppoisa [ja] mukava ilmapiiri, että siellä ei ruuvia kiristetä liikaa”. Tärkeänä piirteenä on alusta asti pidetty sitä, että jokainen harrastaja on lähtökohtaisesti keskenään samanarvoinen ja ettei ketään arvostella soittotaidon tai

minkään muunkaan takia: ”[s]e on niin peijakkaan mukava porukka, että vaikka minä kuinka möhlin niin kukaan ei sano mitään” (Penttilä 2011).

Narvan soittokunta ei ole historiansa aikana ollut parhaan musiikillisen materiaalin tulkintaan ja laatuun keskittyneesti tähdännyt kokoonpano, lukuun ottamatta ehkä aikaa Länsi-Vesilahden suojeluskunnan soittokuntana, jolloin suojeluskuntapiiri ohjasi ja tarkkaili soittokunnan toimintaa (Haavisto 2004, 18). Suojeluskuntien lakkauttamisen jälkeen Narvan soittokunta on ollut kenelle tahansa mahdollisuuden soittamiseen tarjoava harrastajasoittokunta, jonka toiminnassa kaikki soittajat ovat lähtökohtaisesti samalla viivalla soittokokemuksesta tai -taidosta riippumatta. Veli-Pekka Niemen (2011) mukaan soittokunta on ”hyvä, hauska ja turvallinen foorumi kokeilla erilaisia asioita ja harjoitella”. Tämä on näkynyt siten, että soittokunnassa vanhemmat ja kokeneemmat soittajat ovat neuvoneet tarvittaessa nuorempia ja kokemattomampia soittajia (Hannele Niemi 2012; Veli-Pekka Niemi 2011). Veli-Pekka Niemi (2011) kertoo ottaneensa ammattimuusikon ominaisuudessa itselleen jonkinlaista soittopedagogin roolia ja sitä kautta opastaneensa soittajia ja mahdollisuuksien mukaan yrittäneensä olla esimerkkinä niin soittajana kuin soittokuntalaisena. Toimintaan on helppo lähteä mukaan ryhmähengen ja ilmapiirin ollessa hyviä:

”[s]iihen [soittokunnan harjoituksiin] liittyi se mukava, hyvä yhdessäolo, koska se porukka oli tavattoman hyvä. Siellä oli siis pitkät tuokiot ihan niin kuin juttutuokioita. Sitten soiteltiin ja se oli semmoinen niin kuin joku kerhoilta” (Penttilä 2011).

Yrjö Punkarin (2012) mielestä Penttilän (2011) ”kerhoilta”-vertaus on hyvin pitkälti paikkansa pitävä ja hänen mukaansa on olennaista huomata Narvan soittokunnan olleen, ainakin historiansa ensimmäisten seitsemän vuosikymmenen ajan, jonkinlainen Narvan kylän ja lähiseudun isäntien ”äijäkerho”. Punkari (2012) vertasi soittokunnan ”äijäkerhoa” ja sen harjoituksia tapahtumana Lions-klubiin tai Rotaryyn. Soittokunnan harjoituksissa käsiteltiin päivän poliittiset asiat ja kokoontumisten yhteydessä käytiin läpi maatalous- ja kunnallispolitiikkaa; useat soittokuntalaiset ovat olleet pitkäaikaisia kunnallispoliitikkoja.

Penttilän mukaan harjoitusten yhteydessä käydyt keskustelut olivat tärkeässä osassa paikallisten asioiden yleisessä käsittelyssä ja soittokunnan harjoitusten voidaan sanoa olleen yksi keskustelufoorumi paikallisessa sosiaalisessa verkostossa. Penttilä (2012) kuitenkin huomauttaa keskustelun politiikasta olleen kuitenkin rauhallista ja ennemminkin ”leikin varjolla” käytyä:

”ei koskaan niinkun, politiikan puolelta kinattu mistään semmosesta, sillain niinkun poliitikot kinaa keskenänsä että, jo joo, vaan se oli, se oli sellaista leikinlaskua aina, aina siinä ne keskustelut”.

Valtaosa soittajista, ainakin 1970-luvulle asti, on ollut Maalaisliiton ja Keskustapuolueen kannattajia, joten valtavan suuria poliittisia ristiriitoja ei Penttilän mukaan hänen harrastusaikanaan ole tullut vastaan. Penttilän mielestä kyseessä oli niin hyvä harrastus, ettei sitä haluttu ”pilata” liialla politiikalla. (Penttilä 2011, 2012.)

Soittokunnan harjoitusten rooli paikallisten miesten keskustelukerhona väheni uusien nuorten harrastajien liittyessä toimintaan 1970-luvun alkupuolella. Vuonna 1973 perustetun ”Tähti”-nuorisoseuran musiikkikerhon myötä Narvan soittokunta sai myös ensimmäiset naispuoliset jäsenensä. Muutoksista huolimatta soittokunnan harjoitukset ovat säilyneet paikkana ja tapahtumana, jossa voi tavata ja kommunikoida naapurien, lapsuuden ystävien tai muiden tuttujen kanssa. Varsinkin 1950–60-lukujen vaihteessa syntyneiden ja 1970-luvulla soittokuntaharrastuksensa aloittaneiden ikäryhmällä on monia lapsuuteen ja pienehköön maalaiskuntaan liittyviä yhdistäviä tekijöitä itse soittokunnan ulkopuolella. Yrjö Punkarin (2012) mielestä soittokunnan asema paikallisena keskustelukerhona on ollut yksi tärkeimpiä tekijöitä kokoonpanon pitkän iän taustalla, ja hänen mukaansa monille harrastajille harrastuksen tarjoamat sosiaaliset tilaisuudet ovat olleet tärkeämpiä kuin itse soittaminen. Putnamin (1993b) mukaan sosiaalinen pääoma on monissa tapauksissa sosiaalisen toiminnan sivutuote, jota on mahdollista siirtää yhteydestä toiseen – Narvan soittokunnan tapauksessa musiikillisesta ei-musiikilliseen sosiaaliseen kanssakäyntiin ja päinvastoin.

Hannele Niemen mukaan kipinä harrastuksen aloittamiselle vuonna 1973 oli alun perin kaveriporukka. Hän kertoi valtaosan hänen narvalaisista ikätovereistaan, sukupuolesta riippumatta, lähteneen mukaan harrastukseen. Samaan aikaan

aloittaneista nuorista kasaantui suhteellisen tiivis ”porukka”, jonka jäsenet olivat paljon tekemisissä toistensa kanssa soittokunnan ulkopuolellakin. Ne ikätoverit, jotka eivät lähteneet mukaan harrastukseen, jäivät helposti ”porukan” ulkopuolelle. Yrjö Punkarin mukaan tämä 1970-luvun alkupuolella aloittaneiden ”porukka” on ollut tärkeä voima soittokunnalle, ja hänen mukaansa ilman heitä soittokunnan toiminta olisi todennäköisesti päättynyt 1970-luvulla. Sama ”porukka” pysyi mukana ja auttoi soittokunnan yli 1980–1990-lukujen hiljaisen kauden, jolloin soittokunnan toiminta oli Veli-Pekka Niemen mukaan ”aika nihkeää ja näköalaton”. (Hannele Niemi 2012; Veli-Pekka Niemi 2011, 2012; Penttilä 2011, 2012; Yrjö Punkari 2012.)

1970-luvun alun jälkeen seuraava suurempi ryhmä samanikäisiä soittajia koostuu 1980-luvun puolivälin jälkeen syntyneistä ja soittokuntaharrastuksen vuosituhannen vaihteessa aloittaneista, joiden joukkoon lukeudun itekin. Vuosituhannen vaihteen nollakursseilla aloittaneiden joukossa oli suuri määrä narvalaisia ikätovereitani. Osa heistä on lopettanut harrastuksen, mutta soittokunnan parissa jatkaneet henkilöt ovat myös niitä, joiden kanssa olen yhä tekemisissä erilaisissa soittokunnan ulkopuolisissa yhteyksissä. Hannele Niemen mielestä varsinaisen soittamisen ulkopuolella tapahtuva sosiaalinen toiminta on ensiarvoisen tärkeää, jotta harrastajajoukko ”hitsautuu” yhteen ja edellä mainitun kaltaisen ”porukan” muotouminen mahdollistuisi. Esimerkkeinä 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana järjestetyistä edellä kuvatun kaltaisen joukon muodostamiseen tähtäävistä aktiviteeteista ovat olleet muun muassa soittokunnan ja ”Tähti”-nuorisoseuran järjestämät kesäleirit Ahtialan vanhalla koululla syksyllä 2001 ja kesinä 2002–2003. (Hannele Niemi 2012; Yrjö Punkari 2015.)

Yhdessä toimiminen on näkynyt muun muassa erilaisten kokoonpanojen perustamisena. Varsinkin 1970–1980-luvuilla soittokunnan yhteyteen perustettiin huomattava määrä erilaisia yhtyeitä tanssi- ja viihdeorkestereista aina rock-yhtyeisiin (Haavisto 2004, 34). Kuluvan vuosikymmenen aikana kesäleirien kaltaisia tapahtumia on järjestetty vähemmän, eikä soittokuntaan ole liittynyt myöskään uusia harrastajia suuremmissa rysäyksissä sitten vuosituhannen vaihteen, vaikka nollakursseja on järjestetty useamman kerran.

5.1.4 Soittokuntalaiset ja muut

Jonkin ryhmän sisäinen sosiaalinen pääoma ajaa kuitenkin jossain määrin esiin tarpeen erotella omaan piiriin kuuluvat siihen kuulumattomista. Väitöskirjassaan Virtain pelimanneista Helmi Järviluoma totesi, että heidän ryhmäidentiteetilleen oli keskeistä nähdä todellisuus yhtäältä keskenään tarpeeksi samalla tavoin ja toisaalta tarpeeksi eri tavoin verrattuna muihin ryhmiin. Hänen mukaansa samuutta ja erilaisuutta pidettiin yllä ryhmän puheessa, toiminnassa ja musisoinnissa. (Järviluoma 1997, 50.) Ilmosen (2002, 92) mukaan luottamus on sosiaalisen pääoman käsitteen selkäranka ja että annettu luottamus on usein kytköksissä tiheään vuorovaikutukseen ihmisten kesken, joka johtaa helposti jakoon meidän ja muiden välillä. Tämä pätee myös Narvan soittokuntaan: haastateltavilla oli lähes poikkeuksellisen yhtenäiset ajatukset liittyen soittokuntaan ja sen perinteeseen, mikä kuului siinä, mitä ja miten he puhuivat soittokuntaan liittyvistä asioista. Soittokuntalaiset myös pitivät omaa harrastustaan arvokkaana, mahdollisesti jopa muita harrastuksia arvokkaampana, esimerkkinä tästä muun muassa Penttilän (2011) puheet soittokunnan tärkeydestä kylän maineelle kulttuuripitäjänä.

Järviluoman mukaan useat sosiaalipsykologiset teoriat väittävät, että jokainen sosiaalinen ryhmä pyrkii saavuttamaan ja säilyttämään positiivisen identiteetin ja että sellainen identiteetti saavutetaan aina vastakkainasettelussa ulkoryhmiin. Silloin sisäryhmän suosimisen avulla saavutetaan sosiaalinen identiteetti. Toisten teorioiden mukaan taas sisäryhmän solidaarisuus herättää ulkoryhmien vastustuksen. (Järviluoma 1997, 49.) Cohenin (1995, 64) mukaan musiikin kautta ei koeta pelkästään samankaltaisuutta ja samastumista vaan myös erottamista meidän ja muiden välillä. Suhteesta soittokunnan valkoiseen historiaan sekä jaosta omaan ryhmään ja sen ulkopuolisiin kertoo Punkarin (2012) maininta jokavuotisten vapputoriesiintymisten tietoisesta järjestämisestä:

”ne on kyllä ihan tietosesti, esmes vappujuhla pidetty tossa mukana että siinä olis sitte myös toisen väestönsan kiinnostuksellekin jonkinnäköstä antia”.

Haastattelutallenteessa ennen ”toisen”-sanaa on selvästi pidempi tauko ja itse sana lausutaan painottaen. Soittokunnan historiassa aiemmin selvästi näkyvät jaottelu

punaisten ja valkoisten kesken ei juurikaan näy tai vaikuta soittokunnan toimintaan nykyajassa.

Vaikka jonkinlaista rajanvetoa omiin ja ulkopuolisiin voikin soittokuntalaisten puheessa olla havaittavissa, on moni kuitenkin mukana myös muissa ryhmissä ja varsinkin nykyään jakoa meihin ja muihin pyritään aktiivisesti välttämään. Mäkelän ja Tuomelan (2011, 101) mukaan moderneissa yhteiskunnissa elävät nykyihmiset kuuluvat samanaikaisesti useisiin sosiaalisiin ryhmiin, joista yleensä vain yksi on kussakin tilanteessa aktiivisesti kulloisenkin yksilön mielessä ja toiminnan pohjana. Vaikka soittokuntalainen olisi toimijana soittokunnan ohella muissakin ryhmissä, häntä pidettäisiin soittokunnan toiminnassa ensisijaisesti soittokuntalaisena. Erilaisten sosiaalisten ryhmien olennaiset tavoitteet, arvot, uskomukset, käytännöt ja niin edelleen, voivat poiketa toisistaan ja olla keskenään ristiriitaisia, jonka lisäksi ne voivat olla osittain sellaisia, joita yksittäisillä ihmisillä ei välttämättä ole yksityishenkilöinä (Mt., 101). Jos joku on saanut soittokuntalaisen aseman, hän myös tulee pysymään soittokuntalaisena. Asema soittokuntalaisena ei kuitenkaan aseta vaatimuksia, ja se voi välillä olla niin sanotussa lepotilassa: henkilön, joka on aiemmin ollut mukana toiminnassa, mutta on sen jälkeen ollut pidemmän aikaa pois, palatessa myöhemmin harrastuksensa pariin, pidetään häntä yhtä lailla soittokuntalaisena kuin ennen poissaoloaan. Soittokuntalaisuudesta ei juuri luovuta, ja ainakaan toistaiseksi sitä ei ole myöskään otettu keneltäkään pois.

Soittokuntalaiset tuottavat ja käyttävät sosiaalista pääomaa osallistuessaan soittokunnan toimintaan. Musiikki on monelle ensisijainen peruste tulla mukaan harrastukseen, mutta yhtä lailla muut saman harrastuksen jakavat ovat monelle syy jatkaa harrastuksen parissa, vaikkei itse soittaminen olisikaan toimintana niin merkityksellistä. Finneganin (1989, 328) mukaan jaetun musiikkiharrastuksen sosiaalisuus ja seurallisuus ovat monesti ensiarvoisen tärkeitä syitä harrastustoiminnassa mukana pysymiselle. Yhtyeharjoituksissa tai esiintymisissä vietetty aika ei ole pelkästään musiikin tuottamiseen käytettyä aikaa: se on yhtä lailla sosiaalista toimintaa. Harvassa ovat ne soittokuntaharrastajat, jotka harrastuksensa kautta pyrkivät kohti ammattimaista muusikkoutta – tärkeämmäksi koetaan juuri harrastuksen kautta ulottuville saatava jaettu musiikillinen ja sosiaalinen kokemus. (Mt., 328.) Sosiaalinen toiminta ja yhdessä tekeminen korostuvat mutta eivät silti

asetu hallitsevaan rooliin soittamisen suhteen; kaikki liittyvät saumattomasti toisiinsa. Haastattelujen ja omien havaintojeni kautta olen huomannut ajatusten perinteestä ja harrastuksen sosiaalisen puolen korostamisen olevan useissa tapauksissa merkityksellisempää harrastajien oltua pidempään mukana soittokunnan toiminnassa. Myös luottamus muita soittokuntalaisia kohtaan kasvaa ajan kuluessa. (ks. Ilmonen 2000, 22.)

5.2 Harrastuksen periytyminen ja perinteen jatkamisen tärkeys

Jatkuvuus ja periytyvyys ovat käsitteinä samankaltaisia, ja käytän niitä tässä tutkimuksessa toisiaan täydentävinä ja toisiinsa limittyneinä käsitteinä. Periytyvyys liittyy ensisijaisesti harrastuksen tärkeäksi koettujen piirteiden siirtämiseen soittajasukupolvelta toiselle, kun taas jatkuvuus liittyy kaikkeen soittokunnan historian aikana väistämättä ajassa ja paikassa tapahtuneeseen toimintaan.

5.2.1 Musiikkipolut ja jatkuvuus

Soittokunta-aate on niin Narvassa kuin muuallakin Suomessa pohjautunut vapaaehtoisuudelle ja talkootyölle (Jalkanen 2003, 141). Soittokuntalaisten puhuessa perinteen jatkamisesta yleisenä piirteenä tuntuu olevan käsitys siitä enemmän oikeutena tai kunniatehtävänä kuin velvollisuutena. Soittokunnan toiminnassa mukana oleminen muuttuu ajan kuluessa useasti pelkästä harrastuksesta joksikin muuksi. Joksikin sellaiseksi, joka merkitsee soittajalle paljon enemmän kuin pelkkää torvisoittoa ja jolloin ajatukset harrastuksesta luopumisesta saavat helposti valtavia mittasuhteita. Perinteen ja muistojen välittämisellä eteenpäin pyritään varmistamaan itselle tai omalle yhteisölle tärkeäksi koettujen asioiden jatkuvuutta (Korkiakangas 1999, 156). Kun kerran on tullut osalliseksi perinteeseen, siitä irrottautuminen voi olla hankalaa. (ks. Järviluoma 1997, 48.) Penttilän (2011) mukaan soittimesta luopuminen merkitsisi lopullisesti luopumista vuosikymmeniä kestäneestä harrastuksesta sekä tärkeäksi koetusta perinteen jatkamisen tehtävästä.

Finneganin (1989, 305) määritelmän mukaan musiikkipolulla tarkoitetaan paikallista musiikkiharrastusta, jonka ihmiset valitsevat tietoisesti ja jota he pitävät yllä omalla toiminnallaan. Järviluoman (1997, 38) mukaan ihminen valitsee musiikkipolun sen tarjoaman toiminnan ja ihmissuhteiden ympäristön takia. Musiikkipolut toimivat keinoina ilmaista ja rakentaa sekä yksilön henkilökohtaista että myös kulloisenkin ryhmän kollektiivista identiteettiä, lisäävät omanarvontunnettamme, auttavat erottamaan meidät ja muut sekä auttavat rakentamaan että merkityksellistämään aikaa ja tilaa (Mt., 38). Fornäsin (1998, 277) mukaan identiteetti on ajallista jatkuvuutta, ja ”[y]ksilön tai ryhmän identiteetti on jotakin, joka voidaan tunnistaa pitkällä aikavälillä” ja ”[s]illä on myös jossain määrin pysyvä luonne”.

Musiikkipolut tarjoavat ihmisille vakiintuneita tapoja harrastaa musiikkia, jonka lisäksi niihin liittyy myös symbolisia arvoja, jolloin harrastajat pitävät musiikkiharrastukseensa liittyvää polkua usein suuressa arvossa. Milton Keynesin soittokuntaharrastajat olivat sekä tietoisia että ylpeitä pitkistä soittokuntaperinteistään sekä siitä, että saivat ja kykenivät olemaan osana sitä. Monet näistä soittokunnista oli Narvan soittokunnan tavoin perustettu 1900-luvun alun vuosina, ja katkeamaton harrastustoiminta lisäsi ja oli muodostamassa harrastajien ajatuksia soittoharrastuksen historiaan pohjautuvasta perinteestä. Soittokunnissa oli vahvoja perheen ja suvun sisäisen jatkuvuuden piirteitä ja harrastuksen periytyminen suvussa oli tavanomaista. Periytyminen tapahtui sekä vertikaalisesti sukupolvilta toisille että myös horisontaalisesti suvun ja perheen sisällä. Narvan soittokunnasta poiketen Milton Keynesin soittokunnissa periytyminen tapahtui ensisijaisesti miesten kesken, isiltä pojille ja niin edelleen. (Finnegan 1989, 48–49, 54, 306, 309.)

Chavisin ja McMillanin mukaan ihmisten jakama emotionaalinen yhteys pohjautuu osaltaan jaettuun historiaan. Se, ovatko ryhmän jäsenet eläneet ja osallistuneet tuohon historiaan sen jakaakseen, ei ole olennaista. Olennaista on, että he tuntevat sen omakseen ja kykenevät samaistumaan siihen. (Chavis & McMillan, 1986, 13.) Korkiakankaan (1999, 156) mukaan jonkin kulttuuri-ilmiön tai aiempien vuosikymmenten arkielämän piirteiden ja esineiden perinteistäminen lisää niiden arvoa ja arvostusta. Fornäs (1998, 284) kirjoittaa menneisyyden antavan ”peruuttamattoman suunnan sekä yksilölliselle että kollektiiviselle historialle – ajan nuolen, joka jatkuvasti lisää uusia kokemuksia ja kompetensseja vanhoihin”.

Finneganin (1989, 324) mukaan joillekin ihmisille heidän valitsema musiikkipolku saattaa olla jopa elinikäinen sitoumus – esimerkkinä tästä hän käyttää torvisoittokuntaa. Monet vanhat soittajat ovat olleet mukana Narvan soittokunnan toiminnassa aivan elämänsä loppuun asti ja muun muassa harrastuksensa 27-vuotiaana vuonna 1938 Narvan soittokunnassa aloittanut Vilho Punkari oli vielä kuolinvuotenaan 1998 soittamassa vapputorilla (Haavisto 2004, 22; Yrjö Punkari 2012). Haavisto (2004, 36) kirjoitti historiikissaan, ettei iän karttuminen saanut Vilho Punkaria ripustamaan torveaan naulaan, ja jota Yrjö Punkari (2012) muisteli seuraavasti:

”Ville aina sanoi, että hänen torvisoittonsa lopettaminen ilmoitetaan Aamulehdessä, ja niin se ilmotettiin. Saman vuoden vappuna, kun hän syksyllä kuoli, niin Ville oli vielä soittamassa”.

Elinikäinen sitoutuminen johonkin tiettyyn musiikkipolkuun ei ole välttämätöntä, ja musiikkipolun käsitteeseen liittykin kiinteästi musiikin harrastamisen osana aikaisuus: harrastajat kulkevat ja seuraavat useita eri polkuja samanaikaisesti ja saattavat poiketa niiltä palatakseen niille mahdollisesti myöhemmin (Finnegan 1989, 306).

Elinikäinen musiikkipolkuun sitoutuminen ei myöskään tarkoita sen täyttävän polun kulkijan koko elämää. Narvan soittokunnan tapauksessa kyseessä on harrastustoiminta, joka – vaikka monelle merkityksellinen onkin – ei varmaankaan ole yhdessäkään tapauksessa syrjäyttänyt jäsentensä elämässä vaikkapa työntekoa tai omaa perhettä, ehkei edes muita harrastuksia. Tämä ei kuitenkaan vähennä soittokuntaharrastukselle annettuja arvoja tai tunnetta sen tärkeydestä. (Finnegan 1989, 324.) Musiikilliset polut eivät ole pelkästään musiikin parissa toimimisen välineitä vaan myös välineitä, joiden kautta omia polkujaan kulkevat harrastajat voivat kokea ihmiselle tärkeää sosiaalista kanssakäymistä (Finnegan 1989, 328).

Finneganin (1989, 305–306) mukaan miltonkeynesiläisten musiikin harrastamiseen liittyi vahvasti se, että aloittaessaan musiikkiharrastuksen he seurasivat useasti ennalta tunnettuja ja yleisiä musiikkipolkuja, joiden kautta he päätyivät harrastamaan musiikkia kuka mihinkin kokoonpanoon. Musiikkipolkujen ennaltatunnettavuuteen liittyy kiinteästi jatkuvuus ajassa. Narvan soittokunnan

kohdalla tällaista kiistatta on jo pelkästään siitä syystä, että yli 112-vuotisen historian aikana soittokunnassa on ehtinyt harrastaa monta peräkkäistä sukupolvea, joiden kautta harrastus on voinut periytyä ja tulla tunnetuksi myöhemmin syntyneille sukupolville – niin harrastajille kuin paikkakuntalaisille. Toisin sanoen, tieto soittokuntaharrastuksen olemassaolosta ja soittokunnan rooli paikallisissa tapahtumissa on yleisesti tunnettu osa paikallista kulttuuria. Finneganin (Mt., 323) mukaan musiikilliset polut ovat kulttuurisesti vakiintuneita tapoja järjestellä yksilön toimintaa harrastukselle tavanomaisten toimintakuvioiden kautta. Nämä toimintakuviot ovat tuttuja muille saman harrastuksen jakaville ja sen puitteissa toimiville ihmisille mutta eivät samassa määrin sen ulkopuolisille ihmisille.

Sekä Finneganin (1989, 320) että Järviluoman (1997, 38) mukaan vuosittain toistuvat – paikalliset tai laajemmat – tapahtumat olivat tärkeitä harrastajille. Syklisesti toistuvat tapahtumat jäsentävät harrastustoimintaa, ja tapahtumien toistuvuus luo mielikuvan jatkuvuudesta sekä tätä kautta toiminnan ajallisesta jäsentymisestä. Tapahtumien säännöllinen toistuvuus mahdollistaa toiminnan suunnittelun etukäteen, ja sen kautta muodostuu toiminnan tavoitteellisuutta: tapahtumiin liittyy olennaisesti etukäteen tehtävä vaaditun toiminnan suunnittelu, esimerkiksi ohjelmiston päättäminen ja harjoitusten järjestäminen. Toistuvuus luo puitteet kuluvalle ajalle ja sille, miten sitä voidaan hyödyntää tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Toistuviin tapahtumiin osallistumisessa ei ole kyse yksittäisistä ja toisistaan irrallisista tapahtumista, vaan juuri niiden toistuvuus suhteessa kuluvaan aikaan tekee niistä tärkeitä ja merkityksellisiä. (Finnegan 1989, 320.) Narvan soittokunnalle vuosittain toistuvat tapahtumat ovat tärkeitä ja niihin suhtaudutaan vakavasti; ohjelmiston valmistelu ja harjoittelu aloitetaan parhaimmillaan kuukausia etukäteen. Soittokunnan oma aikakäsitys voidaankin nähdä enemmän syklisenä kuin lineaarina – aikakäsityksenä, jossa tietyt toistuvat tapahtumat, kuten viikottaiset harjoitukset tai vuosittaiset esiintymiset, muodostavat toimintaa jaksottavan ajallisen rakennelman.

Säännöllisten harjoitusten ohella soittokunnalla on useita vuosittaisia ja tiettyihin tapahtumiin liittyviä esiintymisiä. Tällaisiin lukeutuvat muun muassa vappukonsertti Narvan torilla, itsenäisyysjuhla Vesilahden seurakuntatalolla, Narvan metsästysseuran peuranpeijaiset Narvan seurojentalolla, talvisodan päättymisen

muistojuhla Vesilahden kirkolla sekä useat esiintymiset viiden vuoden välein järjestettävillä Narvan markkinoilla. Itsenäisyysjuhlat on jo vuosien ajan järjestetty vuonna 1971 valmistuneella Vesilahden seurakuntatalolla, mutta ennen tätä soittokunta soitti itsenäisyyspäivän esiintymisiään muun muassa Narvan seurojentalolla (Hannele Niemi 2012; Vesilahden seurakunta 2016).

Kaikilla edellä mainituilla esiintymisillä on pitkät perinteet, ja useat haastateltavat ovat painottaneet varsinkin vapun ja itsenäisyyspäivän esiintymisten sekä peuranpeijaisten tärkeyttä soittokunnan toiminnalle. Itsenäisyyspäivän juhlistaminen on tietenkin kansallinen juhla, mutta johtuen ehkä soittokunnan menneisyydestä suojeluskunnan soittokuntana, on sillä huomattava merkitys vuosittaisena tapahtumana. Itselleni nämä kolme tapahtumaa ovat sellaisia, joista ei mieluusti jäisi pois – vuoden 2015 vappu oli ensimmäinen, jolloin en päässyt osallistumaan tapahtumaan sitten harrastukseni aloittamisen jälkeen. Mainitut vuosittain toistuvat tapahtumat järjestetään lähes poikkeuksetta samoissa paikoissa joka kerta. Nämä tapahtumat, sekä aikaan että paikkaan liittyvinä toimina, ovat merkittävässä roolissa, kun soittokuntalaiset muodostavat ja kokevat tunteita harrastuksensa jatkuvuudesta ja periytyvyydestä.

Hannele Niemen (2012) mukaan nuorena soittokuntalaisena tuli käytyä monissa sellaisissa juhlissa, joissa moni saman ikäinen ei muuten olisi käynyt, ellei sattunut esimerkiksi olemaan karjalaista sukua. Harva nuori myöskään osallistui itsenäisyysjuhliin. Soittokunta esiintyi tilaisuuksissa, jotka perustuivat erilaisiin perinteisiin, ja soittokunnan esiintyminen näissä tilaisuuksissa lisäsi niiden arvoa. Monet Hannele Niemen mainitsemista esiintymiskerroista liittyivät juuri seurojentaloon ja sitä kautta rakennus itsessään on saanut miellelyhtymän jonkinlaisesta perinteen kyllästämästä paikasta – paikasta, jossa järjestettävät juhlat saavat yhteisöllisen merkityksensä suhteessa kulloisenkin tapahtuman ja yhteisön menneeseen aikaan. (Hannele Niemi 2012.) Henkilökohtainen tilaelämys, eletty kokemus, syntyy aina osana kulttuurisia merkityksiä ajallis-paikallisessa kontekstissa ja tilassa liikkuva subjekti toimii suhteessa ennestään olemassa olevaan historiallisesti muodostuneeseen maailmaan (Saarikangas 2002, 55). Narvan soittokunnan tapauksessa toimivia subjekteja ovat kaikki harrastajat, jolloin sosiaalisia tiloja on yhtä paljon kuin subjektejakin. Heidän kokemuksensa ovat

osittain samoja, mutta jokainen muodostaa merkityksiä oman arvomaailmansa ja tulkintansa läpi. Saarikankaan (2002, 56) mukaan myös Lefebvre korosti, ettei ole olemassa yhtä sosiaalista tilaa, vaan yhdessä tilassa on väistämättä läsnä useita sosiaalisia tiloja.

Tapahtumien toistuvuus ei kuitenkaan tarkoita, että soittokunnan toiminnassa, esimerkiksi esitettävässä ohjelmistossa, pyrittäisiin rutiininomaiseen toiminnan toistamiseen sen takia, että niin on aiemminkin tehty. Tästä johtuen soittokunta on pääasiallisen seitsikkoajan jäätyä menneisyyteen jatkanut muun muassa erilaisten kokoonpanomuodostelmien kokeilemista sekä uuden musiikkimateriaalin harjoittelua ja esittämistä. Yhtenä syynä tälle on Yrjö Punkarin (2012) mukaan ollut se, että nuotistoa uusimalla on mahdollista tarjota kiinnostavaa vaihtelua sekä soittajille että yleisölle; uusi soitettava materiaali toimii ”piristysruiskeena” harrastukselle.

Narvan metsästysseuran peuranpeijaisissa tammikuussa 2016 soittokunta esitti puhallinorkesterisovituksen James Hornerin säveltämästä *My Heart Will Go On* -kappaleesta, joka nousi kansainvälisesti tunnetuksi hitiksi Céline Dionin tulkittua kyseisen kappaleen James Cameronin ohjaaman vuonna 1997 ilmestyneen *Titanic*-elokuvan tunnuskappaleena. Hornerin sävellys ei ehkä tulisi ensimmäisenä mieleen ajateltaessa soittokunnan ohjelmistoa maalaiskylän metsästysseuran vuosittaiseen juhlaan. Soittokunnan esiintyessä toistuvasti samoissa tapahtumissa saattaa se olla monelle kuulijalle myöskin ”välttämätön paha”, ja osittain tästä syystä ohjelmistoa pyritään uusimaan:

”[t]ässä on usein mietittykin että mites niille täyskö niille [tapahtumien yleisölle] kehittää jotakin semmosta ohjelmaa siihen soittokunnalle ny että että ne joutuu kuunte[lemaan] mitä ne ny tekee siä. Siinä on yritetty vähän aina eri vuosina jotakin muuta ettei tuu se Meidän poikain marssi ja Siirtolaismarssi aina” (Yrjö Punkari 2012).

Vastaavanlaista vaihtelua on tehty myös peuranpeijaisten kaltaisten enemmän tai vähemmän vapaamuotoisten juhlien ohella myös virallisimmissa tilaisuuksissa. Soittokunnan vuosittaiset esiintymiset Vesilahden seurakuntatalolla itsenäisyys-

päivänä on lähes poikkeuksetta päätetty Maamme-lauluun. Tästä poiketen vuoden 2015 juhlassa viimeisenä teoksena esitettiin Jean Sibeliuksen 150-juhlavuoden kunniaksi Finlandia-hymni paikallisen Kurkien kaiku -kuoron kanssa eikä Maamme-laulua esitetty lainkaan.

Soittokunnan historian hiljaisten kausien aikana (1950–1960-lukujen vaihteesta 1970-luvun alkupuolelle sekä 1980–90-luvut) nämä muutamat, vuosittain toistuvat esiintymiset pitivät soittokunnan hengissä. Veli-Pekka Niemen (2012) mielestä

”on ihan kiistatonta - - että soittokunta tarvii tilaisuuksia joissa se voi esiintyä ja mitä varten se harjoittelee, muutenhan se alkaa tuntuun tylsältä että miks me harjotellaan siellä jossei me koskaan esiinnyttä missään”.

Narvan markkinat ovat olleet tärkeässä asemassa erityisesti Narva Big Bandin hengissä pysymisen kannalta ja kokoonpanon esiintymiset markkinoiden yhteydessä ovat jatkuneet katkeamatta vuodesta 1975 lähtien. Alkuvuosien innostuksen laannuttua big band on esiintynyt aina vain harvemmin ja muutaman viime vuosikymmenen aikana big bandin harvat esiintymiset ovat sijoittuneet pääasiassa markkinoiden yhteyteen. Viimeiset kaksi Narva Big Bandin esiintymistä ovatkin tapahtuneet soittokunnan 110- ja big bandin 40-vuotisjuhlissa syksyllä 2014 sekä Narvan markkinoilla kesällä 2015. (Penttilä 2011, 2012; Yrjö Punkari 2012.)

5.2.2 Horisontaalinen ja vertikaalinen jatkuvuus

Soittokuntaharrastus ja se, mitä se edustaa soittajien elämässä, koetaan usein suureksi ylpeyden aiheeksi. Pidemmästä harrastuksesta puhuttaessa tärkeänä asiana nostetaan monesti esiin se, miten kukakin on omalta osaltaan pitänyt soittokuntaa hengissä. Säilymisestä ja jatkuvuudesta sekä siitä, että on ”jaksanut olla mukana”, koetaan hyvänolontunnetta ja tyytyväisyyttä (Penttilä 2011). Yrjö Punkari (2012) kertoi Vilho Punkarin toistelleen usein, että ”ei saa antaa tähden sammua”. Soittokunnan korkeasta iästä puhuttaessa ikää ei käsitellä itsestäänselvytenä vaan ennemminkin asiana, jonka vuoksi on nähty vaivaa vuosikymmenten ajan. Veli-

Pekka Niemi (2012) näki harrastuksen jatkamisen tärkeänä juuri ajallisen jatkumon kautta: ”kun se on vanha soittokunta jo, niin se on semmonen hieno tunne, hieno asia olla yhtenä viemässä sitä eteenpäin”.

Penttilän (2012) mukaan soittokunnassa on oltava jotain erikoista, jotta ihmiset aina vain jaksavat olla mukana, vaikka ”ei täällä sen musikaalisempia olla kuin muuallakin”. Ylpeyden aiheeksi koetaan myös soittokunnan rooli Narvan kylän ja Vesilahden kunnan kulttuurielämän rikastamisessa, johtuen ajoittain ahkerasta esiintymistahdistista ja esiintymisistä monissa paikallisissa tapahtumissa. Penttilän (2011) mukaan

”soittokunnalla ja sen olemassaololla on pidetty myöskin tämän kylän, niin minä olen ainakin sen kokenut, kylän, tietyllä tavalla, mainetta tavallaan yllä semmoisena kulttuuria harrastavana kyläyhteisönä”.

Holmilan (2001, 137–138) mukaan sekä horisontaalisella että vertikaalisella jatkuvuudella on viime kädessä samat tavoitteet, ja että ensin mainittu on oikeastaan välillinen tapa lähestyä jälkimmäistä: henkilön vaikuttaessa omalla toiminnallaan kulloiseenkin yhteisöön tässä ja nyt hän voi omalta osaltaan turvata sitä, että yhteisö kykenee ajan kuluessa huolehtimaan jatkuvuudestaan paremmin. Näin toiset ihmiset myös tavallaan pitävät huolen yksittäisen toimijan jatkuvuudesta ja tekevät hänen vaikutuksestaan pysyvää. Horisontaaliseen jatkuvuuteen liittyy olennaisesti ”myönteinen yhteenkuuluvuuden tunne, tunne siitä, että [henkilö] on jotakin enemmän kuin vain oma itsensä”. (Mt., 137–138.)

Yrjö Punkarin (2012) mukaan perinteellä ajatellaan olevan aina oma ”merkillinen paineensa”, johon liittyy jako siitä, mikä on kannattamisen arvoista ja mikä ei (ks. Korkiakangas 1999, 156; Negus 1996, 137–138; Uusitalo 1999, 205; Williams 1981, 187). Perinteeseen ja sen kannattamiseen liittyy palkitsevuus, joka Narvan soittokunnan kohdalla näkyy muun muassa siinä, että niin sanottuna palkkiona harrastamisesta saadaan mielihyvää ja koetaan ylpeyttä. Eklin (2011) sanoi jo kahden vuoden harrastamisen ja kymmenen vuoden iässä olevansa ylpeä siitä, että soittaa soittokunnassa. Jo itsessään se, että pääsee perinteen piiriin, voi olla tarpeeksi suuri palkkio kaikesta sen eteen nähtävästä vaivasta. Punkarin (2012) mukaan

kukaan ei oikein halua asettua perinnettä vastaan ja siihen osallistuva tuntee olevansa mukana jossain ”merkillisessä [ja] mahtavassa”.

Harrastuksen periytyminen suvussa on ollut Narvan soittokunnalle tärkeää sekä jäsenmäärän kasvun että jatkuvuuden tunteen kautta. Nykyaikanakin soittokunnassa on mukana sitä perustamassa olleiden henkilöiden sukuja, mikä varmasti vaikuttaa harrastajien käsityksiin jatkuvuudesta. Omakohtaiset kokemukset soittokunnasta rohkaisevat omien jälkeläisten mahdollisen harrastuksen tukemiseen, vaikka tämä voikin tapahtua ajattelematta perinnettä ja sen jatkamista. Finneganin (1989, 309–310) mukaan musiikkiharrastukseen tai musiikkipolkuun liittyy monesti juuri periytyminen suvussa tai perheessä sukupolvelta toiselle ja Milton Keynesin musiikkiharrastajien keskuudessa tällaista esiintyi eniten juuri torvisoittokuntien yhteydessä. Milton Keynesin soittokunnissa oli parhaimmillaan useita jäseniä eri sukupolvista ja soittoharrastukseen liittyvää oppimista tapahtui soittokuntien yhteisen toiminnan lisäksi myös perheiden sisällä (Mt. 309).

Tällainen ei ole ollut lainkaan tavatonta Narvan soittokunnassakaan: itseni lisäksi soittokunnassa on parhaimmillaan soittanut samanaikaisesti vanhempiani, siskoni, tätini ja kaksi serkkuaani ja setääni. Holmilan (2001, 14) mukaan perhe ja suku ovat useimmille ihmisille vertikaalisen, oman eliniän ylittävän jatkuvuuden kannalta tärkeimpiä yhteisön osasia. Hannele Niemelle soittokunnan pitkät perinteet muuttuivat erityisen merkityksellisiksi vasta omien lasten ollessa siinä iässä, jolloin harrastuksen aloittaminen oli mahdollista. Silloin hän koki tärkeäksi sen, että soittokunnassa aloittavat nuoret saisivat harrastuksesta samaa kuin hän ja ikätoverinsa 1970-luvulta lähtien: hyvän, vahvan ja tiiviin kaveriporukan. (Hannele Niemi 2012) Muutkin harrastajat ovat toivoneet harrastuksen jatkuvan, niin yleisesti kuin omassa suvussa.

Jatkuvuuden tunne soittokunnassa liittyyneen periytymisen lisäksi myös soittokunnan pitkäaikaisiin johtajiin. Haavisto (sähköpostiviesti 29.1.2012) arveleekin pitkäaikaisten johtajien osaltaan pitäneen soittokuntaa hengissä. Vuonna 2016 soittokunta on toiminut yhtäjaksoisesti 112 vuotta, ja koko sen historian aikana sillä on ollut viisi johtajaa. Näistä viidestä Sefanius Tiensuu on ollut ainoa joka on toiminut johtajana alle kymmenen vuotta (johtajana 1904–1906). Tiensuun seuraaja

Akseli Nopola toimi johtajana 30 vuotta (1906–1936), Väinö Kataja 13 vuotta (1936–1949), Vilho Punkari 26 vuotta (1949–1975) ja tämänhetkinen johtaja Yrjö Punkari 41 vuotta (1975–). (Haavisto 2004, 4, 9, 23, 27; Karjalainen 1995, 143; Yrjö Punkari 2012.) Hannele Niemen (2012) mielestä soittokunnan pitkä ikä ja hengissä pysyminen hiljaistenkin aikojen yli on vaatinut aina jonkun, joka jaksaa viedä ”aatetta” eteenpäin:

”jos ei sitä yhtä jotakuta olisi soittokunnassa ollut, Villee [Vilho Punkari] ja sitten Yrjö, niin kyl siinä aika lailla semmosia sammuneita vaiheita olis ollu - - sitten kun on se yksi ja sitten niinkun sisäistetään se juttu niin - - siitei niinkun haluu oikein jäädä pois”.

Vaikka pitkäaikaiset johtajat ovatkin tuoneet sukupolvia ylittänyttä jatkuvuuden tunnetta, itse soittokunta ei ole juurikaan henkilöitynyt heihin. Harrastusta vetävillä on suuri vastuu, mutta sen kantaminen ei ole yksinomaan heidän tehtävänsä. (Veli-Pekka Niemi 2012.) Vastuu jatkamisesta, aivan kuten ilmapiiristäkin, kuuluu kaikille. Penttilän (2011) mukaan harrastuksessa täytyy olla mukana, jotta se voisi säilyä ja säilyvyyttä taas muodostetaan osallistumisen kautta. Jotta soittokunnan olemassaolo olisi mahdollista nykyaikanakin, on harrastuksen parissa oltava vetäjien lisäksi ihmisiä, jotka haluavat olla mukana:

”[on] hienoo - - että tommosen pienen kylän soittokunta se on, se on jaksanut pysyä kasassa näin kauan että, et siinä on tietysti suuri vastuu on niillä jotka sitä vetää - - mut nehän olis mahdottoman tehtävän edessä jos se olis pelkästään heidän vetosta se homma, vaan et kyl siinä täytyy olla niitä ihmisiä jotka siellä haluaa olla. - - [k]yllä - - siinon kaikkia näitä asioita, sitä historiaa ja sen - - jatkumoo” (Veli-Pekka Niemi 2011).

Chavisin ja McMillanin (1986, 8) mukaan yhteisöllisyyden tunne koostuu jonkin ryhmän jäsenyydestä, tarpeiden yhtenäistymisestä ja tyydyttymisestä sekä jaetusta emotionaalisesta yhteenkuuluvuudesta. Heidän (Mt., 10) mukaansa tunteisiin johonkin kuulumisesta ja identifioitumisesta sisältyy tunne, usko ja oletus siitä, että henkilö sopii johonkin ryhmään, jossa hänellä on paikka ja hyväksyntä;

lisäksi tuntemuksiin kuuluu valmius tehdä asioita epäitsekkäästi ryhmän eteen. Olennaista heidän mielestään on se, että yksilö tuntee samaan aikaan, että kyseessä on hänen ryhmänsä ja että hän on osa ryhmää (Mt., 10). Heidän (Mt., 11) mukaansa yhteisön jäsenenä olemiseen kuuluu viisi piirrettä: yhteisön sisällä jaetut rajat, emotionaalinen turvallisuus, tunne kuuluvuudesta, henkilökohtainen panostus yhteisöön sekä sen sisällä jaettu merkkijärjestelmä. Nämä yhteisön jäsenten kesken jaetut piirteet auttavat erottelemaan meidät ja muut. (Mt., 11.)

Ryhmän kesken jaetut arvot ovat olennainen osa henkilön – tai ryhmän hänen puolestaan – päättäessä kuulumisestaan johonkin. Ympäröivä yhteiskunta, kulttuuri, perhe ja kasvuympäristö opettavat meille tiettyjä henkilökohtaisia arvoja, jotka ilmaisevat meidän henkisiä ja älyllisiä tarpeitamme ja sitä, missä järjestyksessä ja miten priorisoimme niiden täyttämisen. (Chavis & McMillan 1986, 13.) Keskenään samanlaisia arvoja kannattavat ihmiset tulevat usein toimeen keskenään, ja kulloisessakin ryhmässä tai yhteisössä tämänkaltaisten ihmisten kesken voi helposti muodostua yhteisiä ja jaettuja tavoitteita ja tavoiteltuja päämääriä. Holmilan (2001, 12) mukaan yhteisölliset siteet kytkeytyvät monin eri tavoin yksilön pyrkimykseen turvata oma jatkuvuutensa, jota ”tarkasteltaessa voidaan tutkia myös itse yhteisön jatkuvuuteen liittyviä seikkoja”. Hänen mukaansa ihmiset määrittävät yhteisönsä sääntöjä ja hallinnan muotoja, tapoja ja tottumuksia, jotka välittyvät edelleen yhteisön rakenteellisina ominaisuuksina. (Mt., 12.)

Soittokunnan parissa perinnettä on pyritty jatkamaan monilla eri tavoilla, joista ulkopuolelle selkeimmin näkyvimpiä lienevät useat aloittelevien harrastajien nollakurssit, joiden tarkoituksena on ollut turvata soittokunnan toiminnan jatkuminen uusien soittajien hankkimisen ja kouluttamisen kautta. Soittokunnan nykyisille soittajille kerrotaan historiasta, muun muassa harjoituksista ja esiintymisistä tiedottavan sähköpostilistan kautta. Listaa ylläpitävä Yrjö Punkari (2012) kertoo tarkoituksellisesti lisäävänsä sähköpostiviesteihin vanhoja valokuvia ja kirjoituksia ja pyrkii tällä tavalla tiedottamaan soittokunnan historiasta ja perinteestä. Punkarin (2012) mukaan vuoden 2004 suuret satavuotisjuhlat olivat yksi perinteestä tiedottamisen tapa – kuten myös soittokunnan 110-vuotisjuhlat ja Narva Big Bandin 40-vuotisjuhlat vuonna 2014. Satavuotisjuhliin yritettiin kutsua kaikki soittokunnassa soittaneet vielä hengissä olevat henkilöt mieluiten soitintensa kanssa,

ja juhlavuoden yhteyteen yritettiin myös saattaa valmiiksi Timo Haaviston kokoama soittokunnan historiikki. Perinteestä ja historiasta tiedottamista pidetään tärkeänä, ja sen koetaan olevan merkityksellistä erityisesti uudemmille soittajille. Perinteen kautta heille annetaan mahdollisuus päästä mukaan johonkin sellaiseen, joka on kestänyt jo kauan. (Yrjö Punkari 2012.)

Holmilan tutkimuksessaan tekemän tärkeän havainnon mukaan paikallisyhteisö kykenee tarjoamaan jäsenilleen sekä vertikaalista että horisontaalista jatkuvuutta. Yleensä yksilön ja yhteisön käsitteet ymmärretään ja tietoisesti erotellaan toistensa vastakohtiksi, ja kollektiivi koetaan monesti ilmiöksi, jossa yksilön henkilökohtainen jatkuvuus katoaa osittain tai kokonaan. Sekä Maakylän että Narvan soittokunnan tapauksissa voidaan kuitenkin havaita paikallisyhteisön antavan yksilöilleen viitekehyksen, jonka puitteissa he voivat luoda omaa henkilökohtaista jatkuvuuttaan. (Holmila 2001, 138.) Oman henkilökohtaisen jatkuvuuden luominen Narvan soittokunnan – tai jonkin muun yhteisön – puitteissa ei kuitenkaan riitele tai estä muiden vastaavien henkilökohtaisten jatkuvuuksien luomista. Harva soittokuntalainen määrittelee itseään pelkän soittokuntaharrastuksen kautta – oli hän sitten kuinka intohimoinen torvensoittaja tahansa.

5.2.3 Soittokuntaharrastuksen periytyminen

Paikkojen lisäksi myös sukulaissuhteet liittyvät usein harrastukseen, ja monessa tapauksessa soittokuntaharrastus on periytynyt suvussa tai perheessä sukupolvelta seuraavalle (Hannele Niemi 2012; Veli-Pekka Niemi 2011, 2012; Yrjö Punkari 2012; Uusitalo 2011). Itse olen isäni suvun puolelta kolmannen perättäisen sukupolven edustaja soittokunnassa, ja se kertoo Veli-Pekka Niemen (2012) mukaan siitä, että soittokuntaharrastus on suvun parissa jollain tavalla ”oma juttu”. Haavisto (2004, 2) kirjoittaaakin historiikkinsa esipuheessa, että:

”[m]aaseudulla, jossa osa suvuista on asunut pitkään samoissa kylissä, sukupolvien yli säilynyt perinne on ehkä selvemmin löydettävissä kuin suuremmissa asutuskeskuksissa”.

Narvan soittokunnassa on vuonna 2016 yhä mukana soittajia, joiden sukulaiset olivat perustamassa torvisoittokuntaa reilut 100 vuotta sitten. Tämän kaltaista periytymistä on tapahtunut läpi koko soittokunnan historian. Vilho Punkari kirjoitti soittokunnan 60-vuotisjuhlan historiikissa ja juhlapuheessaan harrastuksen periytymisestä: jo 1960-luvun puolivälissä mukana oli saman suvun jäseniä kolmannessa polvessa. Johtuen soittokunnan toiminnan ensimmäisen 70 vuoden miesvaltaisuudesta, periytyminen oli pääasiassa tapahtunut isältä pojalle -periaatteella. Vasta 1970-luvun alussa tapahtui ensimmäinen harrastuksen isältä tyttärelle -periytyminen. (Vilho Punkari 1979, 4.) Periytymistä on 1970-luvun jälkeen tapahtunut niin isältä pojalle, äidiltä tyttärelle kuin myös sisarukselta sisarukselle.

Soittokunnan historian aikana valtaosa harrastuksen periytymisestä on tapahtunut paikallisten tilallisten suvuissa, varsinkin 1900-luvun ensimmäisten vuosikymmenten ajan. Joidenkin soittokunnan ulkopuolisten silmissä soittokunta on ajan saatossa profiloitunut jossain määrin tilallisten ja heidän jälkeläistensä harrastukseksi (Hannele Niemi 2012; Penttilä 2012; Yrjö Punkari 2012). Yrjö Punkarin (2012) mukaan soittokuntaharrastus profiloitui vielä 1970-luvullakin talollisten ja heidän lastensa harrastukseksi. Hänen mielestään 1960–1970-lukujen vaihteessa aloittaneiden soittajien vanhemmilla on voinut olla mielikuva soittokunnasta suojeluskuntalaisena sekä valkoisena harrastuksena. Punkarin mielestä osasyynä siihen, että valtaosa harrastajia oli talollisia on se, että talolliset helpommin hyväksyivät soittoharrastuksen vielä siinäkin vaiheessa ja ostivat sekä pystyivät ostamaan soittimia harrastusta varten. (Yrjö Punkari, 2012.)

Hannele Niemi (2012) kertoi, että hänen aloittaessaan soittokunnassa siinä soittavat ihmiset ja heidän perheensä tuntuivat olevan jollain tavalla korkeammalla sijalla paikallisessa yhteiskunnallisessa arvoasteikossa ja että soittokunnan vanha joukko oli ”valkoista väkeä”. Sisällissodan valkoisesta perinnöstä huolimatta suojeluskuntajärjestö julisti olevansa poliittisesti puolueeton, mutta suhtautuminen siihen ei kuitenkaan aina ollut neutraalia. Haaviston mukaan suhtautumista suojeluskuntiin ei ole Vesilahden paikallistasolla tutkittu, mutta on kuitenkin oletettavaa, että Länsi-Vesilahden alueella kaikki kansanosat eivät suhtautuneet suopeasti suojeluskuntaa ja tämän myötä eivät myöskään soittokuntaa kohtaan. (Haavisto 2004, 13.)

Soittokunnan sisällä valkoista menneisyyttä ei olla juurikaan käsitelty, eikä se ole myöskään aiheuttanut ristiriitoja. Viimeistään 1970-luvulle tultaessa jako valkoisten ja punaisten välillä ei enää ollut niin päivänpolttava, ja valtaosa konfliktiin osallistuneista oli jo kuollut. Penttilän mukaan ennen 1970-lukua olleet poliittiset ajattelukuviot tai vastakkainasettelut eivät vaikuttaneet juuri millään tavalla soittokunnan toimintaan. Toisaalta on huomattava, että suuri osa sen aikaisista soittajista oli Maalaisliittolaisia ja myöhemmin Keskustapuolueen ja Suomen Keskustan kannattajia, jolloin poliittisiin ristiriitoihin ei välttämättä ollut juuri syytäkään. Hänen mukaansa kyseessä oli ”yhtenäinen sakki”, joka ei riidellyt politiikasta. (Penttilä 2011, 2012.)

Yrjö Punkari (2012) ei usko soittokunnan olleen

”mitenkään sillä lailla voittopuolisesti mikään suojeluskunnan erityissoittokunta, tosin, ei se nyt oo ollut mitään muutakaan koska ne, jotka siinä soitti koko sen 1900-luvun alkupuolen, puolenvälin ja siitä eteenpäin, ne on ollut talollisia”.

Kaikki alkuaikojen soittajat ja toimijat ovat olleet talollisia tai muuten korkeammassa asemassa paikallisessa yhteisössä olevia henkilöitä, esimerkiksi sekä Tiensuu että Nopola olivat opettajia (Härkönen, Pankakoski & Seppä 1940, 654; Karjalainen 1995, 143; Mikkola, Leinonen & Rekola 1937, 546; Yrjö Punkari 2012). Yrjö Punkari uskoo, ettei alkuaikojen soittajia välttämättä kiinnostanut, mitä eroa nuorisoseuran tai suojeluskunnan soittokunnalla on: ”[n]iille se on ollut semmone ihan niinkun luonnollinen asia, että ei sillä mitään eroa onko se nyt sitten nuorisoseura vai suojeluskunta, samoja tyyppisiä me ollaan”. Moni soittokuntalainen olikin mukana ”Tähti”-nuorisoseuran toiminnassa. (ks. Karjalainen 1995, 83; Hannele Niemi 2012; Yrjö Punkari 2012.)

Nykyajan tilanne vastanee hyvin pitkälti alkuaikojen tilannetta siinä mielessä, etteivät soittajat anna juurikaan painoarvoa vanhoille mahdollisesti olemassa olleille ristiriidoille. Nykyään soittokunnassa tunnutaan ajateltavan, ettei menneisyydellä suojeluskuntajärjestössä ole juurikaan merkitystä. Monien mielestä yksi tärkeimpiä ja selkeimpiä syitä suojeluskuntaan liittymiseen onkin ollut rahoitus: sisällissodan aikana tuhoutuneet soittimet oli korvattava jotenkin, ja niiden

hankkiminen ilman rahallista apua olisi ollut kallista ja hankalaa. (Veli-Pekka Niemi 2012; Penttilä 2012.) Yrjö Punkari (2012) arvelee rahoituksen olleen yksi syy soittokunnan toiminnalle osana suojeluskuntaa mutta varmoja syitä tälle ei nykyään tiedä kukaan:

”[j]onkun ihmeellisen syyn takia sitten jota oikein kukaan ei tiädä minkä takia, ehkä sen takia että suojeluskuntajärjestelmästä tuli jonkun verran varoja soittokunnalle ja sitten se muuttui niinku suojeluskunnan soittokunnaksi”.

Penttilän (2012) mukaan Vesilahdessa oli ”irtonaista väestöä” – rengit ja piit maataloustöissä – vielä ainakin 1950–1960-luvuilla, mutta he eivät juurikaan olleet mukana soittokunnan toiminnassa. Ennen 1960-lukua Vesilahdessa oli suhteellisen vähän työväestöä, eikä kunnan alueella ole esimerkiksi koskaan ollut huomattavasti työllistävää teollisuutta. Suurin osa työväestöstä muutti 1960-luvun aikana kaupunkiin. Nykyään Vesilahdelle on muuttanut varakkaampaa väkeä, mikä on näkynyt viimeisen parinkymmenen vuoden aikana myös nollakursseilla, joiden osallistujissa on ollut mukana selkeästi varakkaamman virkamiehistön ja toimihenkilöiden lapsia. Vesilahti on hyvien kulkuyhteyksien päässä Tampereelta, ja naapurikunnasta Lempäälästä on junayhteyksiä eri suuntiin. Punkari uskoo, että ajatukset soittokunnan profiloitumisesta tietyn väestönosan aktiviteetiksi ovat viimeisten vuosikymmenien aikana suurelta osalta karsineet pois. (Yrjö Punkari 2012.)

Haastatteluissa korostettiin useasti, ettei edellä mainitun kaltaiseen profiloitumiseen ole tietoisesti pyritty, vaan ennemminkin tarkoituksena on ollut poistaa tätä ajattelumallia. Punkari viittasi tähän pyrkimykseen puhuessaan jokavuotisesta vapputorista. Hänen mukaansa vappujuhla, joka on yksi soittokunnan pitkäaikaisimmista esiintymisperinteistä, on tietoisesti järjestetty ja haluttu pitää osana toimintaa. (Yrjö Punkari 2012.) Valtaosalle soittajista vappusoitto onkin itsenäisyysjuhlan ohella yksi vuoden tärkeimmistä esiintymisistä. Vuoden 2011 maaliskuussa Mauno Penttilä osallistui soittokunnan toimintaan enää harvakseltaan, ja oli miettinyt soittimensa palauttamista soittokunnalle uusien soittajien käytettäväksi. Soittimesta ja harrastuksesta luopumisesta puhuessaan Penttilä (2011)

sanoi, että ”emminä enää juur soita mutta - - jos mää sittenkin ottasin ja tulisin taas vappusoittoihin soittaa”. Vappuna soittajien määrä on usein huomattavasti suurempi kuin monella muulla niin sanotulla tavallisella keikalla, osittain johtuen sen epävirallisen juhlavasta tunnelmasta.

Soittokunta on tehnyt paljon yhteistyötä useiden eri tahojen kanssa (joihin lukeutuu muun muassa vesilahtelaisia harrastaja- ja kesäteattereita, eri nuorisoseuroja, muita soittokuntia, Vesilahden kunta ja St. Georgenin kaupunki) juurikaan poliittisiin tai muihin suuntauksiin katsomatta. Soittokunta on pyritty pitämään vapaana kaikille kiinnostuneille, eikä uusilta soittajilta kysellä poliittisistä näkemyksistä tai sosiaalisesta taustasta. Vaikka soittokunnan nimi on Narvan soittokunta, se ei aseta Narvan kylän tai Vesilahden kunnan ulkopuolelta tuleville harrastajille minkäänlaisia maantieteellisiä rajoitteita. Mukana ollakseen ei tarvitse olla paikallisen suvun edustaja tai tuntea yhtenäisyyttä ja kuuluvuutta pitkän historian kanssa. Kuten aiemminkin mainitsin, soittaminen ja sosiaalinen kanssakäynti ovat valtaosalle tärkein syy osallistumiseen, perinne tulee myöhemmin, jos on tullakseen. Nykyisin soittokunnan toiminnassa on mukana harrastajia eri puolilta Pirkanmaata ja myös maakunnan ulkopuolelta, ja joillekin heille narvalaisuus tai soittokunnan historia voi olla täysin merkityksetön, tai ainakaan he eivät välttämättä koe perinnettä erityisen merkitykselliseksi syyksi musiikkiharrastukselleen.

5.3 Paikat ja tila soittokunnan toiminnassa

Soittokunnan toiminnan keskittyminen tiettyihin paikkoihin ja aikoihin luo osaltaan sekä säännöllisyyttä että tuntemuksia harrastuksen jatkuvuudesta. Finneganin (1989, 320) mukaan monet aikaa jakavat asiat ovat kiinteästi sidoksissa esiintymisiin. Tutkimuksessaan hän kuvaa, miten useat suuremmat kokoonpanot kuten kuorot, oopperaseurat ja orkesterit järjestivät kalenterivuoden aikana muutaman suuremman konsertin, ja hänen mukaansa näistä jokainen merkitsi itsessään omaa sisäistä sykliään – tässä tapauksessa kuluvaan aikaan ennen kuin sama tapahtuma järjestetään uudelleen – ja jotka toimivat rinnakkain muiden esiintymisten sekä toistuvien harjoitusten muodostamien syklien kanssa (Mt., 320). Harrastajien

keskenään jakamat musiikkipolut jäsentävät ryhmän sisällä tunnustettuja ja henkilöiden harrastuksensa puitteissa toteuttamia sosiaalisia ja musiikillisia syklejä. Jaetut musiikkipolut ovat yksi harrastajien tapa jäsentää omaa toimintaansa tietyillä tavoilla tietyissä yhteyksissä; jaetulla polulla kulkevat tuntevat ja jakavat näitä toimintatapoja keskenään pyrkimyksissään jatkaa harrastusta. (Mt., 323.)

Monet haastatelluista kokevat soittokuntaharrastuksen sitouttavan heitä itse harrastuksen lisäksi Vesilahteen ja Narvan kylään sekä muihin soittajiin. Uusitalon (2011) mukaan ”Vesilahti paikkakuntana sitouttaa hirveästi, ei oikein osaa katkaista sitä napanuoraa”. Monet soittokunnassa soittavat ja jossain vaiheessa paikkakunnalta muuttaneet ovat jatkaneet harrastustaan, vaikka välimatkat joissain tapauksissa ovat toistasataa kilometriä. Harrastus on koettu niin tärkeäksi ja merkitykselliseksi, ettei pitkäkään matka estä osallistumasta soittokunnan toimintaan edes jossain määrin. Holmilan (2001, 94–95) tutkimuksessa Maakylään sidoksissa olleilla ihmisillä oli ”suorastaan kiihkeä suhde kotiseutuunsa, eikä tämä suhde rajoittunut edes niihin ihmisiin, jotka sillä hetkellä asuivat paikkakunnalla”. Hänen (Mt., 94–95) mukaansa

”kollektiivi, jolla on pitkä ja ainutlaatuinen historia takanaan, ei voi lakata olemasta niin kauan kuin vaikka vain pari yksilöä kantaa sen representaatiota mukanaan”.

Tämä on Holmilan (Mt., 94–95) mukaan tavanomaista; hänen mukaansa paikkakuntalaiset tuntevat aina niin riippumatta siitä, miten paljon kullakin heistä on yhteyksiä ja sidoksia muuhun maailmaan ja muihin elämänsä yhteisöihin. Paikan tuntu ei ole riippuvainen sen koosta eikä missään nimessä rajoitu vain nykyhetkeen. (Mt., 94–95.) Narvan soittokunnan narvalaisille soittajille yhteys sekä soittokuntaan että kylään ja paikkakuntaan ovat monessa tapauksessa toisiaan tukevia tekijöitä. Yhteys paikkaan tai paikan tuntu on Holmilan (Mt., 154) mukaan se sosiaalisen jatkuvuuden osa, jossa kylät ovat edelleen vahvoilla huolimatta yhteisön sosiaalisen rakenteen tai koon muutoksista; paikan tuntua välittävät sekä paikalliset symbolit että perinteitä kantavat tarinat.

5.3.1 Narvan seurojentalo

Itse Narvan kylän lisäksi yksi tärkeistä ja toistuvasti haastatteluissa esiin nousseista soittokuntaan ja sen perinteeseen liittyvistä paikoista on vuonna 1935 valmistunut Narvan Seurojentalo (Haavisto 2004, 24). Talon rakentamista varten perustettiin osakeyhtiö Seurojentalo Tähti oy, jonka pääosakkaina olivat alun perin ”Tähti”-Nuorisoseura ry, Länsi-Vesilahden Suojeluskunta ja Lotta Svärd, Maamiesseura ja Pienviljelijäyhdistys. Osakeyhtiö omisti seurojentalon aina vuoteen 1995 asti, jolloin yhtiö lopetettiin ja omistajuus siirtyi kokonaisuudessaan ”Tähti”-nuorisoseuralle. (Yrjö Punkari 2016).

Valmistumisestaan asti seurojentalolla on ollut merkityksellinen rooli Narvan soittokunnan toiminnassa: soittokunta on harjoitellut ja esiintynyt seurojentalolla sen valmistumisesta lähtien ja sen tiloihin rakennettiin aikanaan NBB Recordsin äänitysstudio. Yrjö Punkarin mukaan NBB Records perustettiin vuonna 1985, mutta studio aloitti toimintansa hieman aiemmin ja äänitteitä tehtiin jo vuodesta 1974 lähtien. Äänitysstudion ylläpidon ohella NBB Recordsilla oli myös pientä julkaisutoimintaa ja Narva Big Bandin vuonna 1985 julkaistun Kevätpuro-kasetin lisäksi julkaistiin ainakin singlejä Leena Niinimäeltä ja Jussi Leonidilta. (Haavisto 2004, 24; Honka-Hallila 1996, 380; Leonid 1987; Niinimäki 1986; Yrjö Punkari, sähköpostiviesti 17.4.2012.) NBB Records on myöhemmin lopettanut toimintansa, ja entinen studion äänitystila on muokattu yhdistetyksi nuotistoksi sekä harjoitus- ja varastotilaksi.

Narvan seurojentalo on paikka, johon keräämäni aineiston perusteella liittyy Narvan soittokunnan toiminnassa kaikkein eniten sosiaalisen tilan ja vuoro-vaikutuksen merkityksiä. Edellä mainitun lisäksi seurojentalo on paikka, jossa kaikki nykyään soittokunnassa soittavat ovat aloittaneet harrastuksensa. Hannele Niemelle (2012) seurojentaloon tiivistyi varsinkin harrastuksen alkuvaiheissa soittokunnan toiminnan suhde menneeseen aikaan. Monet esiintymiset, kuten itsenäisyyspäivän tai Karjalaisten juhlat, liittyvät menneisyyteen ja monet soittokunnan toistuvista esiintymisistä ovat kiinnittyneitä sekä paikalliseen että kansalliseen ajalliseen jatkumoon. Hannele Niemi (2012) kuvaili tämänkaltaisia esiintymisiä ja juhlatilaisuuksia yleviksi.

Saarikankaan (2002, 48) mukaan tilan ja sen käytön merkitykset ovat samanaikaisesti sekä yksityisiä että tilankäyttäjien yhteisesti jakamia. Rakennettu ympäristö tuottaa merkityksiä monilla tasoilla ja tavoilla: visuaalisesti, materiaalisesti, aistimellisesti, symbolisesti ja sosiaalisesti. Tila yksinään ei muodosta merkityksiä, vaan sen muodostaa elävä ja tilaa käyttävä subjekti; rakennetun tilan merkitysten voidaan ajatella muotoutuvan vasta tilan ja käyttäjien sekä ajallisen jatkumon, menneen ja nykyisen kohtaamisissa. Narvan soittokunnan tapauksessa esimerkiksi juuri Narvan seurojentalo on tilallinen leikkauspiste, jossa kulttuurinen konteksti, rakennus, sen käyttäjät ja heidän sekä heitä edeltäneiden aiemmat tilalliset kokemukset kohtaavat. (Mt. 48–49.)

Finneganin (1989, 318) mukaan säännöllisyys oli huomattava piirre Milton Keynesin paikallisissa musiikillisissa aktiviteeteissa. Säännöllisyydellä hän tarkoitti sitä, että tiettyjä asioita tapahtui tiettyinä aikoina tietyissä paikoissa. Narvan soittokunta on harjoitellut Narvan seurojentalolla vuodesta 1935 lähtien ja nykyäänkin harjoituksia järjestetään siellä säännöllisesti. Sotien jälkeen harjoituksia pidettiin seurojentalon ensimmäisen kerroksen ravintolahuoneessa ja 1950-luvun alkupuolella harjoitustilat siirrettiin toisen kerrokseen. (Haavisto 2004, 32). Viimeisen kymmenen vuoden ajan harjoitukset on järjestetty lähes poikkeuksetta seurojentalon toisen kerroksen harjoitustiloissa sunnuntaisin klo 18.00.

Lefebvren sosiaalisen tilan teorian kolmas momentti *eletty tila* kattaa toisiinsa limittyen sekä konkreettisen ja fyysisen tilan sekä käsitteellistetyn abstraktin tilan. Eletty tila on jokaisen ihmisen arkista elämää kahden ensimmäisen momentin puitteissa. Eletty tila on abstraktia mutta samanaikaisesti yhtä aitoa ja konkreettista kuin esimerkiksi raha muussa kuin fyysisessä olomuodossaan. (Lefebvre 1991, 26–27, 33.) Soja (1996, 10) jakoi Lefebvren teorian kaksi ensimmäistä momenttia, havaitun ja käsitteellistetyn tilan, aitoon ja kuviteltuun tilaan. Kolmas, eletty tila, taas on yhdistelmä kahdesta edeltävästä momentista: samaan aikaan sekä aito että kuviteltu, ”*real-and-imagined*”, muttei silti ole pelkästään kahden ensin mainitun momentin summa. Hänen mukaansa kolmas tila on yhdistelmä kahta ensimmäistä vaihtelevassa suhteessa. Juuri tässä kolmannessa tilassa *kaikki* [kursivointi Sojan] asiat kohtaavat: abstrakti ja konkreettinen, aito ja kuviteltu, mieli ja ruumis, nykyisyys ja mennyt aika – *kaikki*. (Soja 1996, 10, 56–57, 60–70; Syrjämaa & Tunturi 2002, 8).

Täten elettyä tilaa ei voida määritellä tyhjentävästi pelkästään ”kuvitellun” tilan saati ”havaitun” tilan, niiden sijainnin ja historian perusteella, vaan on otettava huomioon erilaiset informaation välittäjät ja niiden keskeiset välitykset. Elettyyn sosiaaliseen tilaan lukeutuu suuri määrä luonnollisia ja sosiaalisia asioita, joihin lukeutuu muun muassa ihmisten välisten informaation ja materiaalien asioiden vaihtoa helpottavat erilaiset verkostot – kokoelma erilaisia ihmisten, tilojen ja muiden asioiden välisiä suhteita. Näitä suhteita muokataan alati sosiaalisen työstämisen (*social labour*) kautta, ja niitä järjestellään ajassa ja paikassa. Järjestely ei välttämättä vaikuta erilaisten asioiden materiaalisuuteen: jonkin yhteisön suhde johonkin maantieteelliseen paikkaan tai rakennukseen ei erityisesti edellytä niiden fyysistä muokkaamista mutta ei toisaalta sulje muokkaamisen mahdollisuutta pois. (Lefebvre 1991, 77; Soja 1996, 10.) Tilan käsitteellistämisen muutos sosiaalisen toimijan eleyksi kokemukseksi määräytyy erilaisten tekijöiden kautta, joihin lukeutuu käytännöllisiä kuten työhön, huviin ja harrastukseen liittyviä sekä biologisia että sosiaalisia tekijöitä: eri-ikäiset ja eri sukupuoliset ja eri tavoin aktiiviset ihmiset tulkitsevat tilaa eri tavoin (Lefebvre 1991, 190).

Narvan seurojentalolla on ollut vuosikymmenten ajan merkittävä rooli Narvan soittokunnan toiminnassa, mutta rakennus itsessään ei kuitenkaan ole suurin soittokuntaa määrittävä asia. Vaikka soittokunnan toiminnan takia seurojentaloon on tehty fyysisiä muutoksia esimerkiksi harjoitustilojen, nuotiston ja NBB:n studion osalta, voisi soittokunnan toiminta tapahtua yhtä hyvin missä tahansa muussakin soittamiseen soveltuvassa tilassa; seurojentalon valmistuessa vuonna 1935 soittokunta oli jo toiminut aktiivisesti 31 vuoden ajan. Jokaisella sosiaalisella tilalla on kuitenkin poikkeuksetta fyysiseen ympäristöön pohjautuva historia, jonka tapahtumat ovat sidoksissa kulloisessakin ympäristössä vallitseviin olosuhteisiin. Olosuhteet ovat yksilöllisiä siinä mielessä, että ne ovat aina ja kaikkialla varustettu juuri kulloisellekin paikalle ominaisilla piirteillä kuten maantieteellisellä sijainnilla ja ympäröivän yhteiskunnan historialla. (Lefebvre 1991, 110.)

Sosiaalisen tilan fyysisiä paikkoja määritellään merkityksien kautta, ja toimintaa tilassa suhteutetaan näihin paikkoihin. Jokin tietty fyysinen paikka voi saada useita erilaisia merkityksiä eri ryhmiltä ja toimijoilta, ja samassa paikassa voi tapahtua paljon erilaista toimintaa: samassa tilassa voi toimia useita keskenään

poikkeavia ryhmiä, joilla on toisistaan eroavia tapoja ja käytäntöjä ja jotka silti ovat kiinteästi yhteydessä kulloiseenkin paikkaan. (Määttänen 2007, 460.) Narvan seurojentalo on soittokunnan toiminnan kannalta tärkeässä asemassa, mutta soittokunta ei ole ainoa taloa käyttävä taho. Seurojentalon kohta 81-vuotisen olemassaoloajan aikana useat tahot ovat järjestäneet toimintaansa rakennuksessa ja suuri osa ”Tähti”-nuorisoseuran virallisesta yhdistystoiminnasta hoidetaan seurojentalolla. On hyvin todennäköistä, että monen nuorisoseuralaisen mielestä tilaan liittyy erilaisia arvotuksia kuin soittokuntalaisen mielestä – huolimatta siitä, että soittokunta toimii osana nuorisoseuraa. Nykyaikana monen soittokuntalaisen toiminta nuorisoseuran puitteissa rajoittuu pelkästään soittoharrastukseen. Nuorisoseura- ja soittokuntakäytön lisäksi seurojentalon nykyään huomattavin ulospäin näkyvä käyttötarkoitus on sen vuokraus juhlatilaksi. Jokaisessa tapauksessa seurojentalon kautta muodostetaan erilaisia merkityksiä. Määttäsen (2007, 460) mukaan sosiaalista tilaa tuotetaan ja tulkitaan samanaikaisesti, ainoastaan näkökulma tähän prosessiin vaihtelee.

5.3.2 Toistuvat esiintymiset

Seurojentalon ohella soittokunnalla on muitakin merkittäviä tiloja, esimerkiksi Narvan tori, jossa soittokunta esiintyy sään salliessa joka vappu, sekä Vesilahden seurakuntatalo, jossa järjestetään vuosittain niin soittokunnalle kuin sen ulkopuolisellekin paikallisyhteisölle merkittävä itsenäisyyspäivän juhlatilaisuus. Vappusoitoissa tilaa määrittää muun muassa yleinen kevyt juhlatilanne, niin soittokunnan kuin paikkakunnankin menneisyys sekä lähes sata vuotta sitten käyty sisällissota. Edellä mainituista tapahtumista nimenomaan vappusoittoihin liittyy enemmän sisällissodan perinnön kahtiajakava vaikutus ja Yrjö Punkarin (2012) mainitsema tarve tuoda ”toisen väestönsosan kiinnostuksellekin jonkinlaista antia”. Seurojentaloon rakennuksena liittyy sekä nuorisoseura-aatteesta että suojeluskuntalaisuudesta johtuen selkeästi esiin nouseva valkoinen perinne. Osittain tästä syystä kansainvälisen työväen juhlapäivän esiintyminen on koettu sopivaksi järjestää muualla kuin seurojentalolla, ja Narvan tori on nähty tarpeeksi irralliseksi tästä

perinteestä. Poikkeuksellisen huonoista sääolosuhteista johtuen vappuesiintymisiä on järjestetty satunnaisesti myös seurojentalolla.

Lefebvren (1991, 416) mukaan juuri tilassa kaikki arvot saavuttavat tai menettävät yksilöllisen erottautuvuutensa vastakkainasettelussa muiden samassa tilassa kohdattavien arvojen kanssa. Laajempaa arvostusta saavat arvot säilyvät toiminnan puitteissa ja osa näistä voi muodostaa käytännön traditioita; perinteen välittämisellä pyritään jatkuvuuden varmistamiseen, ja taas perinteistämällä pyritään lisäämään menneen ajan ilmiöiden, tapahtumien tai asioiden arvoa ja arvostusta (Korkiakangas 1999, 156). Jos yksilöiden tai ryhmän ajatukset tilan luonteesta, sen representaatiosta tai siihen liitettävistä arvoista eivät saa kannatusta, muuttuvat ne usein merkityksettömiksi ja unohdetaan (Lefebvre 1991, 416–417).

Milgromin (2008, 269) mukaan Lefebvren teoriaa tarkastellessa on olennaista huomata, että siinä missä kolme mainittua momenttia tuottavat tilaa, tuotetaan näitä momenteja samalla tilassa. Lefebvrelle tila on samanaikaisesti sekä tulos ja syy, että tuote ja tuottaja, millä tarkoitetaan sitä, että tila itsessään ei ole neutraali tapahtumapaikka, vaan sillä on aina rooli sosiaalisten prosessien muodostamisessa – prosessien, jotka määrittelevät havaittua, käsitteellistettyä sekä elettyä tilaa (Mt., 269). Milgrom (Mt., 270) myöntää tämän kuulostavan lähtökohtaisesti kehäpäätelmältä mutta tarkentaa, että kyseessä on ensisijaisesti vahvistava todiste siitä, että tilan tuottaminen on alati jatkuva prosessi ja että tila muuttuu jatkuvasti sitä mukaa kuin erilaiset käsitykset, havainnot ja koetut asiat muuttuvat.

Asenteet soittokuntaa ja soittokuntalaisia kohtaan ovat muuttuneet vuosien saatossa – näin on tapahtunut myös soittokunnan sisällä. Vielä muutamia vuosikymmeniä sitten soittokunnan vanhat soittajat olivat ”valkoista väkeä” ja ulkopuolisten suhtautumisessa soittokuntalaisiin oli huomattavissa se, että soittokuntalaisten kuviteltiin pitävän itseään parempina kuin soittokuntatoiminnan ulkopuolelle jääviä ihmisiä (Hannele Niemi 2012). Harrastajat toimivat väistämättä menneisyyden puitteissa, vaikka esimerkiksi jako punaisiin ja valkoisiin ei ole juuri millään tavalla relevanttia nykyaikana, eikä menneisyyttä yritetä tältä osin unohtaa tai muuttaa. On kiistaton historiallinen tosiasia, että soittokunta oli 26 vuoden ajan suojeluskunnan soittokunta, mutta suojeluskuntalaisuus ja siihen liittyvät arvot eivät

ole nykyhetkessä olennaisia esimerkiksi vaikkapa harrastuksensa 2000-luvun aikana aloittaneelle muualta paikkakunnalle muuttaneelle soittokuntalaiselle.

Sisällissodan jälkeisen yhteiskunnallisen kahtiajaon vaikutus soittokunnan ja sitä ympäröivän yhteiskunnan arkiseen toimintaan on muuttunut vuosikymmenten kuluessa ja edeltävien sukupolvien kuollessa. Soittokunnan vapputorin esiintyminen on vuosien saatossa muuttunut luonteeltaan ja tarkoitushakuinen eri kansanosien välisten kuilujen yhteenkurominen on jäänyt taka-alalle. Milgromin (2008, 270) mukaan tila muuttuu jatkuvasti erilaisten käsitysten, havaintojen ja kokemusten muuttuessa. Itsenäisyyspäivän juhlassa samanlaista jakoa eri kansanosien välille ei ole samalla tavalla tapahtunut, ja juhlan keskiössä on ollut toisen maailmansodan mainingeissa säilytetyn itsenäisyyden juhlistaminen ja myöhemmin alati harvenneiden veteraanien ja lottien muistaminen ja kunnioittaminen.

Tilaan liittyy kiinteästi raja ja siinä, missä tilat ovat ihmisten fyysisessä ympäristössään ajassa ja paikassa hahmottamia, rajataan niitä toisistaan erilaisin kulttuurisin perustein. Rajaaminen on tilallista ja ajallista, ja sillä pyritään tekemään tilasta kulloisessakin kontekstissa ymmärrettävää ja mielekästä. Rajoittamalla tilaa pyritään luomaan ja vahvistamaan käsitystä itsestä, omasta identiteetistä ja toisista – Narvan soittokunnan tapauksessa rajaamisesta soittokuntalaisiin ja kaikkiin muihin. Tilan muodostaminen ja rajaaminen on jatkuva prosessi, joka elää sitä mukaa kuin ihmiset sitä muodostavat. Erilaisiin yhteisöihin ja ryhmiin liittyy identiteetti, joka kiinnittyy tiettyyn tilaan. (Syrjämaa & Tunturi 2002, 26.)

Lefebvren (1991, 37) mukaan paikat ja tilat ovat historiallisia ja diakronisia, ja niihin voidaan lukea kuuluvaksi kaikki se, mitä ajan saatossa kyseisessä paikassa on tapahtunut ja miten kulloinkin tapahtunut on muuttanut itse paikkaa tai sille annettuja merkityksiä: tiloja tulkitaan aina nykyisyydestä käsin ja ne sisältävät kaiken aiemmin tapahtuneen, mukaan lukien ihmisten tilaan liittämät assosiaatiot ja niiden liittymäkohdat reaali maailmaan. Lefebvren (Mt., 37) näkemyksen mukaan tilan tuottaminen ja tila tuotteena ovat kaksi toisistaan irrottamattomissa olevaa näkökulmaa samaan asiaan eivätkä niinkään kaksi toisistaan erillistä asiaa. Narvan soittokunnan toimintaa ei voida nykyisyydessä jäädä jättämään yhdeksi tietyksi hetkeksi ajallisessa jatkumossa, vaan se on kiinteästi sidoksissa kaikkeen soittokunnan

historiassa tapahtuneeseen toimintaan. Sosiaalinen tila on sosiaalinen tuote, ja tilan käyttöä voidaan lähestyä vastavuoroisena prosessina, jossa tila muovaa käyttäjiä samalla kun käyttäjät antavat tilalle erilaisia muotoja ja merkityksiä (Lefebvre 1991, 26; Saarikangas 2002, 49).

Soittokuntaharrastus on lähtökohtaisesti jaettua musiikillista ja sosiaalista toimintaa. Tästä johtuen paikat, joissa harrastus tapahtuu ja joissa harrastajat omalla toiminnallaan muodostavat omaa elettyä tilaansa, ovat kiinteästi sidoksissa juuri ihmisten väliseen kanssakäymiseen. Sosiaaliset suhteet vaativat toteutuakseen tilan, ja tila määrää sosiaalisten suhteiden muodon ja tekee ne ylipäättänsä mahdollisiksi – kaikki yhteiskunnalliset järjestelmät, kielet ja se, mitä ihminen käsittää ajalliseksi jatkumoksi, tapahtuu väistämättä tilassa (Lefebvre 1991, 401–403; Syrjämaa & Tunturi 2002, 17).

Määttäsen (2007, 459) mukaan sosiaalisia suhteita ei voida aistia fyysisesti vaan niitä havaitaan ja tulkitaan vain ajatuksen tasolla. Sosiaalista todellisuutta aistitaan ja havainnoidaan osallistumalla, tunnistamalla ja toteuttamalla sosiaalisia tapoja ja käytäntöjä, joiden kautta sama todellisuus muotoutuu; sosiaalista tilaa koetaan ja tulkitaan ajassa ja paikassa tapahtuvalla toiminnalla, joka samanaikaisesti sekä tuottaa että toisintaa kulloistakin tilaa. (Mt., 459–460.)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä tutkimuksessa tarkoitukseni oli selvittää, millaisia merkityksiä Narvan soittokunnan soittajat ja muut toimijat antavat perinteelle, sekä mitä ja miten he siitä puhuvat ja mistä se heidän mielestään koostuu. Pohjan perinnekäsityksille luo harrastajien keskuudessa jaettu kiinnostus musiikkiin ja soittamiseen. Ilman tätä kiinnostusta soittokuntaa tuskin olisi koskaan perustettu tai ainakaan sen toiminta ei olisi muodostunut kovin pitkäikäiseksi. Musiikki on olennaisesti sosiaalista toimintaa, ja yhdessä tekeminen on tehokas tapa saada ihmiset kuulumaan johonkin. Pekka Suutarin (2000, 274) mukaan

”musiikin kuunteleminen ja sen tekeminen ovat toimintaa, joka tuottaa sosiaalisia kokemuksia, mielihyvää, ihmisten välisiä yhteyksiä ja tunteita”.

Kaikista näistä haastateltavat puhuivat. Soittaminen on, kuten Veli-Pekka Niemi (2011) sanoi, kokoonkutsujana mahdollistamassa kaikkea sitä, mitä Narvan soittokunnan perinteeseen luetaan.

Narvan soittokunnan toiminta on osoittautunut 112-vuotisen historiansa aikana kestäväksi, ja se on ollut katkeamatonta vaikka soittokunnan toiminnassa on ollut myös hiljaisia aikoja. Soittokunnan jatkuvuus ei ole koskaan ollut erityisen uhattuna. Edes ”Tähti”-nuorisoseura ei ole missään vaiheessa uhannut soittokuntaa lopettamisella, vaikka aikojen kuluessa rahoituksen puolesta on jouduttu kamppailemaan; viime vuosien aikana nuorisoseuran toiminnassa on kuitenkin ollut enemmän soittokuntamyönteisiä henkilöitä. (Hannele Niemi 2012; Veli-Pekka Niemi 2011.) Yrjö Punkarin (2012) mukaan on selvää, ettei soittokunta tule olemaan ikuinen, mutta toistaiseksi sen toiminnalla on kysyntää. Veli-Pekka Niemi (2011) taas uskoo, ”että moni kokisi että jäisi paljosta paitsi jos soittokunta lakkaisi toimimasta”.

Järviluoma (1997, 36, 52) puhuu Virtain pelimannien kokemasta arvostuksen puutteesta, ja siitä miten se ei jää pelkästään puheeksi vaan arvostuksen saamiseksi on jouduttava ponnistelemaan. Narvan soittokuntakaan ei ole aina saanut – ainakaan soittokuntalaisten mielestä – tarpeeksi arvostusta soittokunnan ulkopuolisilta, ei varsinkaan paikallisilta. Tästä huolimatta tai juuri tämän takia soittokunta on

pyrkinyt jatkuvasti tuomaan esiin perinnettään ja osoittamaan ponnistuksillaan, miksi se ansaitsisi arvostusta. Arvostusta ja ymmärrystä harrastusta ja vaivannäköä kohtaan on soittokunnan historian aikana saatu soittajien mielestä pääasiassa kunnan rajojen ulkopuolelta. Soittokunta oli suhteellisen arvostettu ja pidetty aina 1950-luvulle asti. Tämän jälkeen sen arvoa on kyseenalaistettu, ja vasta viimeisten vuosien aikana se on alkanut jälleen saada arvostusta. Soittokuntalaiset kokevat tehneensä ja tekevänsä paljon työtä sen eteen, minkä kokevat tärkeäksi itselleen ja muillekin paikallisyhteisössä ja toivovat sitä kautta saavuttavansa kaipaamaansa arvostusta.

Perinne prosessina pyrkii välittämään tietoja, taitoja ja arvostuksia sukupolvelta toiselle. Narvan soittokunnan historia on jo niin pitkä, että sen aikana voidaan sanoa muodostuneen perinnettä ja perinteitä, joita harrastajat pitävät tärkeinä. Suomalainen menneisyys, valkoisuus, maaseutu, soittokuntaliike ja niiden perinteet vaikuttavat soittokuntalaisten kokemukseen perinteestä siinä missä myös toistuvat tapahtumat ja tietyt paikat, joissa sosiaalista ja jaettua harrastusta toteutetaan ajassa ja paikassa. Soittokunnan toiminnassa mukana olevat pitävät jossain määrin yhä näitä yllä, ehkä ajattelemattaankin.

Narvan soittokunta on jo vuosien ajan tarjonnut mahdollisuuden vapaaehtoisuuteen pohjaavaan musiikkiharrastukseen niin narvalaisille kuin muualta tuleville puhallinorkesteriharrastajille. Musiikillisen harrastuksen lisäksi soittokuntaharrastus on sosiaalista toimintaa, jonka parissa monissa tapauksissa soittokunnan ulkopuolellakin keskenään tutut ja toistensa suhteen tasa-arvoiset soittokuntalaiset toimivat ryhmänä ja tavoittelevat jaettuja ja yhteisiä päämääriä. Sosiaalisen pääoman muodostavat kolme toisiinsa limittyvää komponenttia ovat sosiaaliset verkostot, luottamussuhteet ja toimijoiden yhteisössä jakamat sosiaaliset normit (Putnam 1993a, 167, 171–173). Narvan soittokunta on harrastajilleen horisontaalinen sosiaalinen verkosto, jonka puitteissa toimijat tuottavat ja käyttävät sosiaalista pääomaa. Putnamin (1993a, 173–175) mukaan juurikin horisontaalisiin verkostoihin pohjautuvilla ryhmillä on käytössään paljon sosiaalista pääomaa, joka perustuu osaltaan sekä toiminnan vapaaehtoisuudelle että toimijoiden keskinäiselle samanarvoisuudelle yksilöiden erilaisista sosiaalisista ja yhteiskunnallisista taustoista huolimatta.

Mäkelän ja Tuomelan (2011, 97) mukaan sosiaalinen toiminta on sosiaalisista asenteista ja kollektiivisista mentaalisisistä tiloista seuraavaa tai niihin perustuvaa toimintaa. Sosiaalinen toiminta Narvan soittokunnassa lukeutuu Mäkelän ja Tuomelan (2011, 92–95) esittelemistä neljästä kategoriasta viimeiseen, ryhmänä toimimiseen. Ryhmänä toimimisessa ryhmän jäsenet hyväksyvät yhteisen tavoitteen ja sitoutuvat tähän yhteisesti jaettuun päämäärään tai intention. Soittokuntalaiset ovat sitoutuneet intention sisältöön, esimerkiksi yhdessä soittamiseen ja soittokunnan toiminnan jatkamiseen ja mahdollistamiseen. Tämän lisäksi soittokuntalaiset uskovat myös muidenkin olevan sitoutuneita soittokunnan toimintaan. Jokainen soittaja on vastuussa omasta tekemisestään ja toisaalta hänellä on myös oikeus odottaa muiden suorittavan omat osuutensa. (Mt., 92–95.)

Ryhmänä toimiminen ilman suurempia ongelmia vaatii toimijoiden keskinäistä luottamusta, joka on Putnamin (1993a, 170) mukaan tärkein sosiaalisen pääoman kolmesta komponentista. Harrastajien välinen keskinäinen luottamus on tärkeässä asemassa Narvan soittokunnan toiminnassa ja helpottaa soittokuntalaisten välistä kanssakäyntiä; kanssasoittajat tekevät omalla toiminnallaan harrastuksesta sitä varten nähtävän vaivan arvoista. Ajan kuluessa vastavuoroinen kanssakäynti taas vahvistaa harrastajien keskinäistä luottamusta. Rantasen (2013, 34–35) näkemyksen mukaan verkostoihin kuuluvien henkilöiden keskinäinen luottamus muodostaa sosiaalisen pääoman sisällöllisen puolen. Muodollisena puolena ja rakenteena hänen mukaansa on tavallisesti nähty sosiaaliset verkostot, jotka toimivat ammennettavan sosiaalisen pääoman varastoina (Mt., 34–35). Soittokuntalaiset ovat monessa tapauksessa keskenään tuttuja soittokunnan toiminnan ulkopuolella ja tuttuus on Ilmosen (2000, 34) mukaan elimellinen osa toisia kohtaan koettavaa luottamusta. Mitä syvempi luottamus Kaunismaan (2000, 123) mukaan on, sitä helpommaksi toimijoiden välinen sosiaalinen vaihto ja yhteistyö käy. Ilmonen (2000, 22) sanookin, että juuri luottamuksen avulla sosiaalisesta pääomasta tulee itseään ruokkiva systeemi. Kaikki haastattelemani soittokuntalaiset mainitsivat muiden harrastajien olevan tärkeä syy harrastukselle – yhdessä soittaminen luo edellytyksiä ei-musiikilliselle sosiaaliselle kanssakäymiselle.

Vaikka soittokuntaharrastus onkin vuosikymmenten aikana periytynyt suvuissa ja perheissä, on toimintaan osallistuminen kuitenkin jokaisen oma ja

aktiivinen valinta. Finnegan (1989, 305) määritteli musiikkipolun paikalliseksi musiikkiharrastukseksi, jonka ihmiset valitsevat tietoisesti ja jota he pitävät yllä omalla toiminnallaan. Monissa tapauksissa soittokuntalaisuuden musiikkipolku on pitkäkestoinen ja siihen nivoutuu paljon merkityksiä. Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että musiikkipolut tarjoavat vakiintuneita tapoja harrastaa musiikkia, jonka lisäksi harrastajat pitävät usein omaa polkuaan suurella arvossa. Järviluoman (1997, 38) mukaan ihmiset valitsevat musiikkipolkuja sen tarjoaman toiminnan ja ihmissuhteiden ympäristön takia, jonka lisäksi musiikkipolut toimivat keinoina rakentaa niin ryhmän kuin yksilönkin identiteettiä, lisäävät omanarvontunnetta, auttavat erottamaan meidät muista sekä auttavat rakentamaan että merkityksellistämään tilaa. Suutarin (1997, 86) mukaan musiikki tarjoaa keinoja ympäristön hierarkkiseen uudelleenjärjestämiseen ja sen avulla voidaan

”tulla osaksi ryhmää, tuntea kollektiivista yhteenkuuluvuutta, jaettua identiteettiä ja elämysmaailmaa. Musiikki ei tällöin ole vain identiteetin heijastaja, vaan sen rakentaja, tuottaja, jonka avulla voidaan strukturoida sosiaalista todellisuutta”. (Mt., 86.)

Tämä pätee myös Narvan soittokuntaan, jonka soittajien perinne käsitykset osaltaan muodostuvat jaetusta elämysmaailmasta, kuluneesta ajasta, sattuneista tapahtumista ja halusta kuulua ryhmään, joka jakaa edellä mainitut seikat jäsentensä kesken. Kaikille jäsenille näistä perinteen muodostavista seikoista ei tule merkityksellisiä, eikä heidän harrastuksensa välttämättä ole pitkäkestoista, tai he eivät anna painoarvoa perinteelle. Mutta varsinkin pitkäaikaisille harrastajille soittokunta ja soittokuntalaisuus kokonaisuudessaan ovat usein merkittäviä asioita heidän elämässään, mistä esimerkkeinä Vilho Punkarin mukanaolo soittokunnan toiminnassa elämänsä loppuun asti tai Penttilän näkemys, jonka mukaan torvesta luopuminen vertautuu koko pitkästä ja merkityksellisestä harrastuksesta luopumiseen. Harrastus ei ole enää silloin pelkästään harrastus eikä soittokuntaan kuulumisen ole vähäpätöinen asia, vaan siitä voi tulla koko elämään vaikuttava seikka. (ks. Järviluoma 1997, 48.)

Useasti esiin nouseva perinteen käsite nousee esiin syystä: soittokuntalaiset tietävät harrastuksensa pitkän historian ja ovat ylpeitä siitä. He myös tietävät

nykyhetkessä tapahtuvan olevan kiinteästi sidoksissa menneeseen. Yrjö Punkari (2012) ajattelee, että jos soittokunta olisi perustettu vuonna 1994, sillä ei välttämättä olisi niin suurta merkitystä tämän hetken ihmisille – mutta koska se on perustettu jo 1904, niin ”siinä on jotakin”. Soittokuntalaiset jakavat monessa tapauksessa ylpeyden soittokunnan pitkästä historiasta. Se, että ovatko nykyiset soittokuntalaiset eläneet tai osallistuneet jakamaansa historiaan, ei ole olennaista; olennaista on se, että he tuntevat sen omakseen ja pystyvät samastumaan siihen (Chavis & McMillan 1986, 13).

Horisontaalinen ja vertikaalinen jatkuvuus ovat tärkeässä osassa Narvan soittokunnan toimintaa. Holmilan (2001, 137–138) mukaan kummallakin näistä on loppujen lopuksi samat tavoitteet: yksittäisen toimijan vaikuttaessa omalla toiminnallaan kulloiseenkin yhteisöön hän voi omalta osaltaan turvata yhteisön jatkuvuutta. Toiminnan ollessa jatkuvaa yhteisö ja siinä toimivat toiset ihmiset pitävät huolta yksittäisen toimijan jatkuvuudesta ja tätä kautta tekevät hänen vaikutuksestaan pysyvää. (Mt., 137–138.) Haastatellut kokivat ylpeyttä soittokuntaharrastuksesta ja siitä, että he saavat olla siinä mukana ja samalla omalla toiminnallaan edesauttaa soittokunnan toimintaa ja varmistaa harrastuksen jatkuvuutta. Horisontaaliseen jatkuvuuteen liittyy Holmilan (2001, 137) mukaan olennaisesti ”myönteinen yhteenkuuluvuuden tunne, tunne siitä, että [henkilö] on jotakin enemmän kuin vain oma itsensä”. Osittain tästä johtuen harrastuksen periytyminen sukupolvelta toiselle perheiden ja sukujen sisällä on ollut tyypillistä Narvan soittokunnalle jo vuosikymmenien ajan.

Soittokunnan pitkän historian aikana sen toiminta on keskittynyt paljolti tiettyihin paikkoihin, ja näissä tietyissä paikoissa tapahtuu tiettyjä asioita tiettyinä hetkinä. Narvan soittokunnan toimintaan liittyy olennaisesti säännöllisyys ja toistuvuus, jotka omalta osaltaan muodostavat soittokuntalaisten tuntemuksia harrastuksen ajallisesta jatkuvuudesta. Säännöllisin väliajoin tapahtuvat esiintymiset ja harjoitukset auttavat muodostamaan toistuvuutta, joka luo mielikuvan jatkuvuudesta sekä tätä kautta toiminnan ajallisesta jäsentymisestä. Tapahtumien toistuvuus luo puitteet kuluvalle ajalle ja juuri toistuvuus suhteessa kuluvaan aikaan tekee niistä tärkeitä ja merkityksellisiä soittokuntalaisille. (Finnegan 1989, 320.)

Narvan soittokunnan tapauksessa toistuvista tapahtumista soittokuntalaisille merkityksellisimpiä ovat Narvan vapputori ja itsenäisyyspäivän esiintyminen.

Yksi Narvan soittokunnalle merkityksellisimmistä konkreettisista jatkuvuutta edustavista paikoista on Narvan seurojentalo, jonka seinien sisäpuolella on tapahtunut huomattava osa soittokunnan historiasta. Narvan seurojentalo on vuosien saatossa osoittautunut tärkeäksi osaksi soittokunnan toimintaa, jonka lisäksi aineistoni perusteella siihen liittyy Narvan soittokunnan tapauksessa kaikkein eniten sosiaalisen tilan ja vuorovaikutuksen merkityksiä. Narvan seurojentalo ei kuitenkaan yksinään muodosta merkityksiä: Saarikankaan (2002, 48) mukaan tilalle annettavia merkityksiä muodostaa elävä ja tilaa käyttävä subjekti – tässä tapauksessa soittokuntalaiset – ja Lefebvren (1991, 404) mukaan sosiaaliset suhteet eivät ole todellisesti olemassa muualla kuin tilassa. Sosiaalinen tila on sosiaalinen tuote, sosiaalinen tila on sosiaalisen toiminnan tilaa ja sosiaalinen toiminta on aina tilassa tapahtuvaa toimintaa; soittokuntalaiset ovat kiinteästi sidoksissa fyysiseen ja konkreettiseen maailmaan, jonka puitteissa he tuottavat, tulkitsevat ja toisintavat sosiaalista tilaa toiminnassaan ajassa ja paikassa (Lefebvre 1991, 26; Määttänen 2007, 458). Lefebvren (1991, 404) mukaan sosiaalisilla suhteilla ei ole todellista olemassaoloa muualla kuin tilassa ja niiden perustana on spatiaalisuus. Tilan käsitteellistämisen muutos sosiaalisen toimijan eleyksi kokemukseksi on yksilöllistä ja jokainen tulkitsee tilaa eri tavoin (Lefebvre 1991, 190). Tästä johtuen onkin tavallista, että jokin fyysinen paikka voi saada useita toisistaan poikkeavia merkityksiä eri ryhmiltä ja toimijoilta, ja samassa paikassa voi tapahtua paljon erilaista toimintaa (Määttänen 2007, 460). Soittokunnan toiminta tapahtuu väistämättä sekä ajassa että paikassa – konkreettisessa ja abstraktissa tilassa. Jokainen soittokuntalainen käsitteellistää tilaa eleyksi kokemuksekseen toimimalla harrastuksensa puitteissa ja luovimalla merkitysten joukossa omaa todellisuuttaan luoden. Narvan seurojentalo on vuosien saatossa osoittautunut tärkeäksi osaksi soittokunnan toimintaa: seurojentalo on tilallinen leikkauspiste, jossa paikallinen kulttuurinen konteksti, ihmiset, konkreettinen maailma sekä mennyt että nykyinen aika kohtaavat.

Se, mitä Narvan soittokunnan toiminnan puitteissa käsitetään perinteeksi, koostuu pääasiallisesti puhallinorkesterimusiikin yhteissoitosta, soittokunnan

harrastajilleen tarjoamasta ja samalla harrastajien toisilleen tarjoamasta sosiaalisesta ympäristöstä, yksilöille ja yhteisölle merkityksellisistä paikoista ja tapahtumista sekä soittokunnan ja paikkakunnan historiasta – kaikkia edellä mainittuja soittokuntalaiset kokevat tilassa, jota he samalla omilla teoillaan muodostavat. Haastateltavat kokivat perinteessä merkityksellisimmiksi soittokunnan tarjoaman sosiaalisen ympäristön, harrastuksen periytymisen ja sitä kautta tunteen jatkuvuudesta sekä perinteen säilyttämisen tärkeydestä.

LÄHTEET

TUTKIMUSKIRJALLISUUS

- Aho, Laura (1999) Identiteetti ja perinne. Teoksessa Bo Lönnqvist, Elina Kiuru & Eeva Uusitalo (toim.) Kulttuurin muuttuvat kasvot – johdatusta etnologiatieteisiin. Tietolipas 155. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 177–187.
- Ahvenisto, Inkeri (2008) Tehdas yhdistää ja erottaa. Verlassa 1880-luvulta 1960-luvulle. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Anttonen, Mika (2002) Matkailun tilat. Henri Lefebvren sosiaalisen tilan teorian näkökulmia maantieteelliseen matkailututkimukseen. Terra 114 (3). 171–176.
- Apo, Satu & Anttonen, Pertti (2001) Perinne. Perinteentutkimuksen terminologia. <http://www.helsinki.fi/folkloristiikka/opiskelu/terminologia.htm#perinne>. Viitattu 4.3.2016.
- Borges, Jorge Luis (2003) Hiekkakirja. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö. Espanjankieliset alkuteokset 1970 ja 1975.
- Chavis, David M. & McMillan, David W. (1986) Sense of Community: A Definition and Theory. *Journal of Community Psychology*, 14(1), 6–23.
- Cohen, Sara (1995) Localizing Sound. Teoksessa Paul Friedlander, Stacey Johnson, Will Straw & Rebecca Sullivan (toim.) *Popular Music – Style and Identity*. Montreal: Centre for Research on Canadian Cultural Industries and Institutions, 61–67.
- Eilola, Jari (2006) Etsitty historian ihminen. Teoksessa Bo Lönnqvist & Laura Aro (toim.) *Autenttinen ihminen. Tulkintoja irtautumisen etnografiasta*. Jyväskylä: Atena, 18–29.
- Finnegan, Ruth (1989) *The Hidden Musicians: Music-making in an English Town*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Fornäs, Johan (1998) Kulttuuriteoria. Myöhäismodernismin ulottuvuuksia. Kääntänyt Mikko Lehtonen, Kaarina Hazard, Virpi Blom ja Juha Herkman. Tampere: Vastapaino. Englanninkielinen alkuteos 1995.
- Halfacree, Keith (2007) Trial by Space for a 'Radical Rural': Introducing Alternative Localities, Representations and Lives. *Journal of Rural Studies* 23 (2). 125–141.
- Hobsbawm, Eric (1983) Introduction: Inventing Traditions. Teoksessa Eric Hobsbawm & Terence Ranger (toim.) *The Invention of Tradition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Holmila, Marja (2001) Kylä kaupungistuvassa yhteiskunnassa. Yhteisöelämän muutos ja jatkuvuus. *Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia* 850. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Honka-Hallila, Helena (1996) Vesilahti ja vesilahtelaiset 1869–1996. Teoksessa Helena Honka-Hallila (toim.) *Vesilahti 1346–1996*. Vesilahti: Vesilahden kunta ja seurakunta 314–427.
- Härkönen, Iivo & Pankakoski, K. H. & Seppä, Väinö (1940) *Sortavalan seminaari 1880–1940: muistojulkaisu*. Helsinki: Valistus.
- Ilmonen, Kaj (2000) Sosiaalinen pääoma: Käsite ja sen ongelmallisuus. Teoksessa Kaj Ilmonen (toim.) *Sosiaalinen pääoma ja luottamus*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. *SoPhi* 42, 9–38.
- Ilmonen, Kaj (2002) Luottamuksen muodot. Teoksessa Kaj Ilmonen & Kimmo Jokinen. *Luottamus modernissa maailmassa*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. *SoPhi* 60, 85–93.
- Jalkanen, Pekka (2003) *Autonomian ajan Suomi: Biedermeier ja tingeltangel*. Teoksessa Pekka Jalkanen & Vesa Kurkela. *Suomen musiikin historia. Populaarimusiikki*. Helsinki: WSOY, 112–251.

- Järviluoma, Helmi (1994) Folk Music Revival in Finland: a Methodological Perspective. Teoksessa Varpu Luukola & Hannu Saha (toim.) Explorations in Finnish and Hungarian Folk Music and Dance 1. Kaustinen: Kansanmusiikki-instituutti, 75- 80.
- Järviluoma, Helmi (1997) Musiikki, identiteetti ja ruohonjuuritaso. Amatöörimuusikkoryhmän kategoriatyöskentelyn analyysi. Tampere: Tampereen yliopisto, Acta Universitatis Tamperensis 555.
- Karjalainen, Kauko (1995) Suomalainen torviseitsikko. Historia ja perinteen jatkuminen. Tampere: Tampereen yliopiston kansanperinteen laitos, Julkaisusarja 20.
- Kaunismaa, Pekka (2000) Yhdistyselämä ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Kaj Ilmonen (toim.) Sosiaalinen pääoma ja luottamus. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. SoPhi 42, 119–143.
- Kotkavirta, Jussi (2000) Luottamus instituutioihin ja yksilöllinen hyvinvointi. Teoksessa Kaj Ilmonen (toim.) Sosiaalinen pääoma ja luottamus. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. SoPhi 42, 55–68.
- Korkiakangas, Pirjo (1999) Muisti, muistelu, perinne. Teoksessa Bo Lönnqvist, Elina Kiuru & Eeva Uusitalo (toim.) Kulttuurin muuttuvat kasvot – johdatusta etnologiatieteisiin. Tietolipas 155. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 155–176.
- Kumpulainen, Kaisu (2012) Kylä sosiaalisena tilana. Henri Lefebvren sosiaalisen tilan teoria kylän määrittelyn välineen. Maaseudun uusi aika (3), 5–13.
- Lefebvre, Henri (1991) The Production of Space. Kääntänyt Donald Nicholson-Smith. Oxford: Blackwell Publishing. Ranskankielinen alkuteos 1974.
- Mikkola, J. M. & Leinonen, Artturi & Rekola, Sulo (1937) Jyväskylän seminaari 1863–1937: muistojulkaisu. Helsinki: Valistus.

- Milgrom, Richard (2008) Lucien Kroll: Design, Difference, Everyday Life. Teoksessa Kanishka Goonewardena, Stefan Kipfer, Richard Milgrom & Christian Schmid (toim.) Space, Difference, Everyday Life: Reading Henri Lefebvre. New York: Routledge, 264–281.
- Mäkelä, Pekka & Tuomela, Raimo (2011) Sosiaalinen toiminta. Teoksessa Raili Haaki, Tuija Kotiranta & Petteri Niemi (toim.) Sosiaalisen toiminnan perusta. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press, 87–112.
- Määttänen, Pentti (2007) Semiotics of Space: Peirce and Lefebvre. *Semiotica* 166(1–4), 453–461.
- Negus, Keith (1996) *Popular Music in Theory. An Introduction*. Cambridge: Polity Press.
- Niiranen, Elina (2013) Maria Feodorovan laulupolut. Vienankarjalaisen kansanlaulajan repertuaari musiikkisukupolven rakentajana. Tampere: Tampere University Press. *Acta Universitatis Tamperensis* 1836. *Acta Electronica Universitatis Tamperensis* 1314.
- Putnam, Robert D. (1993a) *Making Democracy Work. Civil Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Putnam, Robert D. (1993b) *The Prosperous Community: Social Capital and Public Life*. *The American Prospect* (13). <http://www.prospect.org/article/prosperous-community-social-capital-and-public-life>. Viitattu 26.4.2016.
- Rantanen, Saijaleena (2013) *Laulun mahti ja sivistynyt kansalainen. Musiikki ja kansanvalistus Etelä-Pohjanmaalla 1860-luvulta suurlakkoon*. Helsinki: Taideyliopiston Sibelius-Akatemia, *Studia Musica* 52.
- Saarikangas, Kirsi (2002) Merkityksellinen tila: lähiöasuminen arkkitehtuurin, asukkaiden, menneen ja nykyisen kohtaamisena. Teoksessa Taina Syrjämaa & Janne Tunturi (toim.) *Eletty ja muistettu tila*. *Historiallinen Arkisto* 215. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura. 48–75.

- Sarjala, Jukka (2002) Miten tutkia musiikin historiaa? Johdatus näkökulmiin ja menetelmiin. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Schmid, Christian (2008) Henri Lefebvre's Theory of the Production of Space: Towards a Three-dimensional dialectic. Teoksessa Kanishka Goonewardena, Stefan Kipfer, Richard Milgrom & Christian Schmid (toim.) Space, Difference, Everyday Life: Reading Henri Lefebvre. New York: Routledge, 27–45.
- Seligman, Adam (2000) Luottamus ja yleinen vaihto. Teoksessa Kaj Ilmonen (toim.) Sosiaalinen pääoma ja luottamus. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. SoPhi 42, 39–54.
- Soja, Edward W. (1996) Thirdspace. Journeys to Los Angeles and Other Real-and-Imagined Places. Malden: Blackwell Publishing.
- Suutari, Pekka (1997) Identiteetin käsitteestä etnomusikologiassa ja kulttuurintutkimuksessa. Ruotsinsuomalaisen musiikin tapaustutkimus. Musiikki 27(1), 76–95.
- Suutari, Pekka (2000) Götaojen jenkka. Tanssimusiikki ruotsinsuomalaisen identiteetin rakentajana. Helsinki & Tukholma: Suomen etnomusikologinen seura ja Ruotsinsuomalaisten arkisto.
- Syrjämaa, Taina & Tunturi, Janne (2002) Johdanto. Teoksessa Taina Syrjämaa & Janne Tunturi (toim.) Eletty ja muistettu tila. Historiallinen Arkisto 215. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura. 7–29.
- Talvitie-Kella, Tuuli (2010) Hääpolskasta haitarijatsiin. 1900-luvun alun tanssimusiikkikulttuuri eteläpohjalaisten tanssisoittajien kertomana, kokemana ja soittamana. Tampere: Tampere University Press. Acta Universitatis Tamperensis 1572. Acta Electronica Universitatis Tamperensis 1022.
- Teräs, Kari (2001) Arjessa ja liikkeessä. Verkostonäkökulma modernisoituihin työelämän suhteisiin 1880–1920. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Bibliotheca Historica 66.

Uusitalo, Eeva (1999) Empirian ja teorian välimaastossa: mitä etnologi tekee?
Teoksessa Bo Lönnqvist, Elina Kiuru & Eeva Uusitalo (toim.) Kulttuurin
muuttuvat kasvot – johdatusta etnologiatieteisiin. Helsinki: Suomalaisen
Kirjallisuuden Seura. Tietolipas 155, 203–218.

Williams, Raymond (1981) Culture. Lontoo: Fontana Press.

TUTKIMUSAINEISTO

HAASTATTELUT

Eklin, Laura. 6.3.2011, Narva, Vesilahti. Haastattelija Aku-Pekka Niemi.
[haastattelun audiotallenne tekijän hallussa].

Niemi, Hannele. 13.3.2012, Tampere. Haastattelija Aku-Pekka Niemi. [haastattelun
audiotallenne tekijän hallussa].

Niemi, Veli-Pekka. 26.2.2011, Tampere. Haastattelija Aku-Pekka Niemi.
[haastattelun audiotallenne tekijän hallussa].

Niemi, Veli-Pekka. 3.3.2012, Narva, Vesilahti. Haastattelija Aku-Pekka Niemi.
[haastattelun audiotallenne tekijän hallussa].

Penttilä, Mauno. 6.3.2011, Narva, Vesilahti. Haastattelija Aku-Pekka Niemi.
[haastattelun audiotallenne tekijän hallussa].

Penttilä, Mauno. 18.3.2012, Narva, Vesilahti. Haastattelija Aku-Pekka Niemi.
[haastattelun audiotallenne tekijän hallussa].

Penttilä, Mauno & Arvela, Teuvo. 3.10.2004, Narva, Vesilahti. Haastattelija Timo
Haavisto. [haastattelun audiotallenne tekijän hallussa].

Punkari, Yrjö. 14.3.2012, Narva, Vesilahti. Haastattelija Aku-Pekka Niemi.
[haastattelun audiotallenne tekijän hallussa].

Uusitalo, Riikka. 9.2.2011, Narva, Vesilahti. Haastattelija Aku-Pekka Niemi.
[haastattelun audiotallenne tekijän hallussa].

KIRJALLISET LÄHTEET

Haavisto, Timo (2004) Sata vuotta narvalaista puhallinmusiikkia 1904–2004. (6.11.2004 päivätty, viimeistelemätön käsikirjoitus). [tekstiedosto tekijän hallussa].

Haavisto, Timo & Kurjenniemi, Aku-Pekka & Nopola, Akseli & Punkari, Vilho & Punkari, Yrjö (2014) Narvan soittokunta 110 vuotta & Narva Big Band 40 vuotta. [15.11.2014 järjestetyn juhlakonsertin käsiohjelma, tekstiedosto tekijän hallussa].

Kansallisarkisto, Sk-1399/5. Länsi-Vesilahden Suojeluskunnan vuosikertomus vuodelta 1942.

Kansallisarkisto, Sk-1399/5. Länsi-Vesilahden Suojeluskunnan vuosikertomus vuodelta 1943.

Punkari, Vilho (1979) Narvan soittokunnan historiikki 75-vuotisjuhlaan. [juhlapuheen käsikirjoitus, tekstiedosto tekijän hallussa].

SANOMALEHDET

Aamulehti 4.10.1904. Soittokuntia. 2.

Lempäälän-Vesilahden-Tottijärven Sanomat 14.10.1971. Metsäteknikko Vilho Punkari 60 vuotta. 2.

Nopola, Akseli (1954) Narvan Torvisoittokunta 50-vuotias. Lempäälän-Vesilahden Sanomat 23.12.1954. 3.

Vesilahden Sanomat 5.12.1931. Keskustelukerho. 3.

SÄHKÖISET LÄHTEET

Edvard Hannula (2016) Eduskunta. <https://www.eduskunta.fi/FI/kansanedustajat/Sivut/910420.aspx>. Viitattu 15.2.2016.

Punkari, Yrjö (2010) Narvan ja Narvan Markkinoiden historiaa. <http://www.narvasoft.fi/markkinat/historia/index.php>. Viitattu 19.4.2016.

Punkari, Yrjö (2016). Narvan seurojentalon rakennusvaiheita. <http://www.narvasoft.fi/seurtalo/nstahist.html>. Viitattu 19.4.2016.

Punkari, Yrjö (2014). Narvan soittokunta. <http://www.narvasoft.fi/nsk/index.html>. Viitattu 12.4.2016.

Vesilahden kunta (2016) Narva. <http://www.vesilahti.fi/kuntainfo/kylat/narva/>. Viitattu 19.4.2016.

Vesilahden kunta (2016) Vesilahti pähkinänkuoressa. <http://www.vesilahti.fi/>. Viitattu 3.5.2016.

Vesilahden seurakunta (2016) Historiaa. <http://www.vesilahdenseurakunta.fi/historiaa/>. Viitattu 19.4.2016.

ÄÄNITTEET

Leonid, Jussi (1987) ”Tule mukaan, Mirjami / Irmeli”. NBB Records, NBBS 2.

Narva Big Band (1985) ”Kevät puro”. NBB Records, NBBK1.

Niinimäki, Leena (1986) ”Meri ja minä / Aamun rauha”. NBB Records, NBBS 1.